

בצילא דמהימנותא

בקודש פנימה • דברי תורה • שיחות קודש

פר' בלק • כט סיון - ו תמוז

תשפ"ג • שנה כ"ג • גליון לה (תתשפ"ז)

פְּקוּדַת שְׁמֵרֵי מִשְׁמֶרֶת הַקּוֹדֶשׁ

בהמשך לקריאתו הקדושה של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א אשר זעק מנהמת לבו את כאבו על חורבן כלי הטכנולוגיה, והשמירה הנצרכת גם במכשירי טלפון כשרים, התאספו השבוע לראשונה חברי ועד רבני צאנו לשמירה מפגעי הטכנולוגיה:

ה"ה הרבנים הגאונים:

רבי דניאל אליאס שליט"א - ראש הכולל בבני ברק

רבי פריץ טוביה בינדר שליט"א - דומ"ץ קהילתנו הק' בבית שמש

רבי נפתלי גרוס שליט"א - רב קהל חסידים שכונת מאטרסדורף בירושלים ומרבני אנ"ש בירושלים

רבי הלל דויטש שליט"א - דומ"ץ קרית צאנו נתניה

אשר התמנו על ידי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לעמוד על המשמר בשליחותו, ולהורות את המעשה אשר נעשה לביצור חומות הטהרה, ולסייע בעצה ותושיה לכל החפץ לשמור על נפשו ועל נפשות בני ביתו

'ביקשתי מהרבנים שליט"א שיעמדו על משמרת הקודש על כל העניינים של טכנולוגיה, וכל מי שחפץ להיות שייך לקהל עדתנו ולהיות חלק מבתי מדרשנו, חייב לקבל מרות ולציית בשלימות לכל מה שהם יורו ויפסקו כיצד להתנהג' (כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, בהתכנסות המרכזית ט' תמוז)

יום ראשון פר' חקות ער"ח תמוז

בערב נכנס מרן שליט"א לקליינע זאל שבביתו נאוה קודש, שם התכנסו קרוב למאה אברכים מאנ"ש מרחבי הארץ, אשר בחודשים האחרונים הקדישו מזמנם הפרטי לחזור ולשנן הל' בשר בחלב החמורות ולהבחן עליהם בידיעה עמוקה וברורה, במסגרת מפעל התורה יקצורו שע"י ועד ראשי הכוללים דחסידי צאנו. כשבנוסף אליהם התכנסו ובאו גם עשרות אברכים מלומדי כולל מבצר התורה בעיה"ק טבריה לומדי מסגרת יוצאים להוראה אשר נבחנו על כל הל' שבת וקיבלו תעודות יורה יורה. עם כניסת כ"ק מרן שליט"א למעמד זמרו הכל ניגוני ערגה ותורה.

אח"כ נשא דברים נרגשים הגה"צ אב"ד קרית צאנו טבריה שליט"א העומד בראש מפעל התורה, בדבריו ביטא את מעלת המקום שנאספים עתה בבחינת הכתוב בפרשתן באר חפרוה שרים כרוה נדיבי עם, שאנו עומדים באדמת קודש זו ביתם נאוה קודש של רבותינו הקדושים מאורי הדור אשר מן הבאר הוא אנו שותים ומקבלים את כל כוחותינו ברוחניות וגשמיות. וסיים בברכות לרוב לכלל העוסקים והמסייעים ברוח ובגשם להצלחת מעמד זה.

אח"כ השמיע מרן שליט"א דברות קודש, וזהו תוכנם: אמרו חז"ל (שבת דף קל"ח ע"ב) ת"ר כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה אמרו עתידה תורה שתשתבח

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר משה בן מוה"ר שמואל רפאל רייך ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

המעשה אשר נעשה ללמוד על הסדר, תחילה גמ' עם פי' התוס', ולאחמ"כ את עיקרי דברי הראשונים והאחרונים לכה"פ, ושוב להמשיך בלימוד דברי הטור ובית יוסף, ועליהם דברי השולחן ערוך ומפרשי השו"ע ושוב אח"כ ללמוד הפוסקים האחרונים וכך להגיע לידי ידיעת הלכה למעשה. ולא לפתוח מיד בלימוד השולחן ערוך.

וכל אחד יכול להרגיש אם המורה הוראה השקיע ולמד תחילה שנים רבות בלימוד הש"ס או לכה"פ רוב ש"ס עם ראשונים ואחרונים, ורק אח"כ המשיך בלימוד ההלכה, או שניגש מיד ללימוד השולחן ערוך וכו', כי זה שלמד תחילה רוב הש"ס עם המפרשים הרי כשהוא פוסק הוא פסק שונה לחלוטין ממי שלא שנה קודם הש"ס עם הראשונים. הן מצד פשטות הדבר באופן הלימוד, כי הבנת הלימוד ועיקרי ושורשי הדין הם בצורה ואופן שונה לגמרי, והן מצד חלק הרוחני שבו, שמי שעסק ולמד תחילה מימרות התנאים והאמוראים, זוכה לאחמ"כ לסייעתא דשמיא מיוחדת וזכות כל התנאים והאמוראים עומדים לימינו שיזכה לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא.

אולם הגם שבוודאי אין הדרך הישרה לעסוק רק בדברי השולחן ערוך והנו"כ וכל שכן שלא רק בדברי המשנ"ב, כי אם אדרבה ללמוד כל דבר ממקור הדברים. אמנם המציאות הוא עקב ירידת הדורות שישנם כאלו בדור הזה שאין עוסקים כמעט בדברי הטור ובית יוסף כי אם מתחילים מיד בלימוד הלומדים שולחן-ערוך ונושאי כליו. ועל זה נתכוון רשב"י במאמרו שבאחרית הימים ישוטטו לבקש דבר ה' ולא ימצאו, שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד, היינו שלא ימצאו כאלו שידעו כל הלכה למצוא מקורה בגמ' ראשונים ואחרונים ולברר ההלכה ממקור שורש הדברים עד ההלכה הפסוקה, כי בירידת הדורות לא יהיה מי שילמד וידע הכל.

מישראל, שנאמר (עמוס ה, יא) הנה ימים באים נאום ה' אלוקים והשלחתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דבר ה', וכתוב (שם פסוק יב) ונעו מים עד ים מצפון ועד מזרח ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו, דבר ה' זו הלכה וכו', מאי ישוטטו לבקש את דבר ה', עתידה אשה שתטול כבר של תרומה ותחזור בבתי כנסיות ובבתי מדרשות לידע אם טמאה היא ואם מהורה היא ואין מבין וכו', תניא רבי שמעון בן יוחי אומר חס ושלום שתשתכח תורה מישראל שנאמר (דברים לא, כא) כי לא תשכח מפי זרעו, אלא מה אני מקיים ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו, שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד. הנה דברי חז"ל הללו צריכין תבלין, לבאר מה שכפל לשונו לומר 'הלכה ברורה' ו'משנה ברורה' דמאי שנא זה מזה.

ואפ"ל עפ"י הנודע מה שהיה מרן אאדמו"ר זי"ע דורש תמידין כסדרן כי סדר הלימוד הוא כפי שהנהיגו בכל הדורות הקדמונים, להגות תחילה בדברי הגמ' והתוס', ולהוסיף על זה לאחמ"כ הראשונים והאחרונים, ורק אחר כך לבוא ולגשת לעסוק בטור ובית יוסף, ואחר שהיו בקיאים בכל אלו, למדו את דברי השולחן ערוך. ובוודאי אין הדברים אמורים אצל מי שאם לא יעסוק בלימוד השו"ע ילך בטל. אכן כשמדברים לאברכי אנ"ש, הרי שעלינו לדעת כי יש ללמוד לפי הסדר הזה כאשר היה מרן אאדמו"ר זי"ע דורש ומבקש תמיד.

ועובדא ידענא לפני רבות בשנים, כאשר הביא ת"ח אחד את ספרו למרן אאדמו"ר זי"ע וביקש לקבל הסכמת קדשו והערות על הספר, ואחר שעייין מרן אאדמו"ר זי"ע מעט בתוך הספר קרא אליו את הגאון הגדול ראש הישיבה זצ"ל והתאוונן לפניו על ירידת הדורות שמחבר ספר זה כל תורתו מתחלת ומסתיימת אך ורק במשנה ברורה.

זהו אחד מהסיבות שכ"ק מרן אאדמו"ר זי"ע ייסד את כוללי הש"ס ומפעל הש"ס, להורות

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר נתן אריה ליב בן מוה"ר אלימלך הלוי בלומענבערג ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

*

גוי, שעיסוקו בתחום הלימוד הוא רק בזמן שלומד ולא רגע אחד לאחר מכן, וברגע שגמר את התחייבותו אפשר כבר לרמוס הספרים, כי המה מבטלים תמיד את הקודמים להם. אולם להבדיל בין טומאה לטהרה, אינו כן באיש הישראלי, כי בקדושה ככל שלומדים מחשיבים יותר את התורה והגאונים והמפרשים הקדמונים. ועל מנת שיבוא האדם לידי אהבת תורה באמת יש ללמוד עוד ועוד, ומתוך כך מגיע האדם ומחשיב כל תיבה וכל אות ונקודה שהוגה בה.

*

עוד טעם אפ"ל במה שנסתבב מן השמים לערוך מעמד זה בערב ר"ח תמוז, כי הנה נודע מספה"ק כי תמוז נופריקון ז'מני ת'שובה מ'משמשין ו'באין, ומרגלא בפומיה דמרן אאדמו"ר זי"ע לומר כי הוא גם נופריקון ז'מני ת'ורה מ'משמשין ו'באין, ובאמת כי דבר אחד הוא, כי אי אפשר לתשובה בלא תורה, ואין תורה בלא תשובה. ולכן בימים אלו אשר חודש תמוז הוא מהחודשים הנפולים כנודע (ראה בני יששכר מאמרי תמוז אב, מאמר א, אות ד), שעליהם נאמר (איכה א, טז) עיני עיני ירדה מים וגו', הרי שעל ידי שמקיימים הפסוק (משלי ד, כה) ועפעפך יישירו נגדך בלימוד התורה, בזה מרוממים את החודשים הללו, ועל ידי כן זוכים לשמח את המקום והבריות.

*

בני (אב"ד קרית צאנו טבריה) שליט"א אמר כאן כי מעמד זה שעורכים כאן היום היא מעמד כבוד התורה, להוקיר האברכים אשר התיגעו ושננו וחזרו, ואיני רוצה לסתור דבריו - הגם שאני סבור כי יש כאן ענין המורה על העדר הכבוד, כי הא תינח אילו היו עורכים המעמד בהיכל גדול ומפואר בוודאי שפיר היו יכולים לקרות למעמד כזה כבוד התורה, ברם כשעושים המעמד במקום קטן כמעט בהצנע ובסוד ואין מפרסמים הדבר, וכי לזאת יקרא כבוד התורה, אתמהה, ואמנם זה בוודאי נגרם ע"י גלות ישראל, אשר באנו לידי שפלות התורה.

אמנם לאידך גיסא, יתכן שטוב יותר מה שעשו מעמד זה בהצנע, דהנה כתיב (ישעי' מה, טז) מראש בסתר דברתי, ואמרו חז"ל (סוכה דף מ"ט ע"ב) תנא דבי

הנה הצירוף של חודש תמוז יוצא מסופי תיבות הפסוק (אסתר ה, יג) וכל זה איננו שוה לו, וע"ד רמז י"ל דרומז לאדם כי ככל שהשיג בתורה הק', הרי שעדיין לא למד וידע מאומה, ובאמת שענין זה הוא מורה על בחי' הקדושה, היפך כוחות הטומאה המתגאה בעצמו לומר כי יש להם כל. כי כן מצינו בהמן הרשע (שם ה, יא) ויספר להם המן את כבוד עשרו ורב בניו ואת כל אשר גידלו המלך ואת אשר נשאו על השרים ועבדי המלך, וכן כתיב (שם ג, ב) וכל עבדי המלך אשר בשער המלך כורעים ומשתחיים להמן, ואכן כאשר הוא רואה את מרדכי היושב בשער המלך אשר אינו כורע ומשתחוה לו, מיד הוא אומר 'וכל זה אינו שוה לי', ומזה ילמד האדם לצד הקדושה היפך הטומאה, וידע כי גם אם כבר למד והשיג משהו, ידע שבאמת אינו בידו מאומה, וצריך הוא תמיד לידע שעדיין עומד הוא בפתח השער. ובענין זה האריך הרבה מרן אאדמו"ר זי"ע בדרשותיו בכל עת מצוא שידע האדם כי אין לו להיות מרוצה בעצמו כלל.

ואיתא בחז"ל (מגילה דף ט"ו ע"א) כי 'זה' מורה על התורה הק', וע"ד מה שנאמר (שמות לב, טו) מזה ומזה הם כתובים. וע"ז בא הרמז בצירוף החודש 'וכל זה' היינו כל מה שעוסק האדם בתורה, עדיין צריך הוא לידע כי איננו שוה לי, ועדיין צריך הוא לשאוף ללמוד ולחזור יותר ויותר, ולהתעלות עוד ועוד ולא להיות מרוצה ממה שכבר עלתה בידו, וכאשר צועד האדם בדרך זו הרי הוא זוכה לסייעתא דשמיא מיוחדת מן השמים.

מן השמים סיבבו שיתקיים מעמד זה בראש חודש תמוז, אשר כאמור בחודש זה למדנו שלעולם אסור לו לאדם להרפות מעבודתו ולנוח ולשקוט, אלא תמיד צריכים לידע כי עדיין לא יצא ידי חובתו. מרגלא בפומיה דכ"ק מרן אאדמו"ר זי"ע ממה ששמע המנהג באוניברסיטות בחו"ל שכשגומרים הסטודנטים את לימודיהם שם וקיבלו על כך תעודה, נופלים את כל ספרי הלימוד בהם עסקו עד עתה ומשליכים זאת על הארץ ודורכים עליהם, כי הרי כבר גמרו ללמוד בהם... זהו לימוד והבנה של

הרגילים, היה צריך להיות כמה יחידים ממש, והנה רואים אנו שעל ידי עקשנות ורצון להועיל ולסייע לאחרים הקב"ה נותן הכח והחיל להצליח, ובפרט כאשר נכנסו לעובי הקורה הני תרי אברכים החשובים ר' זלמן לייב בינדר ור' יודל ויינברגר הי"ו, הצליחו לפעול בזה גדולות ונצורות, וב"ה נבחנו כמה וכמה. וזהו לימוד גדול שעם רצון ועקשנות אפשר להשיג ולהצליח.

והרהרתי דיש לומר שעל זה רמזו חז"ל במאמרם (ברכות דף ס"ג ע"ב) עה"פ בפרשתן (במדבר יט, יד) זאת התורה אדם כי ימות באהל, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, רצ"ל מי שממית את כל בחי' עצמו בבואו לעסוק בתורה, והגם שיודע שבעת הזאת יכול הוא להספיק ולקנות לעצמו עוד ועוד קנייני תורה, הריהו ממית כל נגיעה עצמית ומשליך מאחרי גיוו כל בחי' 'עצמו' ורוצה לפעול ולהיטיב לאחרים שגם אחרים ילמדו ויעסקו בתורה, הרי שעל ידי זה זוכה לברכה שתהא תורתו מתקיימת בידו, ותורתו משתמרת ומתברכת.

דבר זה הוא גם עיקר גדול בדורנו אנו, שלא יזכו באמת לתורה זולת אם יעסקו גם לסייע לאחרים לעסוק בה, וכאשר זוכה האדם ומושך ומקרב עוד אברך לעסוק בתורה, ואין מן הצורך לצאת לרחוב העיר לחפש ולקרב רחוקים שיהיו בעלי תשובה, אלא אפי' בתוך בית המדרש ניתן לקרב ולהרבות תורה, על ידי שמסייעים גם לאחרים ללמוד באופן טוב ונאות יותר, להבין ולהעמיק יותר בדברי התורה, הרי שבכך יזכה גם הוא לקנין נצחי בתורה הק', וזהו סוד קיום התורה בדורנו.

*

בוודאי הכל הוא בכח ובזכות דמעותיו המהורות ועבודת קדשו של מרן אאדמו"ר זי"ע, אשר מרגלא בפומיה תמיד שעל מנת להרבות ולהפיץ תורה בישראל צריך גם כן האדם לעצמו לעסוק בה, שבלא זה לא יזכו לסייעתא דשמיא.

יעזור השי"ת שיזכו כולם ללמוד וללמד לשמור ולעשות, ויוכלו לפסוק דבר ה' זו הלכה לאמיתה של תורה, אשר זהו התכלית והעיקר, לדעת המעשה אשר יעשון והדרך ילכו בה.

רב ענן מאי דכתיב (שיר השירים ז, ב) חמוקי ירכיך למה נמשלו דברי תורה כירך לומר לך מה ירך בסתר אף דברי תורה בסתר. ויש בזה סגולה שלא לפרסם הדבר, וכדאיתא בגמ' (יבמות דף ק"ה ע"א) וכן הוא במדרש (ילקוט דברים כה, רמז תתקל"ח) רבינו הוה עבר על סימוניא יצאו אנשי סימוניא לקראתו, אמרו לו רבינו תן לנו אדם אחד שיהא מקרא אותנו ומשנה אותנו ודן את דינינו, נתן להם ר' לוי בר סיס, ועשו לו בימה גדולה והושיבו אותו למעלה הימנה ונתעלמו דברים ממנו, שאלו ממנו שלש שאלות וכו' ולא השיבן, אמרו דילמא לית הוא בר אולפן דילמא בר אנדה הוא, נשאליה קראי וכו' ולא השיבן, כיון שראה שצרתו צרה השכים בבוקר והלך לו אצל רבינו א"ל מה עשו כך אנשי סימוניא, א"ל אל תזכירני צרתי שלש שאלות שאלוני ולא יכולתי להשיבן וכו', א"ל ולא היית יודע מה להשיב, א"ל אין וכו', א"ל ולמה לא השבת אותם כשם שהשבת אותי, א"ל עשו לי בימה גדולה והושיבוני למעלה הימנה וטפת רוחי עלי ונתעלמה הלכה ממני, ע"כ. והדברים נוראים להמתבונן בזה, שעל ידי מעט כבוד ויקר שכיבדוהו נעקר כל תלמודו ממנו ושכחו, ואין המדובר כאן מאדם בן דורנו, כי אם בדור התנאים הק'.

וי"ל דעל זה אמרו חז"ל (פסחים דף ס"ו ע"ב) כל המתיהר אם חכם היא חכמתו מסתלקת, כי התורה הק' נמשלה למים, מה מים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך אף דברי תורה כן, ואין מתקיימים אלא במי שדעתו שפלה (תענית דף ז' ע"א). ומעתה נאה הדבר שעשו מעמד זה בהצנע בלא פרסום.

והאמת שבתורה הק' ישנם ב' הפכים הללו, מחד יש להרבות בכבוד התורה, וכמו שכבר אמרו חז"ל (בבא בתרא דף כ"א ע"א) קנאת סופרים תרבה חכמה, שעל ידי כך יימשכו עוד אחרים ג"כ לבוא ולהכנס לאהלה של תורה, ומאידך גיסא לתלמיד חכם עצמו עדיף טפי שיצניע מעשיו וחכמתו, לבל יזיק לו חלילה הפרסום.

*

האמת יורה כי כאשר דיברתי אודות הקמת מסגרת זו שיבחנו ויחזרו על מה שלמדו, הרי שמטבע הדברים מאחר והלימוד קשה והוא מלבד הלימודים

אחר התפילה נערך שמחת הברית לכן הר"ר אברהם צבי לוק מפעיה"ק (ב"ר שלמה מפעיה"ק, וח"ר גדליה שלום ארנפלד מפעיה"ק), ולכן הר"ר ישראל רייך מפעיה"ק (ב"ר חיים יחזקאל מאשדוד, וחה"ר אלטר יעקב וינגרטן מפעיה"ק).

בערב סידר מרן שליט"א חופה וקידושין אצל החתן מורנו ברוך יוסף נ"י בן הרב חיים יעקב בריל מפעיה"ק (בן הגה"צ רבי שלמה זלמן זצ"ל), ע"ב הרה"ח ר' יעקב אריה ברגר מפעיה"ק (בהג"ר יצחק ממאנשעסטער, וח"ר יחזקאל מרמורשטיין מפעיה"ק).

אח"כ הגיע כ"ק האדמו"ר מהורדנקה שליט"א ממאנשעסטער לביקור בקו"פ (תוכן השיחה יבוא אי"ה).

יום רביעי פר' חוקת ב' תמוז

לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצוה מרדכי משולם נ"י בן הרה"ח ר' יוסף יעקב ויזל מאלעד (בה"ר חיים אברהם מב"ב).

בצהריים הגיע מרן שליט"א לעיר נתניה להשתתף בהלוויית הגאון רבי עמיהוד לוי זצ"ל מרבני העיר נתניה.

מרן שליט"א השמיע דברי מיספד, וזהו תוכנם:

בתוה"ק בפרשתן (במדבר יט, א-ב) וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר, זאת חוקת התורה אשר צוה ה' לאמר, ותרגומו דא גזירת אורייתא דפקיד ה', היינו שעל כל גזירה אשר צוה ה', עליכם לאמר שזאת חוקת התורה, חוק בלא טעם כיון שאסור להרהר אחר מדותיו ית"ש, וגם כשאין לכם להצדיק את הגזירה אלא רק זאת כי צוה ה' לאמר, שזאת כחוק בלי טעם והבנה על מה עשה ה' ככה.

הנה יום ששי פרשת חוקת הוא תענית צדיקים, שבאותו היום נשרפו כ' קרונות מלאים ספרים בצרפת, ולא קבעו אותו בימי החדש מפני שמתוך שאילת חלום נודע להם שיום הפרשה גורם גזירת התורה, זאת חקת התורה מתרגמין דא גזירת אורייתא (מגן אברהם סימן תקפ סק"ט).

עם בני ישראל אומרים ומאמינים במה שנא' (דברים לב, ד) הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט וגו', ואמנם בעולם הזה אין אנו יכולים להבין דרכיו ית"ש, וכאשר כבר מצינו ששאל משה רעיא מהימנא (ברכות דף ז' ע"א) מפני מה צדיק ורע לו רשע וטוב לו, והשיב לו הקב"ה (שמות לג, כג) וראית את אחורי ופני לא ייראו. כי כל זמן שאנו חיים בעולם השפל הזה הרי שאין אנו יכולים להשיג ולהבין דרכי הנהגתו ית"ש.

ועל אף גודל הצרות והפורעניות, עדיין בני ישראל מאמינים ויודעים כי הקב"ה מנהיג את עולמו

יהי ה' אלוֹקינו עמנו כאשר היה עם אבותינו, וזכותו הגדולה של מרן אדמו"ר זי"ע יגן בעדנו שנוכל ללמוד מתוך הרחבת הדעת בלא מניעות, לעלות ולהתעלות עוד ועוד. ויהי החודש הזה סוף וקץ לכל צרותינו ויתהפכו הימים הללו מיגון לשמחה מאבל ליו"ט משעבוד לגאולה ומאפילה לאור גדול. ירום הקב"ה את החודש ויתרומם כבוד התורה בביאת משיח צדקנו שאז יקרב אליו מלך המשיח את כל אלו אשר קיימו את העולם בתורתם. ויתהפכו הימים הללו לימי ששון ושמחה לכלל ולפרט, ברוחניות ובגשמיות, ונזכה לגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

אחר דברות הקודש עברו האברכים בסך לקבל מידי הקודש את הספר 'מטעמי חיים' על הלכות בשר בחלב פרי עמלו של הרה"ג ר' חיים גולדשטיין שליט"א מפעיה"ק, בשילוב פסקי רבותינו הק', כשמרן שליט"א לא מסתיר את קורת רוחו המרובה מכלל האברכים בכמות ובאיכות שנבחנו בהצלחה מרובה בחזרה זו.

יום שני פר' חוקת א' דר"ח תמוז

בתפילת שחרית התפלל מרן שליט"א הלל לפני התיבה ועלה רביעי לתורה. אחר התפילה נערך שמחת הברית לכן הר"ר יקותיאל יהודה ברנשטיין מקרית צאנז טבריה (בה"ר שמואל מפעיה"ק, וחה"ר גרשון מרמורשטיין מפעיה"ק).

בערב סידר מרן שליט"א חופה וקידושין כשהוא לבוש בבגדי שבת אצל החתן החבר צבי נ"י בן הרה"ח ר' ברוך מרדכי פקטה ז"ל, ע"ב להבחל"ח הרה"ח ר' מרדכי זאב רוזנברג מאלעד (ב"ר בערל מפעיה"ק). בהמשך חזר מרן שליט"א לריקוד מצוה טאנץ.

אח"כ קיבל מרן שליט"א קהל מבעלי השמחות בשבועות הבעל"ט. בין הנכנסים היו הגה"צ רבי סיני הלברשטאם שליט"א גאב"ד שיכון ג' בבני ברק וחתנו הרה"ג רבי אברהם מתתיהו למברגר שליט"א אב"ד מאקאווא אלעד יחד עם בנו - נכדו החתן נ"י, וכן הגאון רבי שלמה נימן שליט"א רב שכונת רמות בירושלים, ובנו הרה"ג רבי יהודה שליט"א ראש ישיבת אורחות יהודה באלעד, (תוכן השיחות יבוא אי"ה). לפני תפילת מעריב הדליק מרן שליט"א ב' נרות לרגל יומא דהילולא של הרה"ק המאור ושמשי זי"ע.

יום שלישי פר' חוקת ב' דר"ח תמוז

בתפילת שחרית התפלל מרן שליט"א הלל לפני התיבה, ועלה רביעי לתורה.

ומיד בצעירותו פתח במרץ גדול בניהול הכולל כאן במרכז העיר, מה שהביא בכפניו עוד הרבה שבאו בעקבותיו. ובוודאי כעת עולה וחוזר לשורש אבות אל אביו (הגה"צ ר' משה) זצ"ל שהכרנוהו היטב ואבותיו מדורות הקדמונים שהיו גדולי תורה רבנים יושבי על מדין, וכמו שנא' (תהלים מט, כ) תבוא עד דור אבותיו.

צר לנו מאוד על פטירתו, ובעת הזאת כאשר הולך אל מקומו בעולם הנצחי, נבקש הימנו מחילה שמא לא כיבדנוהו כראוי לו, על אף שתמיד השתדלנו וניסינו, אכן יתכן והיה פעמים שהיה שלא לפי מעלתו וכבודו.

אמרו חז"ל (ב"ר סח, ו) 'יציאת צדיק מן העיר עושה רושם, וביארו צדיקים שהצדיק מותיר אחריו רושם טוב, ואף כאשר מסתלק לבית עולמו עדיין רושם הפעולות שעשה עבור התורה נשאר, ובכל מקום שלמד שם תורה והרכיז שם תורה נשאר שם אור תמיד.

יעזור השי"ת שיהיה למליץ יושר לבניו אחריו שימשיכו להרכיז תורה ולהגדיל תורה ולהאדירה, ואף יליץ יושר בעד כל בני ישראל כי כבר כשל כח הסבל מרוב צרות כלל ישראל, כשבכל יום ויום מתבשרים עוד ועוד בשורות רעות ברוחניות ובגשמיות ובכל העניינים רח"ל.

ומאמינים אנו כי דייקא אחר נפילה כזו אשר נפלה לא תוסיף כשירד ירדנו מטה מטה למקום נמוך כל כך, דייקא אז יהיה התקומה וקום בתולת ישראל.

מי שאמר לעולמו די יאמר לצרותינו די, ויקויים הכתוב (ישעי' כה, ח) בלע המות לנצח ומחה ה' אלוקים דמעה מעל כל פנים, ונזכה לביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

לאחר אמירת הקדיש, ליוה מרן שליט"א את המיטה כברת דרך, כשבדרך שוחח על גדלות הנפטר עם הרה"ג רבי משה בן משה שליט"א מגדולי מחזירי התשובה בנתניה והרה"ג רבי קלמן בר שליט"א רב העיר נתניה.

בערב סידר מרן שליט"א חופה וקידושין אצל החתן החבר בנימין נ"י בן הרה"ח ר' יעקב אריה שווארץ ממאנשעסטער, ע"ב הרב דוד פנחס טהלר מפעיה"ק (ב"ר יונה מאיר מרחובות, וחג"ר יהודה צבי גלנץ מפעיה"ק).

בחן בחסד וברחמים, והוא אבינו אב הרחמן המרחם כי לא תמו חסדיך והטוב כי לא כלו רחמיך, ואף כאשר נדמה לנו לפי ראות עיני הגשם בראיה גשמית כי חלילה צדיק ורע לו רשע וטוב לו, אכן לעתיד לבוא עת אשר יקויים יימן (ישעי' מ, ה) ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר, או אז יבינו הכל ויראו בחוש כי הצדיק היה לו תמיד בכל עת אך טוב וחסד, ואז יבינו הכל את נצחיות כלל ישראל, ונצחיות הנשמות, לידע ולהודע שכל מעשי הבורא ית"ש היו לטוב לחסד ולרחמים.

כבר לפני מאות בשנים העידו וחזו צדיקים על הדור שלפני ביאת המשיח שאז ישרור חשכות גדולה והסתר פנים, ואף שבכל הגלויות לא הבינו דרכי הבורא ית"ש, אכן ההסתר הגדול יהיה דייקא טרם התגלות אורו של מלך המשיח, שאז יהיה בחי' 'וימש חושך', עד שלא יבינו מאומה כלל וכלל, כי יהיה בבחי' 'ופני לא יראו', ולא ידעו ויבינו מפני מה צדיקים גדולים יראים ושלמים זכים ונקיים סובלים יסורים רבים כל כך, ועוד כל שאר מיני צרות ופורעניות שהתרחשו ובאו לעולם ובפרט בדור אחרון.

על התורה הק' נאמר (משלי ג, ח) רפאות תהי לשריך ושקוי לעצמותיך, ואומר (שם פסוק טז) אורך ימים בימינה וגו', והנה אין אנו באים במרוניא ובשאלות, כי אין אנו מסוגלים להבין דרכי הקב"ה.

והא גופא מה שיתחזקו בני ישראל באמונת אומן על אף הכל, זה הדבר יקרב וימהר עת גאולתם, וכדאמרו חז"ל (ראה מדרש תנחומא, פר' בשלח; וראה עוד ילקוט הושע, רמז תקיט) אין ישראל נגאלין אלא בזכות האמונה, כשעל אף גודל הקושיות והתמיהות לא ישאלו מאומה.

כאשר אדם צדיק שישב באהלה של תורה ועמל בתורה בעצמו הרביץ תורה לעדרים נפטר לבית עולמו, הרי אם היה לנו עינים זכות וטובות רואי היינו רואים היאך שחשכות גדולה יורדת לעולם, אכן כיון ששקועים אנו כ"כ בענייני גשמיות ועולם הזה אין אנו זוכים לראיה הרוחנית ולמבט האמיתי.

הכרנו והיינו מיוודדים מאוד להבחל"ח עם הנפטר רבי עמיהוד זצ"ל אשר מצעירותו מלבד מה שהיה יושב ועוסק בתורה בעצמו הרביץ תורה לתלמידים,

שב"ק פר' חוקת שבת יארציט' ה' תמוז

קבלת שבת התפלל לפני העמוד - הגה"צ אב"ד קהילותינו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א. אחר התפילה הכריזו על זמן עריכת השוה"ט ועל זמן תפילת שחרית, כן הכריזו שלא יעברו הקהל הגדול שהגיעו להסתופף בצל הקודש לקראת יומא דהילולא רבא כי אם למחרת אחר התפילה.

בזמירות בשוה"ט התכבדו, כל מקדש - הגה"ח רבי מרדכי שבתי אייזנברגר שליט"א מח"ס בירורי הלכות ור"מ בביהמ"ד המרכזי אהל נחמיה פיעה"ק, מה ידידות - הרה"ג רבי חיים יעקב ישראלי שליט"א מראשי ישיבת קרעטשניף, י"ה ריבון - הרה"ג רבי שלום אוברלנדר שליט"א מקרית הבעש"ט - נכד כ"ק מרן זי"ע.

בברכת המזון על הכוס התכבד - חדב"נ הגה"צ אב"ד קהלתנו הק' בב"ב שליט"א, שש ברכות (לחתן מורנו ברוך יוסף נ"י בה"ר חיים יעקב בריל מפעיה"ק, עם בר"ר יעקב אריה ברגר מפעיה"ק, לחתן החבר בנימין נ"י בר"ר יעקב אריה שווארץ ממאנשעסטער, עם בה"ר דוד פנחס טהלר מפעיה"ק, ולחתן אברהם יצחק ארנשטיין נ"י חתן הג"ר יוסף דוב אייזנברגר שליט"א מפעיה"ק) - חדב"נ הגה"צ כ"ק גאב"ד קרית הבעש"ט שליט"א, ברכה אחריתא בירך מרן שליט"א.

אח"כ הביאו פירות וחילקו לכל הקהל. השוה"ט הסתיים קרוב לשעה 3.00 לפנו"ב.

הפלפול היה עה"פ וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר וכו', וברש"י לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה מצוה הזאת ומה טעם יש בה לפיכך כתב בה חוקה גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה, ויל"ד מהו שאמר 'השטן ואומות העולם' וכו', ונראה ככפילות לשון ושפת יתר, וכמו"כ צ"ב הלשון 'מונין' את ישראל דהו"ל לומר מקנטרין או מצערין את ישראל וכו', גם יש להבין כפל הלשון מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה.

בילקוט (בפרשתין, רמז תשנ"ט) זאת חוקת התורה, רבי יצחק פתח (קהלת ז, כג) כל זה נסיתי בחכמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, אמר שלמה על כל התורה כולה עמדתי ועל פרשה זו של פרה כיון שהייתי מגיע בה הייתי דורש בה חוקר בה ושואל בה, אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. ודקדקו המפו' במה ששנה ושילש דבריו

לומר דורש וחוקר ושואל בה, (ועיין בחוט המשולש מש"כ בזה).

ואפ"ל בדרך דרוש, דהנה נודע מ"ש הריב"ש (סי' שע"ט) דהא דקי"ל דאזלינן בתר רוב גם נגד החזקה משום דרובא וחזקה רובא עדיף, היינו דוקא במקום חזקה אחת, אבל במקום תרי חזקות עדיפי חזקה מרוב.

ובנוב"י (מהדו"ק אהע"ז סי' מ"ג) הקשה עליו מהא דחולין (דף י"א ע"א) דרבה בר שילא יליף להא דאזלינן בתר רוב מפרה אדומה דאמר רחמנא ושחט ושרף מה שחיטתה כשהיא שלימה אף שריפתה כשהיא שלימה, וליחוש דילמא טריפה היא אלא לאו ש"מ דאזלינן בתר רוב, והקשו בתוס' (ד"ה מגא) למ"ל קרא להא דאזלינן בתר רוב, הרי כיון דאזלינן בתר חזקה כ"ש דאזלינן בתר רובא דהרי רובא וחזקה רובא עדיף וכו', וכתבו התוס' דלמאי דמפרש רבינו חיים דהא דרובא עדיף מחזקה לא מסברא הוא, אלא ילפינן לה מפרה אדומה דאזלינן בתר רובא אע"ג דאיכא חזקה כנגד הרוב, דאוקי גברא שמזין עליו בחזקת טמא, אתי שפיר הכא, עכ"ד.

הרי דהא דרובא וחזקה רובא עדיף ילפינן לה מפרה אדומה, וא"כ קשה הרי בפרה אדומה עצמה איכא בה תרי חזקות נגד הרוב, חזקת גברא שהוא טמא, וחזקת איסור של הבהמה דבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת עד שיוודע לך כמה נשחטה, וא"כ אי בתרי חזקות לא אזלינן בתר רוב הו"ל למיחש דילמא במקום נקב שחט והו"ל נבילה, וא"כ מהא דסמכינן על הרוב משום דרוב עדיף מחזקה מוכח להדיא דאפי' נגד ב' חזקות רובא עדיף, שהרי משם מקור האי דינא דרובא עדיף, עי"ש.

וזה זמן כביר אמרתי לתרץ שיטת הריב"ש, עפי"מ שכתב במלא הרועים (ערך כל העומד לזרוק אות ט') לדון לגבי היכא דאמרינן כל העומד וכו', די"ל דמועיל בכך להוציא מחזקה קמייתא, וכגון העומד לפדות דאמרינן דכפדוי דמי דעי"ז יצא מחזקת איסור שלו, [ובפשטות משום דכה"ג חשיב

כחזקה העשויה להשתנות דאינה חזקה (עי' ש"ש ש"ג), וה"נ כיון דמוכרח לקיים המצוה ועומד לכך חשוב כעשוי להשתנות].

וכתב דעפי"ז מתורץ קו' התוס' בריש חולין, שהקשו על שיטת הלכות אר"י דנשים לא ישחטו מפני שדעתן קלות, מהא דתנן בזבחים (דף ל"א ע"ב) כל הפסולין ששחטו שחיטתן כשרה, ופריך בגמ' דיעבד אין לכתחלה לא, ורמינהו ושחט שחיטה בזר כשרה שהשחיטה כשרה בזרים ובנשים ובעבדים ובטמאים ואפילו בקדשי קדשים וכו', ומשני, הוא הדין דאפי' לכתחילה נמי ומשום דקא בעי למיתנא טמאים לכתחילה לא גזירה שמא יגעו בבשר תנא ששחטו, משמע דרק לגבי טמאים הו"ל כדיעבד משא"כ נשים שוחטות אפי' לכתחילה.

וכתב המלא הרועים די"ל דטעם ההלכות אר"י דנשים לא ישחטו היינו לפימ"ש התוס' בבכורות (דף כ' ע"ב) בהא דרוב מצוין אצל שחיטה מומחין הן, דהיאך סמכינן בזה על הרוב נימא סמוך מיעוטא דאינן מומחין לחזקה (דבהמה בחזקת איסור שאינו זבוח עד שיוודע לך כמה נשחטה) ואיתרע רובא, ותירצו דהאי רובא דרוב מצוין אצל שחיטה מומחין הוי רוב מצוי ושכיח טובא, והוי המיעוט כמי שאינו, כהא דאמרינן בריש גיטין דרוב בקיאיין בלשמה ואפי' לר"מ דחייש למיעוטא רוב המצוין אצל גיטין מומחין הם עי"ש. וס"ל להלכות אר"י דהא דאזלינן בתר רוב המצוין אצל שחיטה דמומחין הם ולא אמרינן סמוך מיעוטא לחזקה משום דהוה רוב המצוי ושכיח טובא, דבר זה שייך רק גבי אנשים דלא שכיחא כלל שיתעלפו בשעת שחיטה, והוי המיעוט כמי שאינו כמ"ש התוס', אבל אצל נשים שדעתן קלות ופחדניות המה לגבייהו הו"ל מיעוט השכיח שיקלקלו בשחיטה, א"כ שוב י"ל סמוך מיעוטא דאינן מומחין לחזקת איסור דאינו זבוח ואיתרע רובא, לכן אין לסמוך על שחיטתן מש"ה נשים לא ישחטו.

ולפי"ז לא קשיא על הלכות אר"י מהך דזבחים דנשים שוחטות בקדשים אף לכתחילה, דהתם

בשחיטת קדשים כיון שהוא מצוה אמרינן בהו כל העומד לשחוט כשחוט דמי ואיתרע חזקת איסור שבו, לכן כיון דליכא בה חזקת איסור שוב לא שייך לומר סמוך מיעוטא לחזקה, וממילא דלא חיישינן למיעוט נשים דמקלקלות בשחיטה דאזלינן בתר רוב, לכן בקדשים דליכא על הבהמה חזקת איסור משום שעומד לשחיטה שפיר שוחטות לכתחילה, ורק בשחיטת חולין שאינו חיוב ומצוה, וממילא לא כל הבהמות עומדות לשחיטה, ואיכא בהן חזקת איסור שאין זבוח לא סמכינן על הרוב גבי נשים, עכתו"ד.

עפי"ז יתורץ קו' הנוב"י על הריב"ש מהך דילפינן רוב מפרה אדומה ומוכח דגם כנגד ב' חזקות אזלינן בתר רובא, דהנה יש לדקדק בלשון התוס' שכתבו דילפינן דרובא עדיף מחזקה מהא דבפרה אדומה איכא חזקה דאוקי גברא בחזקת טמא, דאמאי שבקו להא דבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת, ועכ"פ היה להם להזכיר דאיכא נמי חזקת איסור דבהמה ומפני מה נקטו רק הא דחזקת טמא, אולם לדברי המלא הרועים ניחא כיון דהיכא דאיכא כל העומד וכו' נפק מחזקה קמייתא אתי שפיר, על כן כדייקא נקטו התוס' רק חזקת טמא, משום דבפרה אדומה דהו"ל קדשים דחטאת קריא רחמנא, כיון דעומד לשחיטה ליתא לחזקת איסור שאינו זבוח.

[ואין לומר דהואיל ואין המצוה דווקא בפרה זו אין נידון בכלל עומד לשחיטה, דהרי למצוא פרה אדומה אחרת הוא דבר קשה ביותר וגם עולה ממון רב, א"כ לאחר שכבר הוקדשה לפרה אדומה הו"ל עומד לשחיטה, ואין זה ענין כלל למה שאמרו בב"ק (דף ע"ז ע"ב) דפרה מטמא טומאת אוכלין משום דנפדית אפי' ע"ג מערכתה עי"ש, דדב"ז מועיל רק דלא נפיק מכלל אוכלין, אבל מ"מ בוודאי דעתה עומדת לשחיטה, ודו"ק].

לפי"ז לא קשיא כלל מה שהקשה הנוב"י דמפרה אדומה מוכח דרוב עדיף אפי' מב' חזקות, די"ל דהריב"ש ס"ל דאכן בפרה אדומה ליכא אלא חזקת טומאה גרידא, דחזקת שאינו זבוח אזלא לה משום דעומד לשחיטה, ושפיר י"ל דבתרי חזקות

לא אלים רובא מחזקה, ודו"ק.

והנה כ"ק אאדמו"ר זצלה"ה (בישראל סבא גליון ל"ט) תירץ באופן אחר שיטת ההלכות אר"י דנשים לא ישחטו מהא דבזבחים משמע דנשים שוחטות לכתחילה, די"ל ע"פ דברי המרדכי (ריש חולין) שהביא הך הלכות אר"י, וז"ל, כתב רבינו ברוך ראיתי כתוב בהלכות שחיטה שהביא רבי אלדד בן מחלי הבא מעשרת השבטים, אמר יהושע מפי משה מפי הגבורה כל הזובח לה' ואינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו וכו', ואם ישחוט בלא ברכה פיגול הוא, עכ"ל, והובא בטו"ז (ריש סי' י"ט) עי"ש, ויל"ב מפני מה הוא חמור כ"כ שיהא שחיטתו פסולה, וי"ל לפי שיטת התוס' בשבועות (דף כ"ד ע"א ד"ה האוכל) דשחיטה הוי מ"ע כדכתיב וזבחת (עיין פרמ"ג פתיחה להל' שחיטה), וההלכות אר"י קאי לשיטתו בירושלמי (ברכות פ"ו ה"א) דברכת המצוות הוא מה"ת. ונודע מ"ש הנוב"י (אהע"ז קמא סי' ע"ז וע"ז) דגם במ"ע אמרינן דכל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני. לכך אם שחט בלא ברכה הו"ל בכלל כל מה דאמר רחמנא לא תעביד דאי עביד לא מהני מש"ה לא אהני שחיטתו והוי פיגול, וזה כעין מש"כ הגרש"ק בהאלף לך שלמה (סי' שכ"א) שאם אכל מצה ולא בירך המוציא לא יצא ידי"ח משום דהו"ל מצהב"ע, עי"ש, [והראוני בתוס' הרא"ש בברכות (דף ט"ו ע"א) שכתב כיוצ"ב דאם הפריש תרו"מ בלא ברכה שלא חל ההפרשה, וזה סיוע להנ"ל, ומבואר היטב מכח סברא דלעיל].

מעשה י"ל דהיינו טעמא דהל' אר"י דנשים לא ישחטו, דהנה הרמ"א באו"ח (סי' פ"ח) הביא י"א דאין לאשה בימי טומאתה להזכיר השם, ועל כן כיון דשכיח בהו ימי טומאה אשר לא תוכל לברך, וחיישינן דהואיל ודעתן קלות תקל לעצמה ותשחוט בלא ברכה, ואז יפסל השחיטה מטעם אי עביד לא מהני, לכך גזרו כי לא ישחטו כלל ודו"ק. ואמנם התיינה בחולין איכא האי חששא, דאם נתיר לה לשחוט תשחוט גם בימי טומאתה, אבל במוקדשין שאין נדות נכנסות אפי' להר הבית, לכך

כיון דרק לטהורה יש מציאות שתיכנס ממילא ליכא למיחש דתשחט בלא ברכה, לזה במוקדשין שפיר שוחטות לכתחילה, וממילא מתורץ שפיר קו' התוס' דגם להלכות אר"י לא נאסרו לשחוט רק בחולין ולא במוקדשים, עכתו"ד עי"ש, ודו"ק.

וזה זמן שהעיר לי חכם אחד על דברי מרן אאמו"ר דטעם הלכות אר"י דאסור לנשים לשחוט דחיישינן דתקל לעצמה לשחוט בטומאתה בלא ברכה ויפסל השחיטה מטעם אי עביד לא מהני, מהא דמצינו להדיא דכשאינן ראוי לברך רשאי לקיים המצוה לכתחילה בלא ברכה, כדאי' בתרומות (פ"א מ"ו) לענין אילם ובעל קרי, וכן בנדה שקוצה לה חלה כדאי' בבכורות (דף כ"ז ע"א), הרי דהיכא שאינו ראוי לברך אין זה בכלל עובר על מצות ברכה דנימא אי עביד לא מהני כיון שאינו מצווה כלל לברך. ובמח"כ אין דבריו נכונים, דבוודאי לשיטת התלמוד דידן הברכה אינה מעכבת, כמבואר בגמ' ברכות (דף ט"ו ע"א) בהא דס"ל לרבי יוסי דקרא ולא השמיע לאזנו לא יצא, דעד לא קאמר רבי יוסי לא יצא אלא גבי קריאת שמע דאורייתא אבל תרומה משום ברכה הוא וברכה דרבנן ולא בברכה תליא מילתא, עי"ש, ולכן באופן דא"א לברך יכול לקיים המצוה גם בלא ברכה, אולם הרי דברי מרן זצלה"ה הם לבאר שיטת ההל' אר"י דס"ל דברכת המצוות מה"ת, וא"כ לא יתכן לקיים המצוה בלי ברכה, ודו"ק.

והנה בענין זה אם כשעובר על מצות עשה אמרינן דכל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני האריכו בכך האחרונים, דהפני יהושע בסוף גיטין (דף צ' ע"א) בהא דא"ל רב פפא לרבא לא מצא בה לא ערוה ולא דבר מהו וכו' נקט בפשיטות דרק בלאו ס"ל לרבא דאי עביד לא מהני אבל בעשה מהני. ונחלקו בכך מהר"י המבורגר והנוב"י שם, שהגאון מהר"י הנ"ל ס"ל דרק בל"ת אמרינן האי כללא דכל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני, והנוב"י האריך לחלוק עליו, עי"ש.

מהנשמר מעשות הרע בעיניו, לכך אמרו דאתי עשה ודחי ל"ת, ומפני זה יהיה העונש במצות ל"ת גדול ועושיין בו דין כגון מלקות ומיתה, ואין עושיין בו דין במצ"ע כלל אלא במורדין וכו' שסנהדרין היו מכין אותו עד שיקבל עליו לעשות או עד שתצא נפשו, עכ"ד. מבואר דעשה חמור מל"ת.

ובכפות תמרים (יומא דף פ"ג ע"א, ד"ה מבל ושביעית) הסביר כן בשיטת הרמב"ם, שהן במ"ש הרמב"ם (פי"ד ממאכלות אסורות הי"ז) במי שאחזו בולמוס דמאכילין אותו דברים האסורים מיד עד שיאורו עיניו וכו' ומאכילין אותו הקל תחלה וכו', כיצד היו לפנינו מבל ונבילה מאכילין אותו נבילה תחלה שהמבל במיתה, נבילה וספחיו שביעית מאכילין אותו ספחיו שביעית שאסורין מדברי סופרים כמו שיתבאר בהלכות שמיטה. משמע מדברי הרמב"ם דאם לפנינו נבילה ושביעית יתנו לו נבילה ולא יתנו לו שביעית, דהרי לא התיר לגבי נבילה אלא ספחיו שביעית שהם מדב"ם ולא התיר שביעית אלא לגבי מבל שהוא במיתה, וכתב ע"ז הכפ"ת 'ודברים תמוהים הם בעיני, דהרי נבילה בלאו ושביעית בעשה, וטפי עדיף שנאכילו אוסור עשה משנאכיל אותו אוסור לאו, ומכח קושיא זו צ"ל דאוסור עשה חמור יותר מאיסור לאו, ובינותי בספרים ומצאתי סעד לסברא זו ממש"כ הרמב"ן בפר' יתרו וכו', עכ"ד.

והשתא י"ל דאי ל"ת חמור ממ"ע שייך לומר כדברי הפני יהושע הנ"ל דרק בל"ת אמרינן דאי עבד לא מהני אבל במצ"ע דקיל אי עביד מהני, ולא קשה תמיהת החת"ם דמה לי עשה ומה לי ל"ת, דאדרבה מסתברא דרק בל"ת החמור לא אהני מעשיו הרעים וכי היכא דלא ענשינן רק על ל"ת, לכך אם עבר על מצות עשה גרידא לכו"ע אי עבד מהני. אבל אי מצ"ע חמור טפי מל"ת, וכתבו המפ"ו דלפי"ז הא דליכא עונש בי"ד על מ"ע הוא משום דלא סגי ליה בכפרה זו, א"כ אין שום סברא לחלק ולומר דבל"ת דקיל אי עביד לא מהני ובעשה מהני אלא גם באיסור עשה אי עביד לא מהני, ודו"ק.

ובשדי חמד (כללים, מערכת כ"ף כלל ס"ט) האריך בזה, ובתו"ד הביא מה שהקשה הפר"ח במים חיים במאי דאי' בפסחים (דף ס"א ע"א) במכסת מלמד שאין הפסח נשחט אלא למנויו, יכול שחטו שלא למנויו יהא כעובר על המצוה וכשר, ת"ל במכסת תכוסו הכתוב שנה עליו לעכב, וקשה למ"ל קרא יתירא לעכב הא כללא דכל דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני, ותי' דכיון דליכא איסור לאו ולא איסור לאו הבא מכלל עשה, הו"א דאינו אלא מצוה מן המובחר לכך שנה עליו הכתוב לעכב. וכתב השד"ח דמוכח מדבריו דרק בל"ת או בלאו הבא מכלל עשה שייך אצל"מ עי"ש, ומינה דבעשה גרידא פשיטא ליה דלא אמרינן להא דאצל"מ.

ועין בתשו' חת"ם (אנע"ז ח"ב סי' ס"ג) שהביא את דברי הפנ"י דבעשה לא אמרינן אי עביד לא מהני, וכתב ע"ז, אבל הסברא קשה מאוד, וכי רבא מקרא מפיק לה דלא מהני דנימא כי גלי קרא בל"ת אבל בעשה מהני, הלא רבא מסברא קאמר דלא ליהני מעשיו הרעים, ואביי נמי דפליג היינו מההכרח שלו דלמה לקי, אבל זולת זה היה מודה מסברא לרבא, וא"כ מה לי עשה או ל"ת, וצ"ע, עכ"ל.

ובדרך פלפול אפ"ל דהך מילתא אי גם בעבר על עשה אמרינן הך סברא אי עביד לא מהני, תליא במה שהאריכו האחרונים לדון אי עשה קיל מל"ת או חמור מיניה, דהנה פשטות הגמ' ביבמות (דף ז' ע"א) דאמרינן אטו עשה דוחה את ל"ת לאו ל"ת חמור מיניה וקאתי עשה ודחי ליה וכו', נראה דל"ת חמור מעשה, עי"ש.

אולם נודע מש"כ הרמב"ן עה"פ (שמות כ, ז) זכור את יום השבת לקדשו וז"ל, כי מדת זכור רמזו במצ"ע, והוא היוצא ממדת האהבה והוא למידת הרחמים, כי העושה מצות אדוניו אהוב לו ואדוניו מרחם עליו, ומדת שמור במצות ל"ת והוא למידת הדין ויוצא ממדת היראה, כי הנשמר מעשות דבר הרע בעיני אדוניו ירא אותו. ולכן מצ"ע גדולה ממצות ל"ת כמו שהאהבה גדולה מהיראה, כי המקיים ועושה בגופו ובממונו רצון אדוניו הוא גדול

והנה אי נימא דל"ת חמור מעשה א"כ ראוי לבאר אמאי אתי עשה דקיל ודחי לל"ת, והתינוח להרמב"ן דעשה חמור א"ש, וכמש"כ הרמב"ן הנ"ל דמה"ט עשה דוחה ל"ת משום דמצות עשה חשובה יותר מל"ת, אך להחולקים וס"ל דל"ת חמור ממצ"ע קשה א"כ אמאי עדל"ת.

אלא דכבר ביאר ע"ז בהגהות רבינו נסים גאון (נדפס עה"ג בשבת דף קל"ג ע"א) שמבאר סברת יסוד דין עדל"ת, וז"ל, ואמרו חכמים שדבר זה עיקר הוא שנשמך עליו, כי כל אזהרה שאין עמה כרת כך הוא דרכה, שבעת שאירע חיוב מ"ע, נדחה האזהרה שהוא ל"ת, ונקיים הציווי שהוא עשה ותבוא מ"ע ותדחה ל"ת, כי האזהרה של לאו על זה התנאי נאמרה, ובזה הפירוש שפירשנו יסיר מלבך ספק גדול שמסתפקין בו בנ"א ושואלין עליו, והוא, שאומרין מאחר שאנו יודעים שאזהרת לאו קשה מציווי עשה, היאך יבא עשה וידחה האזהרה של לאו שהוא חמורה ממנו, ומדרך הידוע שהחמור דוחה הקל וכו', והתשובה הוא מה שהקדמנו שהאזהרה של לאו כך נאמרה מיוחדת כי הציווי של עשה תנאי הוא בה, וכן אחז"ל (מד"ר פר' יתרו, פכ"ח ס"ד, ובמכילתא פר' יתרו עה"פ זכור את יום השבת, ובספרי פר' תצא עה"פ גדילים תעשה לך) מחלליה מות יומת וביום השבת שני כבשים וגו' שניהן בדיבור אחד נאמרו, ערות אשת אחיך וגו' ויבמה יבוא עליה שניהן בדיבור אחד נאמרו, מה שא"א לבשר ודם לומר שנא' אחת דבר אלקים שתיים זו שמענו, הבן דבר זה ושמור אותו כי הוא ספק גדול והרי גלינו אותו וכו' עכ"ד. מבואר מדבריו דהא דעדל"ת היינו משום דמעיקרא דמילתא נאמרה הל"ת רק בתנאי שלא יעמוד נגדה מ"ע, (וכבר הביאו האחרונים דבר זה בשם בעל הליכות עולם, והוא בשער ד' עי"ש, אלא שכבר קדמו ר"ג גאון בכל זה).

נמצא דיש לנו ב' טעמים להא דעדל"ת, טעם הרמב"ן דהעשה שהוא מצד האהבה עדיפא מעלתה מן הל"ת. וטעם רב נסים גאון דלא נצטוו על הל"ת כשעומד לנגדו קיום מצ"ע, וראוי לבאר הפלוג' בזה.

ואמרנו במק"א דב' טעמים אלו תליין בפלוגתת רבי עקיבא ורבי ישמעאל בחגיגה (דף ו' ע"ב), במה דנחלקו דלר"ע כללות ופרטות נאמרו בסיני, ולרבי ישמעאל כללות נאמרו בסיני ופרטות באוהל מועד, והיינו דלשיטת רבי ישמעאל דרק כללות נאמרו בסיני ולא נאמרו כל פרטי מצוות התורה בפעם אחת, לא שייך לומר כדברי הר"ג גאון דכיון שנאמרו הכל ביחד ע"כ דהל"ת נאמרו בתנאי וכו', דהרי באמת לא נאמרו הכל בפעם אחת, ועכצ"ל דהא דעדל"ת היינו כמ"ש הרמב"ן דהעשה שהוא מצד אהבה עדיפא מהל"ת שהוא בבחי' יראה, אבל אליבא דרבי עקיבא דכללות ופרטות נאמרו בסיני נמצא דכל המצוות כולן נאמרו לבני' בפעם אחת, לפי"ז א"ש דברי הר"ג גאון דהל"ת נאמרו על תנאי שלא יתנגד לקיום מצות עשה, ודו"ק.

עוד נקדים מש"כ בבגדי אהרן (פר' וירא) לענין אם אותו מעשה במדבר אם נחשב לבני' לעון, דתליא בפלוגתא דאמוראי בקידושין (דף ס' ע"א) באמר לאשה הרי את מקודשת לי ע"מ שאתן לך מאתיים זוז ולא נתן אלא מנה, דרב הונא אמר מקודשת והוא יתן, דכאשר ישלים לה את המאתיים מנה יהא חל הקידושין למפרע משעה ראשונה, ורב יהודה אמר מקודשת לכשיתן, דרק משעה שיתן כל המאתיים יהא חל הקידושין מכאן ואילך ולא הוי מקודשת למפרע משעה ראשונה, ואיכא ביניהו פשטה ידה וקיבלה קידושין מאחר, דלרב הונא לא חלו קידושי השני דהא גמרו קידושין דראשון למפרע, ולר' יהודה חלו קידושי השני שהרי קידושי הראשון לא חלו עדיין ונמצא דקדמו קידושי השני עי"ש.

והנה בני' נתקדשו אל הקב"ה ע"י שנתן הקב"ה תורה ומצוות לעמו ישראל בתורת דמי קידושין, ואמנם הרי בסיני לא ניתנו רק מקצת מצוות, ורק אח"כ באוהל מועד ניתנו יתר המצוות, כדס"ל לרבי ישמעאל דכללות נאמרו בסיני ופרטות באהל מועד, ולכן לדעת רב יהודה דרק כשיתן חלו הקידושין ה"נ כל זמן שלא ניתנו כל המצוות לבני' לא חלו הקידושין שהרי עדיין לא ניתנו להם כל

והיינו כדמוכח מהא דנשים אסורות לשחוט חולין ומותר להם לשחוט קדשים, משום דבחולין אמרינן סמוך מיעוטא דאינן בקיאינן לשחוט כראוי לחזקת איסור, משא"כ בקדשים כיון דעומד לשחיטה ליכא בה חזקת איסור. אך שוב הייתי שואל בה, דמגלן דהטעם דאסורות לשחוט חולין משום דסמוך מיעוטא לחזקה ולהוכיח מכך דבקדשים ליכא חזקת איסור, הרי י"ל טעם אחר דמש"ה אסורות לשחוט חולין משום דחיישינן שתשחט בלא ברכה וכנ"ל, משא"כ בקדשים דליכא למיחש מותרת לשחוט, וא"כ ליכא להוכיח דבקדשים אמרינן דכל העומד ולכן ליכא חזקת איסור, והדק"ל דמעתה נוכיח מפ"א דגם בב' חזקות אזלינן בתר רוב.

וע"ז הוסיף וכ"ת דאין ממש בדיחוי שאלה זו, משום דאין לומר דהא דנשים אסורות לשחוט הוא משום דחיישינן שתשחט בלא ברכה דהו"ל שחיטה פסולה, דהרי הברכה אינו אלא מ"ע, ובמ"ע לא אמרינן דכל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני, דרק בל"ת דחמור אמרינן אעל"מ משא"כ בעשה דקיל, [ולכן עכצ"ל דהא דנשים מותרות לשחוט רק קדשים ולא חולין, משום דגבי חולין אמרינן סמוך מיעוטא לחזקה, משא"כ בקדשים כיון דעומד לשחיטה ליכא בה חזקת איסור, ולכן כיון דבקדשים ליכא חזקת איסור, דתרי חזקות עדיפי מרוב], אלא דעכצ"ל דזה אינו, שהרי לפי"ז דל"ת חמור ממ"ע עכצ"ל דהא דעדל"ת הוא משום דהל"ת נאמרו על תנאי וכו', והיינו דכל התורה כולה נאמרה בבת אחת דכללות ופרטות בסיני, וכיון דכל התורה נאמרה בסיני א"כ חלו הקידושין מיד בהר סיני, ואותו מעשה נחשב להם לחטא דהרי לא אהני חזרתם לאחר שקיבלו כל דמי הקידושין, מעתה י"ל דטעם הפרה אדומה היא לכפר על אותו מעשה כמ"ש ר"מ הדרשן, ודבר זה לא יתכן שהרי אמר הכתוב זאת חזקת התורה לומר דחוקה הוא מבלי טעם, ובהכרח דבאמת או"מ לא נחשב לחטא כי עדיין לא נגמר הקידושין ויכלו לחזור בהם, דבסיני ניתנו רק הכללות ופרטות

הפרטות עד שבאו לאוהל מועד, ובגין כך לא נחשב להם אותו מעשה לחטא, עי"ש.

וכיוצ"ב כתב בס' חסד לאברהם (להרה"ק מהר"א פאדלוסקער תלמיד מרן הבעש"ט, פר' קרה דף ט"ו ט"ג כשם הזרע ברך) שהיה לבנ"י אמתלא על העגל, דבאותו שעה עדיין לא נגמר הקידושין כיון שטרם ניתנה להם כל התורה, וכתב שם בהמשך דאם נפרש מ"ש וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר, דהקב"ה נתן להם במתן תורה אפי' מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש כאמז"ל (ויק"ר כב, א), א"כ כבר נשלמו כל הקידושין במ"ת, עי"ש. וכע"ז כתב בס' שפת אמת מבעמח"ס זרע אמת (פר' בראשית).

נמצינו למדין דהא אם חל הקידושין מיד במעמד הר סיני וכבר היו מחויבים בכל המצוות, תליא בפלוגתת רבי ישמעאל ור"ע, דלרבי ישמעאל דכללות נאמרו בסיני ופרטות באוהל מועד, א"כ באותו שעה עדיין לא נגמרו הקידושין ואהני להם חזרתם שלא יחשב להם אותו מעשה לחטא. אבל לרבי עקיבא דכללות ופרטות בסיני נאמרו סיני כבר נגמרו הקידושין תיכף בהר סיני ושוב לא שייך חזרה, והו"ל אותו מעשה פשע ועון שצריך ע"ז כפרה.

עפי"ז יבואר היטב דברי המדרש, אמר שלמה על כל התורה כולה עמדתו ועל פרשה זו של פרה כיון שהייתי מגיע בה הייתי דורש בה, רצ"ל דדרשתי ממה דאמר רחמנא ושחט ושרף והייתי דורש ההיקש ושחט ושרף, מה שחיטתה כשהיא שלימה אף שריפתה כשהיא שלימה, דאזלינן בתר רוב, אך הוקשה לי דא"כ מפני מה לא אזלינן בתר רוב גם נגד ב' חזקות, שהרי בפרה אדומה איכא חזקת טומאה דגברא וחזקת איסור דבהמה עד שלא ידעו דנשחטה כראוי, ועל כן שוב הייתי חוקר בה, לתרץ דשאני פרה אדומה דליכא בה חזקת איסור משום דעומד לשחיטה וכל העומד מפיק מחזקה, ועז"א הייתי חוקר בה, לירד לעומק הסברא, דענין כל העומד הוא מצד המחשבה והפנימיות שאפשר לעמוד עליה רק ע"י חקר ועיון,

אחרי רבים להטות, אנו מרובים מכם מפני מה אין אתם משוין עמנו בע"ז, עיי"ש במדרש מה שדחה ריב"ק לאותו גוי, ובמפ"ו מצינו כמה תירוצים לשאלה זו אשר במקומה עומדת.

והנה החיד"א בראש דוד (פר' במדבר) כתב דטענת אומות העולם שהם הרוב מופרכת הוא ואין בה ממש, יען כי אנחנו בני"י עם ה' יש לנו חזקה אלימתא לדעת כי ה' הוא האלקים מעת מתן תורה אשר נשמע קול ה' מקצה העולם עד קצהו אנכי ה' אלוקיך, ואמרו בתו"כ (פר' ויקרא, יג מדות פ"ב ס"ז) עה"כ מן השמים השמיעך את קולו וגו' שהרכין הקב"ה שמי השמים העליונים על הר סיני ודבר עמהם, וע"ז אמה"כ (דברים ה, לב-לו) כי שאל נא לימים ראשנים אשר היו לפניך למן היום אשר ברא אלקים אדם על הארץ ולמקצה השמים ועד קצה השמים הנהיה כדבר הגדול הזה או הנשמע כמהו, השמע עם קול אלוקים מדבר מתוך האש כאשר שמעת אתה ויחי וגו', אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו, מן השמים השמיעך את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה ודבריו שמעת מתוך האש, ובכך הוברר הדבר בסברא אלימתא כי ה' אחד בשמים ממעל ועל מתחת, וסברא כזו מפקא מידי רובא, עיי"ש.

ויש לחזק הדברים לפי שיטת הריב"ש דבמקום דאיכא תרי חזקות לא אמרינן רובא עדיף, כאשר לכך כיון דבני עם קרובו יש לנו תרי חזקות לדעת כי ה' הוא האלוקים ואין עוד מלבדו, תחילה ביציאת מצרים כאשר וירא ישראל את ה' הגדולה אשר עשה ה' במצרים וגו' ויאמינו בה' וגו', שנתוודע לנו בחוש כבוד מלכותו ית"ש כאמרם במכילתא (פרשת השירה פ"ג) שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל וכל שאר הנביאים וכו', ועוד ראה ראינו עין בעין בשעת מתן תורה שה' מלך על כל הארץ עד שגם כל אוה"ע אחזתמו רעדה כמבואר בגמ' (זבחים דף קט"ז ע"א), א"כ הו"ל תרי חזקות אשר היוצר כל מלך מלכי המלכים הוא ה' אדוננו ית"ש, וממילא דהדין ברור דתו לית לן למיזל בתר רוב הגוים, שהרי שני חזקות עדיפא מרוב.

באוה"מ, ובכך לא אמרינן דהל"ת נאמרו על תנאי, וצ"ל דהא דעדל"ת משום דמ"ע חשוב מל"ת, ומינה דגם במ"ע אמרינן דאי עביד לא מהני, ובכך שפיר י"ל דהא דאסורות לשחוט חולין משום דחיישינן שתשחט בלא ברכה, וליכא להוכיח דבקדשים אמרינן כל העומד וכו' ולכן ליכא חזקת איסור, וממילא דהדק"ל דמעתי נוכיח מפ"א דגם בב' חזקות אזלינן בתר רוב, וזהו שאמר שלמה, דלא יתכן לתרץ קו' הנוב"י דנימא דבפ"א ליכא חזק"א משום דכל העומד וכו' וכדמוכח מהא דנשים מותרות לשחוט קדשים וכו"ל, דהלא מעתי אמרתי אחכמה רצ"ל דלפי"ז נמצא שיש בידי טעם הגון להסביר מעשה פרה דתבא אמה ותקנח וכו', ודב"ז לא יתכן שהרי מפורש בתורה דהיא חזקה דהיינו שהוא רחוקה ממני והיינו דנעלם מאתנו טעם פרה אדומה, ועכצ"ל דלא היו צריכים כפרה על או"מ וממילא הדק"ל דנילף מפ"א דרוב עדיף מב' חזקות וככל החזיון הנ"ל, לכן דרשתי בה וחקרתי בה וכו' ואין פותר לי, ודו"ק.

או יל"פ דה"ק דמעתי די"ל דמש"ה אסור לנשים לשחוט משום דחיישינן שתשחט בלא ברכה דהו"ל שחיטה פסולה, משום דגם במ"ע אמרינן דכל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני, והיינו משום דעשה עדיף מל"ת וכהרמב"ן, ומוכח לה מהא דעדל"ת דבהכרח דהטעם משום דעשה עדיפא מל"ת, שהרי אין לומר דהא דעדל"ת הוי משום דהל"ת נאמרו על תנאי וכו', דזה ליתא, שהרי לא נאמרו הכל בבת אחת דכללות בסני ופרטות באוהל מועד, ומעתי דרק הכללות נאמרו בסני א"כ לא חלו הקידושין מיד בהר סיני וממילא דאהני להם חזרתם שלא יחשב להם אותו מעשה לחטא, מעתי אין לומר דטעם הפרה אדומה היא לכפר על אותו מעשה, לכך אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני מלהבין טעמא של פרה אדומה, ודו"ק.

*

והנה במד"ר (ויקרא פ"ד ס"ו) א"ר אלעשא גוי אחד שאל את ריב"ק כתיב בתורתכם (שמות כג)

מה טעם יש בה בפרה, הלא בהכרח דהטעם משום שתבוא אמה ותקנה צואת בנה כמש"כ רש"י מר"מ הדרשן.

לפיכך בא הכתוב לסתור דבריהם ולומר שאין אתם יודעים כלום, אלא חוקה הוא גזירה מלפני ואין רשות להרהר אחריה, ואין בה כל טעם וא"א לקטרוג או להדיח את בני ישראל מאמונתם, ודו"ק. ועד"ז י"ל עוד, דהנה נודע מש"כ רביה"ק בספה"ק נועם אלימלך (פר' במדבר, ד"ה וי"ל באופן אחר) דהבל יפצה פיהם כי לא שייך ביטול בבנ"י, דהרי קי"ל ביו"ד (סי' צ"ב, סעי' ד') דחתיכת איסור שנדבקה לחתיכה גדולה, צריך שישים נגד כל החתיכה כולה ולא רק נגד האיסור לבד, לכך כיון דבנ"י דבוקים לאור אין סוף ב"ה, נמצא דכדי לבטלם ברוב צריך ביטול כנגדו ית' ממילא דלא שייך כלל ביטול בבנ"י עי"ש.

ואי' בספה"ק דענין הדביקות של בנ"י לקוב"ה הוא, משום דכנסת ישראל כלה קרואה דהקב"ה קידש את בנ"י והרי נאמר (בראשית ב, כד) ודבק באשתו והיו לבשר אחד, ועל כן כיון שבני ישראל נתקדשו להשי"ת וכאומרו (הושע ב, יח) כיום ההוא תקראי אישי, על כן הרי הם דבקים בהשי"ת.

לכך מצטרפים השטן ואוה"ע יחד לבוא בהרשאה כדי לעורר נגד בני ישראל ע"ד ממנ"פ, דאם במתן תורה לא חלו עדיין הקידושין ולא נחשב אותו מעשה לחטא וממילא הו"ל כמי שנתבטלו הקידושין שהרי בעוד שלא נשלמו הקידושין ביטלוהו בני ישראל ע"י שהשתחוו לאל זר, א"כ דנתבטלו הקידושין לא שייך לדונם בגדר איסור הדבוק, ובכך בטלים הם ברוב לעומת רוב אוה"ע, ובוזו מונין אומות העולם רצ"ל שהם סופרין ומונין את יושבי תבל לומר שהמה מרובין, ואם יאמרו דלא שייך בהם ביטול כי הם דבקים בהשי"ת דבמ"ת נתקדשו להשי"ת, או אז יקטרוג השטן על אותו מעשה. וזהו שאמרו שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לפיכך אמרה תורה גזירה הוא לפני וכו', ודו"ק.

והנה השטן רוצה לקטרוג על אותו מעשה ובכך לעורר דינים ח"ו, ע"ד שנאמר (במדבר כד, א) וישת אל המדבר פניו עי"ש, אלא דע"ז יש מקום להמליץ דלא נחשב להם לחטא כי לא חלו הקידושין במתן תורה שלא נשלם נתינת כל התורה דכללות בלחוד ניתנה בסיני, והו"ל דינם כפנויה. ומאידך אומות העולם רוצים להדיח את בנ"י בטענה כי המה הרוב ובדין הוא שבנ"י בטלים לגביהם ככל מיעוט שנתבטל ברוב, אלא דע"ז יש להשיב דכיון דבנ"י דבקים בהשי"ת בבחי' נישואין לא שייך בהם ביטול. ובוזו א"ש שהשטן שמבקש לקטרוג על מעשה העגל ואומות העולם שמבקשין להדיח את בני ישראל בטענה שהם המרובין ובעינן למיזל בתר רוב, שניהם באים יחד בטענת ממנ"פ, כי אומות העולם באין ומונין את ישראל, רצ"ל שהם עומדין למנין וטוענים לישראל אתם המעט מכל העמים וצריכים אתם לילך אחרינו.

וכ"ת דאית לכו ב' חזקות דעדיפי מרוב, א"כ יקשה לכם מה מצוה זו למה במצות פרה אדומה מצינו שרוב עדיף מב' חזקות, וכ"ת דבפרה איכא רק חזקת טומאה, דחזקת איסור דבהמה נפיק ע"י סברת כל העומד, וכדמוכח מהא דנשים לא ישחטו אף דמוקדשין שוחטות וע"כ משום דבמוקדשים ליכא חזקת איסור משא"כ בחולין, ולא ס"ל דטעם החילוק בין חולין לקדשים הוא מצד חשש שחיטה בלא ברכה, דלא חיישינן להא מילתא, כיון דבמצ"ע אמרינן דאי עביד מהני, וטעמא כיון דרק בל"ת החמור אמרינן דאי עביד לא מהני, ולפי"ז דל"ת חמור הא דעדל"ת הוא מטעם דניתנו על תנאי, והיינו כיון דכללות ופרטות בסיני ניתנו, ומעתה הו"ל קידושי ישראל ומ"ת קידושין גמורין וממילא יש מקום לקטרוג עליהם.

ועל כן מצטרף ובא השטן לקטרוג על כך ולומר מה טעם יש בה, הרי לפי מה שהנכם משיבין לטענת אומות העולם דליוזל בתרייהו ההכרח לומר דיש בידכם קטרוג מאותו מעשה, ומה"ט הרי הנכם מביאין פרה אדומה, ועל כן המה מקטרוגים

ה', בחי' מידת הדין, אלא נתן לנו גם חלק התורה שבע"פ שהוא בחי' מידת רחמים וממתקת הדינים לרחמים גדולים וחסדים נגלים.

ואולי זהו הרמז באות א' שמוסיפים לנ"ו מהפ"ד דינים, כי א' מרמז על עסק התורה (ראה שבת דף ק"ד ע"א), וכמה דאת אמר (איוב לג, לג) ואאלפך חכמה, ועל ידי החכמה היא תורה שבע"פ דייקא שהיא בחי' מידת הרחמים כנ"ל, על ידי כן מתמתקים הדינים על ידה, ומרמז באות ה' שמרמז על חמשה חומשי תורה הכוללים בתוכם תורה שבע"פ שממתקת הדינים בשרשם.

כל זה מרמז כאן בואת חקת התורה שהתורה היא טהרתן של ישראל לעולם כדאיתא בספה"ק, ואמר זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר מרמז על תורה שבכתב אשר צוה ה' בכבודו ובעצמו, ודבריו שמעת מתוך האש בחי' מידת הדין, ועל זה אמר דבר אל בני ישראל לאמר דהיינו מה שאתה מלמד בעל פה לאמר בפה ומקבלים איש מפי איש זו ההמתקה למידת הדין, כי דברי חכמים לאקולי אתי, ועל ידי זה ויקחו אליך פר"ה שתמתיק את ה' הגבורות בשרשם, ומאדומה יתהפך להיות תמימה, וזה על ידי ה' פעמים א' המרמז לתורה כנ"ל ומתהפך נ"ו לז"ן, כגימטריא א"ל הוי"ה, שעל ידי זה ויאר לנ"ו על ידי התורה המכונה אור כמ"ש (משלי ו, כג) כי נר מצוה ותורה אור, שעיי"ז נמתקים נ"ו הדינים המרכיבים את פ"ר דינים ומתהפך הכל לחסד ורחמים.

וזהו זאת חקת התורה שע"י התורה הק' אשר צוה הוי"ה בחי' מידת הרחמים שתהא מתגברת על מידת הדין, כי כן ציוה לו המלך שע"י התורה הק' הם קטיגור וקח סניגור מקומו.

ע"ז אמרו חז"ל ביקש שלמה לידע טעמה של פרה דהיינו כיצד הפרה היא מכפרת על ישראל, וכיצד היא ממתקת הדינים, ואכן הבין והשיג הסוד של פ"ר דינים שמוסיפים לה ה' המתקות של ה' פעמים נ"ו, והבין שזה נעשה בעיקר ע"י התורה הק', ולזה אמר אמרתי אחכמה, אמרתי אמירה רכה רחמים וחסדים, ע"י שאחכמה שאקבל עלי עול תורה, ובעיקר תורה שבע"פ המכונה חכמה.

והנה לכאן היה צריך לומר אמרתי אחכם, אבל אמר אחכמ"ה לרמז על ה' ההמתקות של פ"ר דינים,

התורה היה עה"פ בפרשתן (במדבר יט, א-ב) וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר, זאת חוקת התורה אשר צוה ה' לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדומה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול. וכבר עמדו המפרשים לבאר למה מכנה מצוה זו 'חוקת התורה', ויותר היה לו לומר 'חוקת הפרה' וכיוצא ב. גם לבאר כוונתו בהקדימו זאת חוקת התורה. וכן מה שכפל אמרו ב"פ 'לאמר'.

במדרש (במדכ"ר יט, ב) בקש שלמה לידע סודה של פרה אדומה, אמר אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני (קהלת ז, כג), ודייק בספה"ק ישמח משה (בפרשתן) דהו"ל למימר 'ביקש שלמה לידע טעמה של פרה ולא ידע', ומדלא אמר כך משמע דבזה עצמו רמז לענין הפרה, וצ"ב.

והנראה לבאר בזה, ובהקדם מש"כ רביה"ק מוהרצ"א זי"ע בספרו הק' אגרא דכלה בפרשתן, עניין המתקת הדינים והכפרה של פרה אדומה, וז"ל ק, והנ"ל דהנה ענין פר"ה, כבר ידעת שהוא סוד המתקת הדינים בסוד פ"ר פר"ה, שהוא סוד המתקת ה' גבורות דפ"ר, שכל אחד בגימטריא נ"ו, סוד ה' פעמים נ"ו דויהי נועם (תהלים צ, יז), ובהוספת א' לכל אחד הוא בגימטריא ז"ן, א"ל הוי"ה, שזהו שדרשו המקובלים א"ל הוי"ה ויאר לנ"ו (שם קיח, כז), והבן, עכל"ק. והיינו כי פ"ר דינים מתחלקים לה' פעמים נ"ו, וההמתקה שלהם הוא על ידי שמוסיפים א' לכל נ"ו, שעולה בגימטריא נ"ז, כגי' א"ל הוי"ה שזה שם מידת הרחמים וחסד א"ל כל היום. וכאשר יהיה בחי' א"ל הוי"ה היינו כמנין נ"ו, על ידי זה ויאר וימתיק לנ"ו שיהיה הכל נמתק לחסד ולרחמים. וזהו פר"ה שמוסיפים חמשה לפ"ר דינים, וע"י זה הוא כלי כפרה לישראל ונמתקים כל הדיין לרחמים.

ובוודאי עניינים אלו הם עניינים גבוהים, ואפשר לבאר עפ"י פשטות הכוונה בזה, עפ"י הנודע מפי ספרים וסופרים בעניין התורה הק' שאין לך דבר שממתיק הדינים יותר מלימוד התורה הק', ובפרט לימוד חלק התורה שבע"פ, כי דברי חכמים לאקולי אתי (ראה רא"ש ב"ק פ"ב, סימן ב; ויעוי' במגיד תעלומה, פתיחה למסכת ברכות). ולכן אין די בתורה שבכתב שעליה נאמר (ירמיה כג, כט) הלא כה דברי כאש נאום

אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול. המפרשים (ע' אוה"ח הק') דקדקו על אומרו זאת חוקת 'התורה' בעוד שלא נאמר כאן כי אם מצות פרה אדומה והול"ל זאת חוקת הפרה או זאת חוקת הטהרה.

במדרש (במדב"ר יט, ב) בקש שלמה לידע סודה של פרה אדומה, אמר אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני (קהלת ז, כג), ודייק בספה"ק ישמח משה (פר' חוקת) דהו"ל למימר 'ביקש שלמה לידע טעמה של פרה ולא ידע', ומדלא אמר כך משמע דכזה עצמו רמו לענין הפרה, וצ"ב. כן ראוי לבאר הלא טעמה של פרה כבר נתפרשה על ידי רבי משה הדרשן ומהו שלא ידע ולא הבין בטעמה.

ואפ"ל בהקדם מש"כ בקדושת יו"ט בפרשתן לבאר מ"ק זאת חוקת התורה, דהנה אחז"ל (יומא דף כ"ב ע"ב; קידושין דף פ"ב ע"א) אמר רב קיים אברהם אבינו כל התורה עד שלא נתנה וכו' שנא' (בראשית כו, ה) עקב אשר שמע אברהם בקולי. וכתבו המפוי' דמה שידע א"א לקיים המצוות הוא עפי"מ דאי' בזה"ק (פר' וישלח, דף ק"ע ע"ב) דרמ"ח אברים שבאדם המה כנגד רמ"ח מ"ע ושם"ה גידין כנגד שם"ה ל"ת, ואם האדם מתקן את עצמו כראוי באהבה דבוקה וחשוקה להשי"ת, אז כל אבר מאבריו וגיד מגידיו מושך אותו לפעולת המצוה מבלי שיצטרך שום צווי לזה כלל, ולכן אצל אברהם אבינו אדם השלם בדרגה עילאה ידע והרגיש מעצם אבריו וגידיו לקיים את כל מצוות התורה.

על דרך זה ביאר האלשיך הק' (תורת משה פר' יתרו, עה"פ בחודש השלישי) אמרינו בהגדה של פסח 'אלו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו', דהקושיא מפורסמת דכל יחוס של המעמד הנבחר היה רק בגין קבלת התורה, ואם לא היה נותן להם את התורה מה טיבותא היא שקרב אותם להר סיני. אלא דאחז"ל (שבת דף קמ"ו ע"ב) שכאשר באו בני"ה להר סיני פסקה זוהמתן, היינו שנמחרו ונודככו לגמרי כמו אדה"ר קודם החטא, ובכך השיגו אז מעצמם ע"י אבריהם וגידיהם כל מצוות התורה, עד שלא היו צריכים עוד לקבל התורה בפועל, אלא שהיטיב עמהם הקב"ה בנתנו להם את התורה שעל ידי כן נכנסו לכלל ג'דול המצווה ועושה, עכתו"ד.

שנהיה ע"י התורה ואז היא רחוקה ממני בזה מרחיקים הדינים מעל ראשי עם קודש העוסקים בתורת ה', ומשיבים כל הדינים על כל האומות, וכד"א (ישעי' מג, ד) ואתן אדם תחתך, ודרשינן (ב"ר י, ז) ואתן אדם תחתך. וזהו דבר אל בני ישראל לאמר שהדינים נמתקים מעל ראשי עם קודש, ואף אם נגזרה גזירה אזי והיא רחוקה ממני שמתרחקת והולכת אל האומות, ואילו על ראשי עם קודש נשפעים רק רחמים וחסדים וחסד א-ל כל היום.

יום שב"ק

פסוקי דזמרה התפלל לפני העמוד - הרה"ג ר' מאיר נתן נטע שליט"א מפעיה"ק - נכד כ"ק מרן שליט"א, לתפילת שחרית עבר לפני התיבה - הגה"צ אב"ד קרית צאנז טבריה שליט"א. בעליות התכבדו, כהן - הגאון רבי ירמ' כהן שליט"א אב"ד פאריז, לוי - הרה"ג רבי צבי מאיר אינטרטור שליט"א מרבני אנ"ש בירושלים עיה"ק, שלישי - חדב"נ הגה"צ כ"ק גאב"ד קרית הבעש"ט שליט"א, רביעי - הגה"צ אב"ד קהילותינו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א, חמישי - הגאון רבי דוד זאב רייך שליט"א רבה של קהלתנו הק' בעיה"ק צפת, שישי - מרן שליט"א, שביעי - הגה"ח רבי יואל נחום מאשינסקי שליט"א רא"כ מנחם ציון בירושלים, חדב"נ הגה"צ אב"ד קהלתנו הק' בב"ב שליט"א, החתן מורנו ברוך יוסף בריל נ"י, החתן אברהם יצחק ארנשטיין נ"י, אחרון - החתן החבר בנימין הכהן שווארץ נ"י, מפטיר - הגאון רבי שלום אייזנברגר שליט"א דומו"צ קרית צאנז ירושלים, הגבה - הרב נתן אליהו ארנשטיין מבית שמש, גלילה - הרה"ג רבי יוסף דוב אייזנברגר שליט"א רא"כ עיון והוראה במרכז התורה.

תפילת מוסף התפלל מרן שליט"א לפני התיבה. אחר התפילה עברו כל הקהל הקודש לברכת שלום וא גוט שבת.

את השוה"ט דעתיקא קדישא, ערך מרן שליט"א בהיכל ישיבת היכל התורה, בהשתתפות חתני דבי נשיאה הגה"צ גאב"ד קרית הבעש"ט שליט"א ואב"ד קהילתינו הק' בב"ב שליט"א ובני מרן שליט"א, ונכדי מרן זי"ע, ועוד כמה אורחים.

התורה בשוה"ט דעתיקא קדישא היה עה"פ בפרשתן (במדב"ר יט, א-ב) וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר, זאת חוקת התורה אשר צוה ה' לאמר דבר את בני ישראל ויקחו אליך פרה אדומה תמימה

הטאתם, אך גם דבר זה תמוה דכיון דהחוטאים נענשו מפני מה יזכר להם העון הלזה. ואפשר לומר דאע"פ דאמנם אלו שנשארו אחר החטא נמחה הטאתם וסר עונם לגמרי, ובאמת היו ראויים שיחזרו לקדמותן להיות במדרגה הנעלית להשיג כל התורה מעצמם ע"י איבריהם. אלא דהשי"ת אבינו אב הרחמן קורא הדורות מראש, צפה דכיון דכבר חטאו וירדה זוהמא לעולם, דב"ז יגרום ויביא לכך שבדורות העתידים לבא במשך הזמן יפלו שוב ממדרגתם ויאבדו את הדרגה העליונה שהיו בה אז להיות להם חירות מיצר הרע כאמז"ל [מד"ר שמות פמ"א ס"כ, אל תקרא חרות אלא חירות, ועיין מהר"ל בדרך החיים עמ"ס פ"כ מ"א, דהכוונה גם על יצה"ר], ואז לא ישיגו התורה מעצמם להשכיל להבין ולדעת הדרך ילכו בה.

לכן ברוב רחמיו וחסדיו לא החזיר הקב"ה לבנ"י את אותו מדרגה עילאה שיוכלו להשיג את כל התורה מעצמם, אלא נתן לנו שוב את תורתו בפועל ממש על ידי משה רבנו, כדי שגם במצב שיהיו כלל ישראל בשפלות ובירידת הדורות לא תשתכח מהם התורה לגמרי, כי יוכלו ללמוד ולהגות בתורת משה ולקיים כל המצוות כמצווה לנו בתורה, שעל ידי כך בכל מצב שיהיו גם כאשר יתדרדרו לעומק השפלות תהיה להם תקומה ע"י עסק התורה, ובכך לא יטוש ה' את עמו ואת נחלתו לא יעזוב.

לכך אע"פ שהחוטאים נענשו והנשארים היו נקיים, מ"מ השי"ת ברוב רחמיו עשה שיהא נשאר בהם איזה רושם קמץ של החטא, כי אלמלי הופתהו לגמרי בלי שמץ משהו של החטא היה בהכרח להחזיר להם את המדרגה שהיה להם בתחילה להשיג את כל חכמת התורה מעצמם, ואז בדורות הבאים כאשר היו מאבדים מדרגה זו, שוב לא היה מציאות להתקשר אל התורה והיו ח"ו נאבדים לעד, לא כן כאשר ממילא לא השיגו התורה מעצמם, אלא ניתנה התורה על ידי משה רעיא מהימנא שלימדה את בני ישראל ושוב מסר לנו את כל התורה בספר התורה בכתב, עי"ז ניתן הכח אפי' לגרועים ושפלים ביותר להתרומם שוב ע"י קבלת עול תורה שהרי התורה מונחת בקרן זוויות וכל הרוצה ליטול יבא

והנה ע"י החטא במדבר חזרה זוהמתו, ונפגמו האברים ושוב טח עיניהם ולבותם מהבין ולהשיג את המצוות מעצמם. ואולם לפי"ד ר"מ הדרשן דמעם פרה אדומה הוא דתבא אמו ותקנח צואת בנה לכפר על או"מ, א"כ לאחר הכפרה שוב פסקה הזוהמא וחזרו לקדמותן כמו שהיו קודם החטא, ושוב לא היינו צריכים לקבל התורה מפי הקב"ה, כי כאשר פסקה הזוהמא היו האברים מעצמם פועלים לקיום המצוות. והנה 'עול' יונח על דבר המופקד עליו לעשותו וכלי הצוואה לא היה עושה הדבר הזה, ורק בנין ההכרח לעול יחשב, אכן על מה שיעשה האדם ברצונו וחפץ לבו בלתי שום צוואה, לא יקרא בשם עול.

זש"ה זאת חקת התורה וגו', דמה ששוב הוצרכו לקבל התורה באזהרה וציווי ייחשב לחוקה מבלי טעם, וזהו זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר, מה שהוצרך הקב"ה לצוות על התורה לעשותה ולקיימה, שהרי גם מעצמם היו עושים את כל הדברים האלה, ונתן טעם לדבר, כי ויקחו אליך פרה אדומה וגו' רצ"ל שעי"ז נתכפרה להם על אותו החטא, והאברים חזרו להשגתם כקדם להשיג ולעשות כל המצוות מעצמם, באופן אשר לא עלה עליה עול, שלא יהא קיום התורה לעול מחמת הציווי שהרי בלא"ה היו עושים את המצוות, לכך לאחר ציווי מצות פרה אדומה שוב נעשה כל התורה (רצ"ל הציווי והאזהרה) לחק בלי טעם אתו"ד ודפח"ת.

והנה לפי דרכו עדיין יש מקום לכאור דכיון שכל החוטאים באותו מעשה כבר נענשו בג' מיתות, דהרי אלו שהיו עליהם עדים והתראה המיתום כמ"ש (שמות לב, כז-כח) ויאמר להם וגו' שימו איש חרבו על ירכו עברו ושובו משער לשער במחנה והרגו איש את אחיו ואיש את רעהו ואיש את קרבו, ויעשו בני לוי כדבר משה ויפל מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש, והשאר מתו או במגיפה או ע"י המים המאררים שהיה בהם מאפר העגל, כמבואר שם ובחז"ל, וא"כ כבר נטהרו בני ישראל מאותו החטא, ומפני מה באמת לא חזרו לאותו מדרגה עליונה שהיו בה קודם החטא.

אכן מצינו שלא נתכפר להם לחלוטין, שהרי אמר הקב"ה (שם פסוק לד) וביום פקדי ופקדתי עליהם

לדורות העתידים לבא וכו"ל, על כן ויקחו אליך פרה אדומה וגו' וכמעמו של ר"מ הדרשן, והבן.

בעליות בתפילת מנחה התכבדו, כהן - הרה"ח ר' יעקב אריה שווארץ ממאנשעסטר, לוי - הרב יצחק אייזיק לוי משגיח בישיבה"ק לצעירים דברי חיים פעיה"ק, שלישי - הרה"ח ר' יחזקאל רוזנברג ראש הקהל דקהלתינו הק' ביוניאן סיטי, גלילה - הרה"ח ר' חיים אריה רייניץ מירושלים.

בזמירות בעידן רעוא דרעוין התכבדו, ברוך א"ל עליון - הרה"ח ר' יונה מאיר טהלר מרחובות, דרוור יקרא - הרה"ג ר' משולם זוסיא טווערסקי שליט"א מקרית הבעש"ט - נכד כ"ק מרן זי"ע, שבת היום - הרה"ג ר' אהרן היילפרין שליט"א ראש כולל קאסאן בבית שמש.

התורה בשוה"ט בעידן רעוא דרעוין היה עה"פ בפרשתן (במדבר יט, א-ב) וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר, זאת חוקת התורה אשר צוה ה' לאמר דבר את בני ישראל ויקחו אליך פרה אדומה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול.

וברש"י, לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה לפיכך כתב חוקה גזירה היא מלפני אין לך רשות להרהר אחריה, ונודע קושיית העולם מה שדייקא כאן שואלין אומות העולם מה טעם יש בה, מה שאין שואלים על שאר מצוות התורה.

במדרש (במדבר יט, א) זאת חוקת התורה, זה שאמר הכתוב (איוב יד, ד) מי יתן טהור מטמא לא אחד וכו', וצ"ב, ובפשטות מרמז על מה שאמרו חז"ל (ראה במדבר יט, ה) כי הפרה מטהרת טמאים ומטמאת טהורים, ועוד לאלו"ה מילין לבאר שייכות פסוק זה להכא.

עוד במדרש (שם ס"ב) בקש שלמה לידע סודה של פרה אדומה, אמר אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני (קהלת ז, כג), ודייק בספה"ק ישמח משה (בפרשתן) דהו"ל למימר 'ביקש שלמה לידע טעמה של פרה ולא ידע', ומדלא אמר כך משמע דבזה עצמו רמז לענין הפרה, וצ"ב.

ובילקוט (בפרשתן, רמז תשנ"ט) זאת חוקת התורה, רבי יצחק פתח כל זה נסיתי בחכמה אמרתי אחכמה

ויטול, ובכך יהא להם כלי כפרה בכל מצב, ויוכלו שוב להתקרב להשי"ת ולתקן את מה שקלקלו וכו'.

וזה עצמה ענינה של הפרה אדומה שהיה מטהר טמאים ומטמא טהורים, להורות כי מה דעדיין צריך כפרת הפ"א, כי כך גזרה חכמתו ית"ש בהיותו חס על כל זרע בית ישראל שיהא להם תקנה בכל מצב, לכן קבע שעדיין ישאר איזה ניצוץ של החטא ולא יחזרו למדריגה העליונה שהיה להם, ובכך יהא מטהר טמאים דהיינו שיוכלו לעסוק בתורה וכאמור.

זהו שאמרו במדרש ביקש שלמה לידע טעמה של פרה, והיינו שעמד על מדוכה זו דכיון שבני ישראל נענשו מיד אחר המעשה וסר עוונם, א"כ מה צורך עוד לקנח הצואה, וביותר תמה דמעתי למה הוצרכו לקבל התורה מפי מרע"ה והלא היו ראוי שיחזרו למעמדם כבראשונה להשיג התורה מעצמם, על זה אמר אמרתי אחכמה רצ"ל באמת באותו זמן היינו ראויים להשיג את החכמה העליונה מעצמינו, ע"ד שאמרו על אברהם אבינו (מד"ר בראשית פס"א ס"א) אמר רבי שמעון אב לא למדו ורב לא היה לו, ומהיכן למד את התורה, אלא זימן לו הקב"ה שתי כליותיו כמין שני רבנים והיו נובעות ומלמדות אותו תורה וחכמה, אלא שצפה הקב"ה כי יגיע זמן אשר והיא רחוקה ממני, רצ"ל שיאבדו את המדריגה הלזו ולא ידעו ולא יבינו מעצמם כלום, וחמל השי"ת על זרע בית ישראל שלא ידחו לגמרי, לכך לא חזרו למדריגה שהיה להם לפנים, והשאיר בהם איזה רושם מן החטא שיצטרכו לכפרת פרה אדומה, וכל זה לטובת בני"ש שבשפלנו זכר לנו שיוכלו להתרומם בכל מצב ובכל זמן, וכאמור.

זהו שאמר הכתוב זאת חוקת התורה, ובספה"ק באר מים חיים (ריש פרשתן) דמלת 'חק' פירושו לפעמים מלשון בושה, כמו הנאמר גבי יפתח (שופטים יא, לט) ותהי חק בישראל, ויל"פ דדב"ז שניתנה לנו התורה שוב ולא חזרנו לאותה מדריגה להשיג ולדעת את התורה על ידי קדושת הרמ"ח איברים ושם"ה גידים, דב"ז הוא עלבון ובושה לנו באשר שראה הקב"ה כי יפלו בני"ש ויאבדו את המעלה העליונה וכאמור, לכן לטובת בני ישראל נשאר בהם רושם וניצוץ מן החטא כדי להיטיב

מלכו של עולם זמן הנפילה ומקום הנפילה ואופן נפילתו הכל בגזירה, ולא ימלט שום ענין שלא נכלל בגזירתו ית"ש, מה שגזר בחכמתו ית' כבר בששת ימי היצירה.

אם חלילה פותח האדם להבחין ולהבדיל בין דבר גדול לדבר קטן, לומר על איזה דבר כי הוא נעשה בכח הטבע והמקרה וכיוצ"ב, הרי שמתוך כך יבוא תיכף לידי כפירה ומינות. על הקב"ה נאמר (תהלים קיג, ה-ו) מי כה' אלוקינו המגביהי לשבת, המשפילי לראות בשמים ובארץ, והבורא ב"ה אשר מלא כל הארץ כבודו, הרי שכל העולם ומלואו וכל אשר בו לגביו אינו אפי' לא כגרגר החרדל, וכלא נחשב בעיניו, וממילא אין שייך כלל לחלק ולומר שעל ענין אחד ישנו השגחה ועל ענין אחר לא ח"ו.

ע"ז אמרו בזה"ק (תיקו"ז דף י"ז ע"א) לית אתר פנוי מיניה ולית מחשבה תפיסא ביה כלל, כי האדם צריך לידע ולהאמין שכל אשר יש לו מקטן ועד גדול, וכל מאורע המתרחש בעולם אצל כל יציר נברא, הכל בא מאתו ית"ש, ובגזירת הבורא ב"ה לבדו.

ענין זה יש לחזור ולשנן תמיד בכל עת, וביותר בדור אחרון עת אשר הקליפות הטמאות נלחמים ומתגברים ביותר לבטל את ישראל מאמונה וידיעה ברורה זו בהשגחה פרטית, ומפתים לב האדם לתלות כל דבר בכל מיני סיבות ומסככים, לומר שזה אירע ונגרם בגין ענין פלוני, וזה אירע בגין דבר פלמוני וכיוצ"ב. אכן לא כאלה נחלת בית ישראל אשר הם יודעים כי ח"ו לתלות בוקי סרוקי בכל מיני מעמים וסיבות שונות ומשונות, כי אדרבה יש לנו להתחזק ביתר שאת ולדעת באמונת אומן כי הוא אדון עולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא ואחרי ככלות הכל לבדו ימלוך נורא, ורק הבורא ב"ה הוא מנהיג ומנהל תבל ומלואו.

- הבחירה ניתנה ביד האדם לבחור בטוב ולמאוס ברע -

ואמנם בדבר אחד ניתנה הבחירה ביד עם בני ישראל, וכמו שנאמר בתורה הק' (דברים ל, טו-יט) ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת המות את הטוב ואת הרע וגו', ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך, כי בכל האמור והנוגע לעבודת הבורא ית"ש וקבלת

והיא רחוקה ממני, אמר שלמה על כל התורה כולה עמדתי ועל פרשה זו של פרה כיון שהייתי מגיע בה הייתי דורש בה חוקר בה ושואל בה, אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. ודקדקו המפוי' במה ששנה ושילש דבריו לומר דורש וחוקר ושואל בה, (ועיין בחוט המשולש מש"כ בזה).

בבעה"ט בפרשתן הביא המסורה ג"פ יאמר, חדא בפרשתן (במדבר כא, כז) על כן יאמר בספר מלחמות ה' את והב בסופה, ואידך (בראשית י, ט) על כן יאמר כנמרוד גבור ציד לפני ה', ואידך (תהלים פו, ה) ולציון יאמר איש ואיש יולד בה, וצ"ב מה מלמדנו.

- מעיקרי האמונה בהשגחתו ית"ש על כל פרט ופרט בעולם קטן כגדול -

ויתכן בזה בהקדם דברי קדשו של כ"ק מרן אאדמו"ר זצלה"ה (רעד"ר תצא תשכ"ג) עה"פ (דברים כא, י) כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלקיך בידך ושבת שביו. ותמצית דבריו הק', דהנה כלל גדול היא בתורה, וכל אחד ואחד מישראל מאמין ויודע שכל המתרחש בעולם הזה הוא מתנהל על ידי הבורא ב"ה בעצמו, אשר הוא זן ומפרנס לכל, הוא מהווה כל היות וכל מה שקורה ומתרחש בעולם כל תנועה ומעשה, כי הוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים.

וכהא דאיתא בירושלמי (שביעית ה"א פ"ט) חד צייד כד צייד ציפרין פרס מצודתי' שמע ברת קלא אמרה דימוס ואישתיוזבי' צפור, אמר רשב"י ציפור מבלעדי שמיא לא יבדא כ"ש בר נשא (והובא בתוס' ע"ז דף ט"ז ע"ב ד"ה דימוס). ואמונה זו מושרשת אצל כל אחד ואחד מישראל, שהוא יודע כי אין מקרה וטבע בעולם, ולא כדברי היצר הרע וכוחות הטומאה אשר קרך בדרך (דברים כה, יח), שהם מפתים לב האדם לומר כי כל דבר הוא על ידי מקרה וטבע, כשכל דבר תולים בסיבות שונות ומשונות. אלא בני ישראל מאמינים בני מאמינים ויודעים שכל מה שמתרחש בעולם כקטן כגדול הכל הוא מושגח בהשגחה פרטית מלעילא.

כך למדונו רבותינו הק' תלמידי הבעש"ט זי"ע, שאפילו כשנוסעת עגלה מלאה עמיר קש ותבן והנה ראינו שתפול קש אחד על הארץ גם זה נגזר ע"י

ככל אשר יחפוץ, ואין הדבר תלוי אלא בו, וכפי רצונו ומאווייו יעשו, אם יחפוץ לילך בדרך הטוב בקבלת עול מלכות שמים ועבודת הבורא ב"ה מוטב, ואף אם יבחר חלילה להיפך, הרי שהבא ליטמא פותחין לו (שבת דף ק"ד ע"א), ולא ימנעו בעדו הדבר. ואמנם מרובה מדה טובה שכאשר חפץ האדם לילך בדרך הטוב הרי שהבא ליטמא מסייעין אותו מן השמים (שבת שם), וזוכה לעזר וסיוע מיוחד מלעילא.

עפי"ז ביאר מרן אאדמו"ר זי"ע את מקראי הקודש, כי תצא למלחמה על אויביך, וביארו בספה"ק (ש"ך עה"ת, כלי יקר, תולדות, דגמ"א, נועם אלימלך ועוד), דהכתוב רומז על האויב האמיתי של האדם שהוא היצר הרע, והכתוב מלמדנו היאך לעמוד נגד היצר הצורר, דתחילה צריך להיות כי תצא למלחמה, ולא יאמר האדם הלא הבורא ב"ה הוא מנהיג העולם כולו וכידו לעשות ככל אשר יחפץ, ומעתה כיון שאני אין בידי הכח להלחם נגד יצרי הרע, הרי בקשתי שאתה השי"ת תעשה אותי צדיק וירא שאוכל להתגבר ולהלחם נגדו להיות כובש את היצר הרע. כי לא כן הוא סדר העבודה, אלא העיקר הוא כי תצא למלחמה שהאדם כל אשר בכוחו יעשה, וישכיל להבין כי עליו לעשות את שלו בכל לבו ונפשו, וכאשר ישתדל בכל כוחותיו או אז ונתנו ה' אלוקיך בידך ויקויים בו מאמר חז"ל הבא לטהר מסייעין אותו, מאחר והאדם בעצמו לא יוכל לסיים המלחמה ולהתגבר על יצרו הרע אשר עומד כנגדו תמיד בכל עת. ואכן כאשר כלפי שמיא גליא ורואה הקב"ה שהוא השתדל בעבודה בכל כוחו ועשה כפי מיסת ידו, אז סופו שה' אלוקיך נתנו בידך ושבת שביו, אתוד"ק בתופסת נופך.

- מלחמת עמלק היתה לבטל את האדם שלא יעשה כל אשר ביכולתו -

ויתבאר בזה מה שמצינו בפרשת מלחמת עמלק, שמבואר בספה"ק כי עיקר המלחמה היה מלחמה רוחנית, שעמלק באו ורצו לטמאות את בני ישראל, וכדאיתא בתרגום יונתן (דברים כה, יז) שזרק ערלותיהן של ישראל, וביקש להחדיר בהם הרהורי עבירה וכו' ולבטל קשר בני ישראל אל אביהם שבשמים הבורא ב"ה, ומלחמה זו הוא מלחמה

עול מלכותו, בזה ניתנה הבחירה החופשית לאדם למאוס ברע ולבחור בטוב. וכמו שאמרו חז"ל (נדה דף ט"ז ע"ב) צדיק ורשע לא קאמר, כי אף שמעיקרי האמונה שהבורא ב"ה הוא צופה ומביט וקורא הדורות מראש, והוא ראה וצפה כל מעשה בני אנוש כבר מראשית, מכל מקום עדיין ניתנה הבחירה ביד האדם. ואף כי לכאוף נראים הדברים כתרתי דסתרין, כבר עמד על שאלה זו ברמב"ם (הל' תשובה פ"ה ה"ה) וכתב חז"ל, דע שתשובת שאלה זו ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים וכו', וכשם שאין כח באדם להשיג ולמצוא אמיתת הבורא שנאמר (שמות לג, כ) כי לא יראני האדם וחי כך אין כח באדם להשיג ולמצוא דעתו של בורא, והוא שהנביא אומר (ישעי' נה, ח) כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי נאום ה', וכיון שכן הוא אין בנו כח לידע היאך ידע הקב"ה כל הברואים והמעשים, אבל נדע בלא ספק שמעשה האדם ביד האדם ואין הקב"ה מושכו ולא גזור עליו לעשות כך וכו', עכ"ל יעו"ש.

ויש לידע כי הקב"ה נתן את כח הבחירה לאדם שיוכל לבחור בעצמו היאך להתנהג אם להיות צדיק או רשע וכו', וכל מי שמהרהר אחר זה הרי שאינו מאמין בשכר ועונש, דאם כן הוא הדבר כאשר מדמה שמאחר וכך טבעו ומהותו ובאופן זה נברא א"כ למאי עתיד הוא ליתן דין וחשבון, והלא הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט א"ל אמונה ואין עול (דברים לב, ד), אלא בהכרח שניתן הכח ביד האדם לבחור בדרך ילך בו והיאך להתנהג אם לטוב או למוטב חלילה.

איתא בקדמונים עה"פ (בראשית א, כז) 'ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים ברא אותו', דלכאוף הוא פלא והפלא הלא אחד מעיקרי האמונה הוא כי הקב"ה אין לו דמות ולא ישיגוהו משיגי הגוף ואין לו שום דמיון כלל, ואין לו כלל גוף תואר וצורה, וכי ידמה יצור ליוצרו חלילה. אלא הביאור בזה, דכשם שהשי"ת הוא מלך העולם ויכול לעשות כרצונו, מי יאמר לך מה תעשה ומה תפעל', ואינו צריך ליתן דין וחשבון על מעשיו וכידו הכח והממשלה לעשות ככל אשר יחפץ, הרי שבאופן זה ברא השי"ת את האדם, ונתן לו הכח שבידו לעשות

הנמשכת מאז ועד עתה, וכדכתיב (שמות יז, טז) מלחמה לה' בעמלק מדור דור.

וכתיב שם (שמות יז, ח-ט) ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים, ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק מחר אנכי נצב על ראש הגבעה ומטה האלוקים בידך, ועפ"י פשמות נראה שהיה זה מלחמה כמו שאר כל המלחמות שהוצרך יהושע לבחור אנשים גבורים אנשי חיל שיוכלו להלחם. ולכאן' למאי הוצרכו לכל זה, הלא כל ענין המלחמה התרחש באופן ניסוי, דהלא אך זה יצאו ממצרים אחר שהשתעבדו בהם בחומר ובלבנים והיו טרודים וחלושים כמעט כפוני רעב וכו', בעוד שעמלק היו עם רב והיו בעם אנשי חיל גבורים היודעים בתכסיסי המלחמה, ובוודאי שלא היה ביד בני ישראל לעמוד ולהלחם נגד בדרך הטבע. ומעתה כיון שכל ענין המלחמה היה למעלה מדרך הטבע, למאי הוצרכו כלל להלחם נגדם.

עוד יש לנו להבין מה שדרשו חז"ל (בכורות דף ה' ע"ב) עה"פ ברפידים שרפו ידיהם מדברי תורה, ולכאן' הוא תימה והלא היו דור דיעה אשר ראו כל האותות ומופתים שהפלה הקב"ה במצרים, וראו התגלות אלוקים עין בעין מתוך התרוממות גדולה, והיאך רפו ידיהם במהרה כל כך.

ולחנ"ל אפ"ל ע"ד רמז דיש לנו כאן הוראה לדורות, דהנה מציינו במתן תורה שלא הכינו בני ישראל עצמם כדבעי, עד שהוכרח משה לעוררם ולהוציאם לקראת שכניה (שיה"ש"א, נו), ועל אף שהכינו עצמם מכל מקום לא היה זה כפי הראוי לעשות לקראת קבלת התורה מפי הגבורה, ואז וכו בני ישראל לכל המדריגות באתערותא דלעילא שהאירו והזריחו עליהם מלעילא, וכמו שנאמר (שמות יט, ד-ו) אתם ראיתם את אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי, שהקב"ה הוא בעצמו הגביה אותם ורוממם למעלה למעלה, וזאת כי לפי שכשהיו בני ישראל במצרים נפלו לזוהמא וטומאה גדולה כ"כ, וכדאיתא במדרש (ילקוט בשלה, רמז רלד) ששר של מצרים קטרג הללו והללו עובדי עבודה זרה, ובאו ונפלו עד לשער מ"ט שבשערי הטומאה, ועל כן הוכרחו לעוררם באתערותא דלעילא.

ברם המשיך הקב"ה ואמר להם שכל זה הוא רק לשעה ולעת הזאת, אכן מכאן ואילך ועתה אם שמוע תשמעו בקולי שיצטרכו לעשות ולפעול בכוחות עצמם. כי תחילה צריך להיות אם שמוע תשמעו בקולי שיעשה האדם ככל אשר ידו משגת ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה מכל העמים, ורק לאחר מכן ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, כי דייקא אחר שיעשו ישראל כל מה שבכוחם באתערותא דלתתא אז יזכו לסיוע מלעילא לבוא ולהתקדש להיות ממלכת כהנים וגוי קדוש.

כאמור קודם מתן תורה היו בני ישראל במצב זה, שביקשו שהקב"ה הוא שיעורר אותם באתערותא דלעילא ללמדם ולהחכים בתורתו ית"ש שיהיו צדיקים ובני עליה, בלא שיצטרכו לעמול על כך לבדם. וע"ז רמזו חז"ל בלשונם ואמרו רפו ידיהם מדברי תורה, היינו שבוודאי חפצו להיות יראים ושלמים ולעבדו ית"ש בקבלת עול מלכות שמים, אלא שביקשו שהם לא יצטרכו לפעול במעשי ידיהם לבד, כי אם שהקב"ה ישפיע עליהם אורות קדושים מלעילא, כי בוודאי לא יפלא מה' דבר. ולא ידעו ולא הבינו כי בהכרח הוא לעמול ולהתייגע לבד כל אחד שישתדל כפי כוחותיו רצונותיו ושאיפותיו עד כמה שידו מגעת. וזהו שרמזו משה ליהושע ואמר לו בחר לך אנשים וצא הלחם בעמלק, להורות כי אין הדבר כן, ואדרבה יש ללמד ולהורות לבני ישראל כי בהכרח צריך כל אחד ואחד לצאת תחילה למלחמה כנגד אויביו, ובלא שיעשה כל מה שיכול לא יעזרוהו מן השמים, ולא יתהפך להיות צדיק בלי עבודה מצד עצמו. כי כאמור כך ברא הקב"ה עולמו ליתן הבחירה ביד כל אדם ואדם, ועל כן דייקא אחר שיעשה הוא ויפעל כפי יכולתו להלחם בעמלק הבא לקררו מעבודת קונו, דייקא אז אנכי נצב על ראש הגבעה ומטה האלוקים בידי לזכות לעזר וסיוע מלעילא.

וי"ל דלכן תיבת 'מחר' בפסוק זה הוא מהפסוקים שאין להם הכרע (יומא דף נ"ב ע"ב), דזה בא לרמז על ענין האמור שאימתי יזכה האדם לסיוע מלעילא, שזהו גלוי רק לפני הבורא ב"ה הבוחן כליות ולב, והוא יוצר האדם הוא הוא היודע אם עשה האדם כפי מיסת ידו או לא, כי אם עשה כפי כוחותיו

עבדו, ובעת שנבקע עבורם ים סוף ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי (מכילתא בשלח, ב), ובוודאי לא היו כמשוגעים אשר שכחו כל מה שראו עיניהם שבועות מספר קודם לכן, הם מלומר כן. אלא שביקשו לעשות להם מנהיג וממוצע שימצע בינם לבין קונם, או לילך ולהתנהל עפ"י מזלות הטבע, והיינו שרצו שיהיה להם איזה ענין שעל פיו ינהגו וינהיגו את ענייניהם, ועד עתה שהיה משה רבינו איתם, נסמכו עליו ועל מנהיגותו, אבל עתה שסברו שנסתלק משה, לכה"פ רצו להתחבר לשלטון המזלות שקבע הקב"ה בעולמו, שהכל מתנהל עפ"י המזלות, ולכן עשו להם העגל בדמות מזל שור, לפי שכשיצאו ממצרים היה במזל מלה, סברו כי כעת הוא העת שעל ידי מזל שור יוכלו לדעת הדרך אשר ילכו והמעשה אשר יעשון.

וביותר י"ל בביאור טעותם של עם בני ישראל, דהנה איתא במדרש (תנחומא שמות, יט) שהראה להם השמן את משה מת ומוטל במיטה. וכאשר ראו בני ישראל כזאת, מיד נפל לבם בקרבם לתלות הקולר והאשמה בצווארם, לומר דבגנים נעשה כדבר הזה שלא נשאר משה רבינו להיות שרוי ביניהם, ובוודאי אילו היו מקבלים כל דבריו באמת ובאמונה ומקיימים אותם בשלימות, היה נשאר בינותם להאיר להם לנחותם ולהנהיגם, ורק מאחר שהרעו את מעשיהם ולא התנהגו כראוי, ואף לא כיבדו את משה כראוי וכדאיתא בחז"ל (קידושין דף ל"ג ע"ב) עה"פ (שמות לג, ה) והביטו אחרי משה וגו', על כן עוונותינו גרמו ולקח הקב"ה את משה רבינו אליו, כיון שעל פי מעשינו אין אנו ראויים למנהיג כמותו. ואמנם מאחר שא"א לדור בלא מנהיג, על כן ביקשו לעשות לעצמם אותה המעשה על מנת שיורה להם הדרך.

באותה שעה נפלו ובאו לידי עצבות ומרה שחורה, לומר שנתגרשו מהסתפח בנחלת ה', אחר שנפלו מטה מטה כל כך, ואין הם ראויים עוד לבוא אל הקדושה. כי כאמור בוודאי אילו היו ראויים היה משה רבינו מלמדם להועיל תורה ומצוות, ומורה להם הדרך ילכו בה והמעשה אשר יעשו על מנת לקבל עליהם עול מלכות שמים שלימה. ורק מאחר שקלקלו וחטאו רח"ל בלא תשובה, עוד בהיותם

ויכולותיו הרי שבכך יצא ידי חובתו, ואו אז יקויים בו הכתוב (תהלים נו, ג) אקרא לאלוקים עליון לא"ל גומר עלי, וזוכה לסיוע מלעילא. ואין הדבר מסור ביד האדם כלל, כי האדם תועה מדרך השכל (משלי כא, טז) והיצר מתעה לבו ומבלבל דעתו לומר שאחר שניסה שוב ושוב ונכשל כמה וכמה פעמים שוב אין לו עוד הכוחות והיכולת, ובאמת אין האדם יכול להבחין ולידע אם עשה די מספיק כפי מיסת ידו.

ועל זה אמר הכתוב 'מחר אנכי נצב על ראש הגבעה', כי דבר זה יהיה לאות וסימן עבור האדם לידע אם עשה כפי יכולתו אם לאו, כי אם יראה כי אנכי נצב היינו הקב"ה שהוא עוזר ומסייע בעדו, או אז ידע שבוודאי פעל ועשה כפי יכולתו, שעל כן זכה לסיוע מלעילא. ברם אם רואה כי היצר הרע נלחם ומתגבר עליו שוב ושוב ואינו זוכה לסייעתא דשמיא, הרי זה אות שעדיין לא עשה כפי המוטל עליו ולא יצא ידי חובתו, כי אם באמת היה עושה כל אשר ביכולתו היה זוכה לעזר מקודש, כי הקב"ה אינו מביא על האדם נסיון שלא יוכל לעמוד בו, ואינו בא חלילה בעלילה על האדם, ובהכרח שיש בידו הכח לעמוד ולהתגבר על יצרו הרע.

- ביאור טעותם של ישראל באותו המעשה במדבר -

בהאמור יובן פרשה סתומה זו של הטעות המרה של עם בני ישראל במדבר מיד אחר קבלת התורה, תיכף אחר ששמעו מפי הגבורה אנכי ה' אלוקיך, כאשר כל העולם כולו עמדו רועדים, וכדאיתא בחז"ל (זבחים דף קט"ז ע"ב) שאומות העולם שאלו שמא ה' למבול ישב. והנה עתה כאשר עלה משה רבינו לשמים ושהה שם ארבעים יום וארבעים לילה, ולפי חשבונם של בני ישראל איחר בכמה שעות, היאך זה באו מיד לידי עבירה זו. ואמנם בוודאי עפ"י פשטות אין לנו שמין הבנה בזה, וכבר אמרו חז"ל (ע"ז דף ד' ע"ב) לא היו ישראל ראויים לאותו מעשה אלא להורות תשובה. אכן תורה היא וללמוד אנו צריכים להבין ולדעת היאך יתכן כדבר הזה.

והקדמונים כבר ביארו בזה, שבוודאי לא נתכוונו בני ישראל לעשות עבודה זרה ממש, דהלא זה עתה נאמר עליהם (שמות יד, לא) ויאמינו בה' ובמשה

על הבורא ב"ה שהוא לבדו יעזור ויושיע לבני ישראל תמיד בכל עת, גם כאשר לא יהיה משה שרוי בתוך בני ישראל, ולא יהיה מי שיעזור עליהם רחמים לעצור בעד מדת הדין מלפרוע בהם, ולומר 'תהי נא ידך בי ואלה הצאן מה חטאו', שאז הבורא ב"ה לבדו בעל הרחמים לא יטוש את עמו ונחלתו לא יעזוב. ואילו היו משננים דבר זה ומחדירים זאת לתוכם בוודאי לא היו באים לידי טעות, אלא היו מבכים על מר מצבם שעוונותיהם גרמו שלא יזכו להשראתו של משה רבינו בתוכם, אולם מיד היו מתחזקים וידעו כי אעפ"י שיעקב מת אלוקיהם לא מת (עפ"י שמו"ר א, ח), והבורא ב"ה נמצא עמהם תמיד בכל עת, וממילא יש בידם הכח לבקש ולהעתיר מלפניו, וכאשר יזעקו ויצעקו אליו יזכו להתקרב אליו ית"ש באמת, ואז יזכו לסיוע דלעילא מאת הבורא ב"ה אשר הוא רופא לשבורי לב ומחבש לעצבותם. ורק מאחר שלא ידעו ולא הבינו זאת באו לכלל ייאוש וטעות מר.

*

זאת תהיה תורת המסורה, שאמר הכתוב על כל בן יאמר בספר מלחמות ה', רצ"ל שבא הכתוב לומר כי צריכים ללמוד ממלחמת עמלק לדורות עולם, שכאשר דימו בני ישראל לומר שאין בכוחות עצמם לעשות מאומה, ורפו ידיהם אפי' מלהתפלל ולבקש, תיכף לאחמ"כ ויבוא עמלק להלחם בהם, וכאן הורה ולימד הקב"ה דאין זה כסברתם, אלא אדרבה העיקר צריך להיות וצא הלחם בעמלק שהאדם צריך לעשות כפי מצבו ויכולתו, ואף אחר שרואה שריחקהו מן הקדושה ונפל כל כך, עד שיש לו נסיונות קשים ורבים, שהיצר נלחם ומתגבר עליו שוב ושוב, ופרס רשתו עליו להפילו אל הטומאה רח"ל, צריך הוא לידע כי גם אז כאשר יעשה כפי מיסת ידו יזכה לעזר מאת הבורא ב"ה. וכל זמן שרואה שלא זכה לעזר זה, יהיה זה לו לאות וסימן שעדיין לא עשה כפי יכולתו באמת, כי העושה בכל כוחותיו מובטח לו שיעזרהו הקב"ה.

ועל זה נאמר כי תצא למלחמה על אויביך שהעיקר הוא שיצא הוא להלחם בכוחות עצמו, וסופו שונתנו ה' אלוקיך בידך, וכאמור האות

במצרים וגם לאחר מכן, ואף אם עשו תשובה לא היה זה תשובה כראוי ולא נתקבלה התשובה לפני הבורא ב"ה, על כן גירשו אותם ונסתלק משה רבינו מבינתם. ועל כן אין להם כל ברירה ומוכרחים הם לעשות להם דמות שור שינהיגם ויאמר להם כדת מה לעשות.

אמנם הלא הבורא ב"ה חשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח, והוא אינו עוזב חלילה שום נשמה ישראלית, ובוודאי כשיחפוץ האיש הישראלי לקבל על עצמו עול מלכות שמים ויעשה כפי מיסת ידו לא ידחה חלילה מלפני הבורא, הקב"ה בוחר בעמו ישראל באהבה, גם אם נפל עד לשער הנו"ן שבשערי הטומאה ולנוקבא דתהומא רבא, וכאשר יתעורר לבבו ויאמר מתחרט אני על מעשי וחוזר אני עליהם בתשובה בקבלה גמורה לבלתי לשוב לכסלה עוד, הרי שמיד זוכה לעזר דלעילא, כי עד יום מותו תחכה לו אם ישוב מיד תקבלו. וכמו שנאמר (עפ"י יחזקאל יח, כג) החפץ אחפוץ במות המת כי אם בשוב רשע מדרכו, והאדם החוטא הריהו בבחי' מת, וכדאמרו חז"ל (ברכות דף י"ח ע"ב) רשעים בחייהם קרויים מתים, היפוך בחי' הכתוב (דברים ה, ד) ואתם הדבקים בה' אלוקיכם חיים כולכם היום. וכיון שאין הקב"ה חפץ שיהיה האדם בבחי' זו, הרי מיד כאשר שב מדרכו מיד וחייה, כי ביד הבורא ב"ה להחיות מתים, וכאשר חפץ האדם בתשובה זוכה לסיוע דלעילא מן השמים.

ואילו היו בני ישראל יודעים ומכירים בזאת, הרי שבוודאי לא היו באים לכלל ייאוש, כי אם אדרבה היו צועקים ומתחננים לפני הבורא ב"ה, כי אף שאכן לפי מדריגתם אין הם זוכים שישרה וישכון משה רעיא מהימנא איתם, מכל מקום אל תשליכנו מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממנו. כי הלא אצל הבורא ב"ה אין כל נפק"מ אם משה רבינו קיים אם לאו, ותמיד יכול הוא להושיע ולעזור את ישראל. וכאשר כבר האריך מרן אאדמו"ר זי"ע בענין זה שלכן אין מוזכר שמו של משה רבינו ע"ה בהגדה של פסח, שהוא פלא עצום שהוא היה זה שעשה כל הניסים במצרים והוציאם משם ביד חזקה, ולמה לא נזכר שמו כלל, אלא שלהורות בא שאנו סומכים רק

והלום ראיתי בספה"ק צדקת הצדיק להרה"ק רבי צדוק זי"ע (אות קמ"ב) שמבאר שם בתו"ד, דהנה בענייני גשמויות ישנו ענין של דרך הטבע, אשר כך ברא הקב"ה עולמו, וע"ז נאמר (דברים טו, יח) וברכך ה' אלוקיך בכל אשר תעשה. וביותר אחר חטא הקדמון שאז נגזר (בראשית ג, יט) בזיעת אפך תאכל לחם, וכשרוצה האדם לפעול איזה דבר בענייני גשמויות, הרי שישנו את סדר הטבע ועליו לעשות השתדלות עבור כך, כל אחד כפי מדרגתו ומעלתו. וכדמרגלא בפומיה דמרן אאדמו"ר זי"ע להביא העובדא הנודעת מאור שבעת הימים הבעש"ט הק' זי"ע, שאמר שאצלו די בהשתדלות מועטת ממש, ופעם יצא חובת ההשתדלות שהלך ונגע בחלון של שכניו, ובוה יצא ידי חובתו. ועכ"פ שבכל העניינים הללו ישנו בחי' של דרך הטבע שכך מתנהל ומתנהג העולם, יש שצריך להשתדלות מרובה יותר ויש שצריך להשתדלות פחותה, כל אחד ואחד כפי מצבו מדרגתו ובחינתו.

ברם בענייני רוחניות כולו הוא בבחי' של למעלה מדרך הטבע, ובענייני העולם הבא יכול אף לסמוך על נס. וכדאיתא בזה"ק (פר' תולדות, דף קמ"ב ע"א) על הפסוק (תהלים פד, ו) אשרי אדם עוז לו בכ מסילות בלבבם, דהיינו לענין זה שמסילות בלבבם, ויעזרו הבורא ב"ה להפוך לבו לטובה ע"ז שפיר יכולים לסמוך על הקב"ה. ואף אם רואה האדם שכפי סדר הטבע כמעט אבדה תקותו ח"ו מרוב חטאיו, ושעליו נאמר (תהלים ג, טז) ולרשע וגו', שרואה שמדחים כל המעשים טובים שלו עם כל זה יסמוך על נס כי העולם הבא אינו בטבע. כי הקב"ה יכול לעשות לו נס אף בדרך שאינו כבישה אלא מסילה מן הצד להטות לבבו לטובה.

ולזה כשרואה האדם שהיצר הרע נלחם ומתגבר עליו שוב ושוב, ומחדיר אל מוחו ומחשבתו מחשבות שאינם טובים, עד שהמחשבה מביאתו לידי מעשה, ונכשל עוד ועוד, לא יבוא חלילה לידי ייאוש, לומר כי אינו מסוגל להיטיב מעשיו, ואין בידו לכפות את יצרו הרע ולהתגבר אליו. כי אדרבה ידע שבכל מצב צריך הוא לסמוך על נס והנהגה למעלה מדרך הטבע, כי ההנהגה הרוחנית אין לה שייכות כלל עם הנהגת

והסימן לאדם לידע אם יצא באמת למלחמה ולא רק רימה עצמו, הוא כשיראה כי ונתנו ה' אלוקיך בידך, כי לא יתכן שיצא למלחמה על מנת להרוג וליהרג במסירות נפש ולא יזכה שיתנהו הקב"ה ליצר הרע בידו.

וכיון שלמדנו כאן דעל כן יאמר בספר מלחמות ה' וכאמור שהעיקר הוא שיעשה כפי מיסת ידו, על כן ידע כי על כן יאמר בנמרוד גבור ציד, רצ"ל גם מי שמרד רח"ל בבורא ב"ה ולב יודע מרת נפשו כמה חטא קלקל ופגם רח"ל, ידע כי הקב"ה הוא אבינו מלכנו והוא חס ומרחם על בני ישראל כאב החם על בנו יחידו, ואף כאשר מרד לפני ה', אעפ"כ ולציון יאמר איש ואיש יולד בה, שכאשר יעשה כפי מיסת ידו, ויצא להלחם לפי כוחותיו והכלים אשר נמסרו בידו, או אז יזכה להיות כאיש יולד בה להיות כבריה חדשה וכקטן שנולד דמי.

- ההנהגה בענייני רוחניות הוא באופן של למעלה מדרך הטבע -

והנה נודע מאמר הרה"ק הרבי ר' בער זי"ע (הובא בבני יששכר, מאמרי ראש חודש, מאמר א, אות ד; מאמרי ניסן, מאמר ד, על דרך הדרוש) בפסוק (במדבר כח, יד) זאת עולת חודש בחדשו, שישנם שתי דרכים בהנהגת העולם, יש הנהגה טבעית שבה ברא הקב"ה את העולם, וכדאיתא בספה"ק (ראה רמב"ן, פר' בראשית; וראה ראשית חכמה, שער האהבה, פרק ז) אלוקים בגימטריא הטבע, שקבע הבורא ית"ש איך יתנהלו מערכות שמים וארץ ואת המהלך הטבעי של הכוכבים והמזלות, קור וחום, קיץ וחורף, יום ולילה, וכל ההשפעות והשפע הבאים באופן טבעי. ומאידך ישנה הנהגה בדרך נס למעלה מדרך הטבע, אשר להנהגתה אין כל קשר ושייכות לטבע, והיא הנהגת התורה. ומבאר שבת"ב 'זאת' מרומזים שני הנהגות הללו, הנהגת הטבע מרומז באות ז' הרומז על שבעה כוכבי לכת שהטבע נשלט על ידיהם ועל ידי גלגלי המזלות, והנהגה שבדרך נס נרמזת באותיות א"ת, שהן כלליות כ"ב אתון דאורייתא, שהיא למעלה מדרך הטבע, והיא ההנהגה על פי התורה, עכתודה"ק.

על מנת שיזכה האדם לתורה צריך הוא לב' דרכי הנהגות העולם, הן תחילה ההנהגה עפ"י דרך הטבע, לעשות ככל אשר ביכולתו, ואחר שישתדל לעבודה או אז יזכה לעזר וסיוע מלעילא להשיג עניינים אשר לא דימה כלל וכלל שיוכל להשיגם, והיינו באופן של למעלה מדרך הטבע.

ובדרך רמז י"ל דלכן פרה אדומה מטהר טמאים ומטמא טהורים, להורות שהאדם צריך לעשות כפי יכולתו, ואחר שישתדל ויעשה ככל אשר יש בידו או אז יזכה והקב"ה מטהר טמאים, כי כאשר כלפי שמיא גליא שעשה כפי מיסת כוחו ויכולתו, או אז ישלח לו הקב"ה מן השמים מחשבות טהורות לקיים בו הכתוב (תהלים קכא, ה) ה' שמרך ה' צלך על יד ימינך, ויזכה לקבל על עצמו עול מלכות שמים שלימה. לא כן אם ידמה כי הוא בעל בטחון גדול והוא סומך על הבורא ב"ה שיתן לו חכמה בינה ודעת להבין ולהשכיל, גם בלא שישתדל לעשות עבור כן מאומה, שאז הריהו בבחי' מטמא טהורים, כי בוודאי אם לא יעשה כל אשר בכוחו לא יעזרוהו מן השמים.

ועל כן כיון שלא השכילו בני ישראל באותו הדור להבין דאף אם משה רבינו אינו נמצא ביניהם עוד, מכל מקום הלא יש עמהם את אהרן והזקנים, ואין להם כלל ממה לירא ולפחד, שבוודאי יעזרם הקב"ה אשר הוא קרוב לכל קוראיו, וכאשר יצעקו ויצעקו 'טאטע העלף' היו נענים אף בלא משה רבינו, והם טעו בזה ודימו שאין הם יכולים לעשות בכוחות עצמם, עד שעל כן ביקשו לעשות להם דמות מנהיג ומורה דרך, אף שידעו כי השור אין בו מאומה ורק לזכר ולסימנא מילתא בעלמא עשו כן. ומתוך כך נפלו רח"ל מטה מטה, כי כאמור לזכות לעזר וסיוע מאת הבורא ב"ה הוא דייקא כשהאדם עושה כל אשר ביכולתו וכוחו, ובלא זה לא יוכל לצפות ולייחל לישועת ה'. ולזה דייקא ציוה הקב"ה ויקחו אליך פרה אדומה תמימה לכפר על עון העגל, כי במצות פרה למדנו ענין זה שהקב"ה מטהר טמאים ומסייע מלעילא אחר שיעשה האדם כל אשר בכוחותיו. ואמנם אם לא יעשה אף אם יהיו מחשבותיו הטובים רבים לאין שיעור מכל מקום מאחר שאינו עושה כפי מיסת ידו הריהו נכלל בבחי' 'מטמא טהורים' רח"ל.

הטבע, ויש ביד הקב"ה לסייע לו אף בדרך מסילה שלא בדרכי הטבע שיהיה גבור מלחמה הכובש את יצרו, כי יד ה' לא תקצר, יעו"ש בדב"ה"ק.

ויש לומר שאלו הב' הנהגות רמוזות בתיבת זאת, שישנו את הנהגת הטבע וכמו כן הנהגת התורה שהוא למעלה מדרך הטבע, וב' ההנהגות הולכים יחדיו. ובוודאי שלא יוכל האדם לפטור עצמו ולומר דמאחר וישנו הנהגה שהיא למעלה מדרך הטבע הרי שיש בידו להיות עצל השוכב על מטתו ולבטל זמנו בבטלה, כי הקב"ה יעשה עמו גם למעלה מדרך הטבע לטהר מחשבותיו ולזכך מעשיו שלא יבוא לידי מכשול, ואף שידע כל התורה כולה בלא שילמד ויעמול בה. דבוודאי אינו כן, ורק אחר שיעשה האדם ההשתדלות עפ"י דרך הטבע, וינסה בכל כוחותיו ויכולותיו להלחם ולהתגבר על יצרו הרע, בבחי' האות ז' המורה על הנהגת הטבע, או אז יזכה גם להנהגה הרמוז באותיות א"ת שהוא ההנהגה שהוא למעלה מדרך הטבע שסייעו אותו מן השמים לגמור בעדו, עד שיוכל לקנות לעצמו שלימות יותר ויותר, גם דברים שעפ"י הטבע לא היה בידו.

וזהו בבחי' מה שרמז רביה"ק הישמח משה זי"ע (תפילה למושה, קפיטל קיט) במאמר חז"ל (מגילה דף ו' ע"ב) יגעתי ומצאתי תאמין, שאין שייך לשון מציאה בדבר שמתייגעים ועומלים עליו בבחי' הכתוב (תהלים קכח, ב) יגיע כפיך כי תאכל, ואילו מציאה הוא דבר הבא בהיסח הדעת, אלא הכוונה בזה שכאשר מתייגע האדם על עסק התורה יומם ולילה לא ימוש התורה מפיו, וזכה למתנה וסייעתא דשמיא מיוחדת מן השמים ונתקיים בו 'מצאת' שמוצא דברים חדשים אשר לא יגע עליהם, עי"ש. כי דייקא אחר שיעמול האדם וישתדל בכל כוחותיו לעשות כל אשר יכול או אז יבוא אליו מציאה גם עניינים אשר לא דימה שיזכה להשיגם ואף לא ביקש והתפלל על כך, וימצא את דברי התורה מתוקים מדבש, ויעלה בידו לחדש חידושים ולעבוד את קונו במדריגה נעלית וגבוהה עשרות מונים יותר ממה שעמל על כך.

- ביאור מקראי הקודש ע"ד האמור -

עתה נבואה בארה לביאור מקראי קודש דפרשתן, שאמר הכתוב זא"ת חוקת התורה, רצ"ל

ג' ע"ב), ולבסוף אף כאשר והיא רחוקה ממני יהיה אמרתי אחכמה ויזכה לסיוע דלעילא מן השמים.

זהו כאמור ענין פרה אדומה שהיא מטהרת ממאים ומטמא טהורים, להורות שכאשר עושה האדם כל אשר ביכלתו אז זוכה לרוח מטהרה מן השמים, כי נאמן הוא בעל מלאכתך שישלם שכר פעולתך, וידע כי יש בידו לעשות תשובה שלימה לפני הקב"ה ולזכות להיות מלגיונו של מלך.

ובזה יובן גם מה שהסמיכו כאן הפסוק מי יתן מהור מטמא, ופירשו שם במדרש מי עשה כן מי צוה כן וכו' לא יחידו של עולם, וכן תרגם שם בתרגום יוב"ע מה יתן דכי מן גבר דאסתאב בחובין אלולפן אלהא די הוא חד די ישבוק ליה, היינו שדייקא הקב"ה הוא אשר יכול לטהר גם את האדם אשר נפל עד לשפל המצב ובא לידי שפלות גדולה, והיינו דייקא אחר שיעשה האדם כפי מיסת ידו, שאז יזכה לסיוע ממרומים להיות ככריה חדשה וטהורה ובקמן שגולד דמי.

זהו שרמזו חז"ל לפי שהשמן ואומות העולם מונין להם לישראל מה חוקה הזאת ומה טעם יש בה, כי השמן יורד ומסמין ועולה ומקטרג, ובא לפתות ולרמות לב האדם לומר כי אין לו עוד תקוה ע"י תשובה, כי הלא רואה שניסה שוב ושוב, והנה שוב פעם נפל ונכשל, ואף כאשר התחיל שוב נפל ולא עלתה בידו. ואף מגלה לו בקיאות לומר כי על הא ועל דא לא יועיל לו תשובה כאשר מבואר בספרים וכיוצ"ב, עד שמדמה האדם כי אפסה תקוותו, ועלול לבוא לידי טעותו של אחר שאמר דכיון שנדחה איזיל ואיתהני מהאי עלמא (חגיגה דף ט"ו ע"א). וזהו שהם מונין לישראל לומר שאבדה תקוותם, ומביאים להם ראיה מאותו המעשה במדבר, שהגם שעשו תשובה ואף הביאו פרה אדומה, מכל מקום נגזר עליהם (שמות לב, לד) וביום פקדי ופקדתי, ואין לך עון ופקידה שאין בו מעון העגל, וכמה שעשו תשובה לא הועילה לכפר חטאם כליל, ועדיין מזוהמים הם בזוהמת החטא, ובהכרח שאין להם עוד תקוה ותקומה.

לפיכך כתב חוקה גזירה היא מלפני אין לך רשות להרהר אחריה, רצ"ל דהם מלומר כן ולהרהר

דבר זה ביקש שלמה המלך ע"ה לכאר בענין מצות פרה אדומה, ולזה אמר כל זה ניסיתי בחכמה שאם ח"ו אמרתי אחכמה רצ"ל שהקב"ה הוא כבר יחונן אותי דיעה לעשות אותי חכם וכו', ואני איני צריך לעשות מאומה, כי הלא ביד הקב"ה להכניס ולהחדיר בקרבי כל התורה כולה, שאעלה על יצועי בלילה, ולעת בוקר והנה אור להיות תלמיד חכם ועובד ה', הרי שבוזה גופא אדע כי והיא רחוקה ממני, כי אין הדבר כן, ובלא שיעמול ויתייגע מעצמו לא יגדל מאומה כי אם ישאר כעם הארץ ואדרבה עוד יפול מטה מטה. והעצה לזכות בתורה הוא דייקא על ידי עמל ויגיעה בעבודה קשה, שרק על ידי כן יזכה לסיוע מלעילא מאת הבורא ב"ה.

וע"ז אמרו עוד בילקוט שאמר שלמה על כל התורה כולה עמדתי ועל פרשה זו של פרה כיון שהייתי מגיע בה הייתי דורש בה חוקר בה ושואל בה, וכפל ושלש לשונו לומר שבוזה גופא הבין ענין פרה, שדייקא אחר שניסה והתייגע שוב ושוב, ושוב עמל וחקר ושוב נפל, שוב דרשתי בה היינו לשון תשובה, וברמז הכתוב (ישעי' נה, ו) דרשו ה' בהמצאו, וחקרתי בה לפשפש במעשיי לשוב עליהם בתשובה בהבטחה לתקן מעשיי לעתיד ושוב נכשלתי, והכל גלוי וידוע לפני הבוכ"ע כמה פעמים ניסה האדם והבטיח לעצמו שלא ישוב עוד לעשות הרע בעיניו, ללמוד ולהתפלל טוב יותר, ולהזהר בכל העניינים, וכאשר שוב נפל דייקא אז אמרתי אחכמה, כי אחר שראיתי כי והיא רחוקה ממני, שעמלתי בעמל ויזע רב, והשתדלתי בכל כוחותיי שלא לבוא לידי נסיון, ובכל מקום שהיה שם איזה מכשול מנעתי רגלי לבלתי להלך בו, ונזהרתי במאוד מאוד שלא להכשל בראיה אסורה או ח"ו בעבירה, ואז זכה לסיוע דלעילא ולהנהגה שהיא למעלה מדרך הטבע.

וכבר אמר הכתוב (משלי כד, טז) שבע יפול צדיק וקם, שאחר הנפילה בוודאי יזכה לתקומה, ואם לא יתיימש ויתעייף אלא ינסה שוב ושוב אף שנפל, סופו שיהיה בבחי' 'אמרתי אחכמה' מורה על החכם היפך הכסיל אשר בחושך הולך (קהלת ב, יד), ואין אדם חוטא אלא אם כן נכנס בו רוח שמות (סוטה דף

שהצדיק עולה ומתעלה יותר בעולם העליון, יש בידו לפעול ולהריק ברכה ביותר בעולם הזה, שפע ברכה ברוחניות ובגשמיות.

יעזור השי"ת שלא ייבוש המעיין ולא יקצץ האילן, ושאתם מים בששון, ומים רומז לתורה כנודע (תענית דף ז' ע"א), שנוכל לינק ולשתות מבאר זו, תורה קדושה וטהרה, תורה ויראת שמים. ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה, שנוכה לתקן הישנים ולא לקלקל חלילה מחדש, ולהיות באמת מבני היכלא דמלכא.

ישלח לנו השי"ת ישועת ה' ברוחניות ובגשמיות, והקב"ה השומע תפילת כל פה ישמע לכל התפילות מכל לבבות בני ישראל המבקשים, ויעלו הכל לפניו לרעוא באהבה וברצון, לפעול כל אחד ישועה במה שצריך, בגוף ובנפש, בני חיי ומוזני רויחי, רפואות וישועות, ונוכה לגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

אחר זמר א"ל מסתתר הגישו הרה"ח ר' אלכסנדר משה בלומנטל והרה"ח ר' נתן יונה וימר ראשי גבאי המעמדות את ספר המעמדות אשר בו חרוטים כל אלו הנותנים דמי המעמדות חודש בחודשו. בברכהמ"ז על הכוס כיבד מרן שליט"א את חדב"נ כ"ק הגה"צ גאב"ד קרית הבעש"ט שליט"א. תפילת ערבית לפני העמוד התפלל - הגבאי הרה"ח ר' שלמה צבי טויב. אחר התפילה עברו הקהל לברכת א גוט וואך.

יום ראשון פר' בלק ו' תמוז

לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחרו הבר מצוה שלמה בצלאל נ"י בן הר"ר אברהם אהרן ויינברגר מברכפלד (ב"ר משה מאיר מב"ב, וחתן הג"ר מנחם מענדל טאבאק שליט"א דומו"צ וזיניץ בעפולה).

אחר תפילת ערבית יצא מרן שליט"א לקידוש לבנה. כשלאחריה רקד מרן שליט"א במחול יחד עם כל הנוכחים. אח"כ עברו הקהל לברכת א גוט חודש. מיד לאחמ"כ יצא מרן שליט"א לעיר קיסריה להשתתף בוועידה היוקרתית שע"י ארגון החסד הגדול שפע חיים ורחמים.

טרם הגעת מרן שליט"א לפאר את הוועידה, התקבצו יחדיו עשרות קרואים שנקראו במיוחד לוועידה זו, בה נרשם ציון דרך דרמטי וחשוב ביותר בקורות הימים של 70 שנה למלכות בית צאנז בארץ ישראל. כאשר כולם התכנסו בצוותא חדא לטכס עצה

כי אפסה תקוות האדם, אלא אדרבה ידע שכאשר יעשה הוא כל מה שביכולתו יזכה לסיוע מאת הבורא ב"ה, וכרמוז במה שנאמר זא"ת חוקת התורה, כנ"ל, וכאשר ישתדל לעבודה ויעשה כל אשר ביכולתו יזכה לסיעתא דשמיא.

ואפשר עוד דחוקת מורה על תשובה כנודע מהחיד"א זלה"ה (ראה דבש לפי, מערכת חי"ת, סי' כד) הביאו רביה"ק מוהרצ"א זי"ע (מאמרי כסלו טבת, מאמר ד, אות סב) דתשובה איקרי חוק. וחקק הקב"ה חוקה שתועיל התשובה לישראל, וגם בעת אשר המלאכים ממאנים בתשובה זו, והמקמרגים מבקשים למנוע מן התשובה לעלות לפני כסא הכבוד, וכדאיתא בחז"ל (רות רבה ה, ו; סנהדרין דף ק"ג ע"א) על תשובת מנשה שכל המלאכים סגרו השערים, ואילו הקב"ה חתר לו חתירה מתחת כסא הכבוד. כי חוק הוא לפני המלך מלכי המלכים הקב"ה שהוא מקבל בתשובה כל אחד ואחד ולעולם לא אפסה תקוותו. ולא כהשמן ואומות העולם שמפתים כאמור את האדם לומר שאין לו עוד תקוה ותקומה, אלא אדרבה תמיד בכל עת יועיל תשובה לאדם ואין לך רשות להרהר אחריה.

על כן צריך האדם להאמין בכח התשובה, וכשם שכתב הרמב"ם (הלכות שגגות ג, י; רמ"א, אורח חיים תרו, ו) על מי שאינו מאמין בכפרת יום הכיפורים שאינו זוכה לכפרה, כמו כן צריך האדם להאמין כי הקב"ה הוא א"ל מלך חנון ורחום מוחל וסולח, הוא אבינו אב הרחמן, וכאשר יעשה תשובה מיד ישא הקב"ה עונו וימחל לו, כשלא ישאר כלל זכר מכך, אף אם לא יעמוד במדריגה העליונה שזדונות נעשין לו כזכויות. וידע כי אדרבה הקב"ה הוא מלך מוחל וסולח, וכשמאמין בזה זה לבד נתן הכוח לבוא לבסוף לתשובה שלימה.

איני אומר מוסר לאחרים ואני מדבר אך ורק לעצמי, כי באמת מקנא אני בכם, כאשר ישנם ב"ה בחורים ואברכים חשובים הדבקים בתורה ועבודת השי"ת מתוך יראת ה' טהורה. יעזור השי"ת וזכותו של מרן אאדמו"ר זי"ע אשר הוא חפר את הבאר הזאת, וכל מה שיש בידינו הוא מכח דיליה דמעותיו ותפילותיו ומסירות נפשו שבזה הקים ובנה הכל, ובוודאי שזכות זה עומד לעולם. ואדרבה ככל

הצוואה הקדושה של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע, שבשבוע זה חל יומא דהילולא דיליה, שקבע לדורות להקים קרן לדיור לצעירים.

ומאז הוקם מפעל החסד במשכן הקודש של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א, זוכים הם לעידוד רב מאת הקודש, כיוון שכל דאגתו נתונה שצאן מרעיתו ישכון בטח בדירות משלו והדבר הוא בנפשו.

בדבריו חשף יוזמה משמעותית בתחום הדיור שמתגלגלת בימים אלו מחזון למעשה.

בדקות הקרובות רותק הציבור לראיונות ייחודיים שנערכו בקהילות שונות בהן סיפרו על מצוקת הדיור הקשה שאחזה בהם ועל חלומות רבים שנגוזו בעקבות עליית מחירי הדיור כאשר מנגד, הפתרונות שכבר נעשו בצאנו ואלה שעתידים להיות בעז"ה. בשלב השני של מצגת אומנותית זו, ראו על גבי המסך את ההסבר למצוקה ופתרונה באמצעות הנפקת מניות ייחודיות.

בשלב זה הופעל שעון עצר מיוחד על גבי המסך, והרב ישראל פרוש הי"ו, ראש העיר אלעד, הלהיב את הציבור ביקרת הזמן בו הם נמצאים ובהזדמנות הפז להכריז מכאן על המהפך הגדול להבטחת דיור העתיד בצאנו בעז"ה, וכאן הכריז על הנפקת המניות ומחיריהן, כאשר מחירה של מנייה אחת הוא 36,000 ₪. תמורת 54,000 ₪ ניתן לרכוש מניה משופרת ושני שותפים יחדיו יכולים לרכוש מנייה באמצעות רכישה של חצי מנייה תמורת 18,000 ₪. היה מרגש לראות כיצד המספרים על המסך עולים ועולים, והמשתתפים - שביום יום עמלים על פרנסתם - משקיעים הפעם במנייה נצחית תמורת עשרות אלפי ₪. תכנית המניות היא תכנית ייחודית שעליה תתבסס בשנים הקרובות הפעילות למען הדיור בחצר קדשנו. אלה שרכשו את המניות במהלך התכנסות הפסגה של מועצת המשפיעים יקבלו בעז"ה בקרוב אל ביתם את המנייה המיוחדת שזכו לרכוש.

בהדרת כבוד ובחרדת קודש התקבל כ"ק מרן שליט"א שהגיע לפאר את המעמד.

כאן נתכבד הגה"צ אב"ד לימנוב שליט"א לשאת את חלקו השני של דרשתו, שסיפר על אותו אדם בירושלים שהציל בדמו תינוק קטן ממוות לחיים ושנים לאחר מכן היה זה לחתנו, וכך כל אחד שמקיז מדמו, דמים תרתי משמע, לבסוף מקבלים בחזרה הכל.

הס הושלך בקהל כאשר נשמעו דברות קדשו של כ"ק מרן שליט"א, וזהו תוכנם:

איני רוצה חלילה לבטל רושם ההתלהבות מדבריו הנפלאים, של הגה"צ אב"ד לימנוב שליט"א, ואדבר בקוצר אמרים ממש.

בספר ליקוטי הרמ"ל מתורתו של הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע הביאו בשמו ברמז הכתוב

ולקבוע כיצד ממשיכים מכאן את פתרונות הדיור של 'שפע חיים ורחמים' לנוכח הזינוק במחירי הדיור.

סעודה רחבה הוגשה בחצר האולם בקיסריה, ולאחר מכן התכנסו כל הציבור יחדיו, אלו שבזכותם יוכרע גורל הדיור בצאנו, אל האולם שבו נבנו מתחמי ישיבה ייחודיים ומדורגים.

מנחה האירוע, שלוחא דרבנן, הרב משה שמעון ראטה הי"ו, קידם את פני הנאספים בברכת ברוכים הבאים בשם ה', וציין במילים אחדות את מטרות ומהות הכינוס הערב.

בשעה הקרובה היה הציבור מרותק לפאנל-דיור שנוהל בהנחיית הרה"ח ר' יעקב רייניץ הי"ו מב"ב. בפאנל השתתף גם הרב יהודה מורגנשטרן הי"ו מנכ"ל משרד השיכון. בפאנל עלו שאלות שונות בנושא יוקר הדיור, תכניות לעתיד וכדאיות ברכישת דירות להשקעה.

ברוב קשב נשמעו דברים מפה מפיק מרגליות הגה"צ רבי יעקב שלמה מייזליש שליט"א אב"ד לימנוב, שהגיע במיוחד מארה"ב לשאת את המשא המרכזי בפסגה הראשונה של מועצת המשפיעים. בדבריו סיפר ששהה בשבועות האחרונים במספר מקומות בארה"ב ובאירופה, וכששוחח שם עם רבנים ועסקנים על מטרות נסיעתו לארץ ישראל, הם התקשו להאמין שקיימת קהילה בישראל שדואגת מהחל ועד כלה לדיור עבור זוגות צעירים באופן שיהיה שווה לכל נפש. הוא אמר שמכל העולם בוחנים לדעת האם מהערב הזה ייצאו בשורות משמעותיות בתחום הדיור, ואם תהיה הצלחה הרי שיהיה לה השפעה כבירה על כל הדיור במגזר החרדי. בין פרק לפרק הושמעו קטעי שירה במתיקות ע"י חברי מקהלת מלכות וילד הפלא בן ציון קלצקין.

בשלב זה הוצג לקהל מחזמר מיוחד במראה ובאומר בהנחיית בעל המנגן הר"ר מאיר אדלר הי"ו, שסיפר את סיפורו של הנדיב מהעיר סלוצק חשוך הילדים שהקים בית כנסת ובית תמחוי לעניים באופן שיקבלו אוכל ללא שידעו את זהותם וברבות הימים בפרוץ השואה האיומה ניצלו בניו התאומים באורח נס לאחר שהקציץ הנאצי, שהיה מבין הנהנים של בית התמחוי, הבין מי הם. המסר שעלה היה שכל מה שאדם עושה לעצמו הוא עושה, וגם כאן כשהמשפיעים מתאספים לטכס עצה בנושא הדיור, הם בעצם מביאים לכך שבעז"ה גם לילדיהם שלהם תהיינה דירות משלהם.

דברים מרגשים היוצאים מן הלב ונכנסים אל הלב השמיע הרה"ג ר' אריה ליבוש רייך שליט"א, מנהל מפעל החסד שפע חיים ורחמים, שהסביר אודות היוזמה של כינוס מועצת המשפיעים שאינה רק לשעה אלא לדורות והציג את מטרות הכינוס ואת ההשפעה הכבירה שלו לאורך ימים ושנים. בדבריו הזכיר את העובדה שמפעל החסד הוקם על אדני

הבחירה, ולא נשאר לנו כי אם רגל שלישי הוא עמוד גמילות חסדים.

ויורמו במאמר המשורר האלוקי דוד המלך ע"ה (תהלים קכא, א) שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי וגו', ההרים רומזו להר סיני עליו ניתנה תורה, והר המוריה מכוון כנגד עמוד העבודה שעליו הקריבו הקרבנות, כי שניהם חסור חסרנו ואינם אתנו עוד ואנו רואים אותם חרבים, ומעתה מאין יבוא עזרי. וע"ז בא כמתרץ ואמר עזרי מעם ה' הוא עמוד החד וכדכתיב (שם קל, ז) כי עם ה' החד והרבה עמו פדות, ועל עמוד החד עליו העולם עומד, ועמוד זה עומד למליץ ולהגן על עם בני ישראל.

עפ"ז פירש עוד הפסוק (ירמי' נד, י) כי ההרים ימושו והגבעות תמוטינה וחסדי מאתך לא ימוש, היינו שאפי' כאשר ההרים ימושו וחסור נחסר את הר המוריה הוא עמוד העבודה והר סיני המורה על עמוד התורה, והגבעות תמוטינה הוא כלפל העניין במלות שונות, מכל מקום וחסדי הוא עמוד החד מאתך לא ימוש, כי לעולם חסדו, ועמוד זה ישאר עם בני ישראל לעולם, יעו"ש ודפח"ח.

כהיום בדורנו אנו, כמדומה אני שנדיבת לב במזמן פעמים יש בו אף יותר מתרומת דם, כי בעוד שהתורם מדמו הרי שאחר כמה ימי חולשה שוב חוזר להיות כאחד האדם, הרי שמי שמנדב ומוזיל מהונו לצרכי צדקה, והוא מתחייב לזמן ארוך לכמה וכמה שנים, כשמידי חודש נחסר לו זה הסכום מהונו העצמי, הרי שיש בזה בחי' של דמים תרתי משמע. ובוודאי שבזכות מסירות נפש למצות הצדקה שכל אחד ואחד נותן יותר מכפי יכולתו, הרי שבזכות זה יתנהג עמנו הקב"ה מדה במדה ויתן לנו יותר מהמגיע לנו, כי הלא מי יאמר זיכיתי לבבי, הן אראלים לא זכו בעיניו ובמלאכיו ישים תהלה, ומלך במשפט יעמיד ארץ, וכאשר אנו מבקשים שיתן לנו הקב"ה יותר מהמגיע לנו, הרי שזהו רק בזכות מה שהאדם אף הוא עושה יותר מכפי יכולתו, שאז מתנהג עמו הקב"ה לפנים משורת הדין לגמול עמו מדה במדה.

*

(תהלים קיח, כב) אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה, ותמצית דבה"ק, הנה עם בני ישראל זקוקים לרחמי שמים מרובים, ובכל מקום שישנם שם מעם בני ישראל זקוקים לשמירה דלעילא ברוחניות ובגשמיות, וכל שכן בארץ ישראל כנודע לכל. כי רק שומר ישראל הוא ישמור שארית ישראל מפני הגויים בתוכנו פנימה ואלו הגויים העומדים עלינו ככסלא לאוגיא מבחוץ.

והנה אמרו חז"ל (אבות א, ב) על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים, ובעת אשר בני ישראל שרויים בשפלות ובמצב ירוד, הרי שהמסטינים עומדים לקטרג ולומר חלילה כי אבן מאסו הבונים כי אין בהם לא תורה ולא עבודה, ואין הם ראויים לישועה חלילה. ובאותה העת יתנוצץ ביותר עמוד גמילות חסדים שיש ביניהם, ובכח הצדקה והחסד יוושעו בני ישראל ויגאלו מכל צרותיהם וימלא להם השי"ת כל משאלות לבבם לטובה ולברכה. וע"ז רמז המשורר כשאמר היתה לראש פנ"ה, פנ"ה נטריון הפסוקים פתח תפתח את ירך וגו' (דברים טו, ח), נתון תתן לו וגו' (שם פסוק י), העניק תעניק לו וגו' (שם פסוק יד), וכנודע מהראשונים (ראה ש"ך חו"מ סי' פ"ו, סק"ט) כי מצות הענקה הוא מדין צדקה. שבזכות מה שעושים צדקה אלו עם אלו יוושעו מכל צרותיהם, אתוד"ק ודפח"ח.

ובספר שער החצר לחכם קדמון (הרב דוד בן שמעון זצ"ל, נדפס בשנת תרכ"ב; סי' קל"ה) כתב לבאר מאמר חז"ל הנ"ל על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים, דהנה עמוד התורה נתבטלה כשהלכו ישראל בגלות, וכדאמרו חז"ל (חגיגה דף ה' ע"ב) כיון שגלו ישראל ממקומם אין לך ביטול תורה גדול מזה, כי הגם שישנם רבים העוסקים בתורה בכללים ובישיבות, אכן אינו במדריגה העליונה של עסק התורה, שהלומד והוגה בה צריך להיות דבוק בתורה הק' באיכות ובכמות כראוי. כי הגלות נוטלת מבטלת ומבלבלת דעתו ושכלו של האדם. כמו כן חסור חסרנו את עמוד העבודה, כאשר מפני חטאינו גלינו מארצנו ואין אנו יכולים לעלות וליראות בבית

אמרו חז"ל (סוכה דף מ"ט ע"ב) גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה, ובמפעל זה יש כאן גמילות חסדים וצדקה יחדיו, כי מלבד הצדקה עושים כאן חסד גדול לאין שיעור עם ההורים והאברכים, כי זהו היסוד והבסיס להעמדת והקמת הבית על תילה.

הברכה אחת היא לכל מי שיש לו הזכיה להיות שותף במפעל קדוש זה, שהוקם באופן של למעלה מדרך הטבע, ואף מתקיים באופן זה, כאשר עד כה העניקו והוציאו הלוואות בסכומים עצומים של רבבות רבבות שקלים, ושימח ועזר להקמת בתים נאמנים בישראל, ומעתה אשרי לו למי שיש לו חלק בזה.

יעזור השי"ת ובזכות מצות הצדקה נזכה לגאולה השלימה, וכדאמרו חז"ל (עי' פתיחתא דרות רבה, א) בזכות צדקה שעושים אלו עם אלו אני מושיעם, שנאמר (ישעיה סג, א) אני מדבר בצדקה רב להושיע. ובהאי זכותא יורק משמי שמים לכל אחד ואחד ברכה משמי שמי מרום, והריקותי לכם ברכה עד בלי די (מלאכי ג, י) בכל העניינים, פרנסה בהרחבה נחת מהצאצאים ובריאות השלימה, לעכמיוגע אידישע קינדער, ואריכות ימים ושנים טובים.

ובוודאי זכותא רבתא של מרן אאדמו"ר זי"ע שעל שמו הוקם ונקרא מפעל קדוש זה יגן על כל אחד ואחד הנמצא כאן, הם ונשיהם ובניהם וכל אשר להם, לכל אלו התומכים במוסדות הק' ובמפעל הקדוש הזה, שיתקבלו תפילותיהם לרחמים ולרצון, וימלא השי"ת כל משאלות לבכם לטובה ולברכה, ונזכה לישועת ה' מתוך שמחה ושלוה. וכימים אלו ימי חודש תמוז נבקש שיתהפכו הימים הללו מיגון לשמחה מאבל ליו"ט, וצום הרביעי והחמישי יתהפכו לימי ששון ושמחה, בגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

לאחר מכן הוכרזו שמות כל התורמים לעבור לפני הקודש ולקבל תשורות מיוחדות. הנותנים מ-54,000 ש"ח ומעלה קיבלו טלית מבורכת, התורמים מנייה אחת בסך 36,000 ש"ח קיבלו תעודת שותפות מפוארת מעורר יחד עם אבנט מהודר באריזה נאה, ואלה שנתנו חצי מנייה קיבלו את האבנט. כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א האציל מברכות קדשו לכל אחד ואחד במאור פנים.

דבר שפתיים אך למחסור, וכשאני מביט על הנאספים כאן, ההכרח איתי לומר כי אני לומד מזה שר' ליבוש (רייך) הוא בעל בטחון גדול, ורואה על כל אחד אך טוב. כמו כן מבין אני שכל אלו שנאספו כאן הבינו היטב במה מדובר, ועל אף שיש לכל אחד ואחד חלק גדול בענין, שמפרישים מהונם מידי חודש בחודשו, כעת מקבלים על עצמם להוסיף עוד ועוד. כי היפלא מה' דבר, והקב"ה משפיע כוחות ויכולות לכל אחד שיוכל להוסיף עוד ועוד.

והאמת כי מה ששפע חיים ורחמים צריכים להעמיד ולהביא מידי חודש בחודשו ושנה בשנה, הוא ענין שהוא למעלה מדרך הטבע, כי הציבור הולך וגדל בליעה"ר, כאשר רואים אנו הברכה המרובה של כן ירבה וכן יפרוץ, והמוסדות ותלמידי התורה בכל רחבי ארץ הקודש מתרבים והולכים, ואותו הממון שמלווים בהנהלת מפעל החסד הרי שמקבלים אותו רק אחר ככ"ה שנים.

ואמנם כבר אמרו חז"ל (אבות ב, טז) לא עליך המלאכה לגמור ואי אתה בן חורין להבטל ממנה, וכיון שמתחילים לפעול ולעשות, זוכים ורואים את יד ה' וניסיו ונפלאותיו ית"ש. וביותר כיון שענין זה הוא בבחי' מעשי ידיהם של צדיקים, כאשר מרן אאדמו"ר זי"ע דיבר ועורר אודות ענין זה, ואף חרט הדבר לאחר מכן בצוואת קדשו, ובוודאי שמעשי ידיהם של צדיקים הוא נצחיות ולעולמי עד. ובשעתו לא הבינו וידעו גודל הענין, כי לא היה כלל ההשגות שישנם כהיום בהעמדת והשגת כספים רבים וגדולים כל כך. וכהיום כאשר עיקר הקושי לבני היהדות החרדית בארצנו הק' הוא בענין הדיוור והדירות, ובוודאי שמאמינים אנו כי מאן דיהיב חיי יחיב מזוני, ובכלל מזוני ופרנסה הוא ענין הדירה, שיוכל האדם לדור בו בהרחבה ושיהיה לו כל המצטרך. ומעתה ההתאספות לצורך גדול זה חשובה לאין ערוך, והמטה עצמו לענין זה ונעשה שותף לדבר, הריהו כשותף עם הבורא ב"ה, כי מפתח של בנים הוא ביד הקב"ה (תענית דף ב' ע"א), ועל מנת שיוכל האדם להביא בנים הרי שעליו להקים משפחה ולהיות לו בית דירה למגורים.

את המעמד המיוחד הפיק ברוב כשרון הר"ר משה גליק - יוקרה. בתחושות מרוממות התפזר הקהל, ובידיעה כבודאי תהיה לה השפעה כבירה לשעה ולדורות.

תוכן השיחה בעת ביקורו של

**כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א
אצל כ"ק האדמו"ר מבוהוש שליט"א
ביום א' פר' שלח ט"ו סיון העל"ט**

לעשרים ושמונה שנה מה שאין תלמיד וותיק יכול ללמוד למאה שנה.

כמובן שהיו שהאריכו יותר.

האדמו"ר מבוהוש: הרה"ק רבי יצחק מראדוויל זי"ע נסתלק בגיל תשעים (שנולד בערך בשנת תק"ד ונסתלק בשנת תקצ"ה).

מרן שליט"א: על הרה"ק מאפטא היה מקובל שהיה מזקני הדור, ואף שנסתלק כבן ע"ז שנים.

האדמו"ר מבוהוש: ואף שהיה בדורו של הרה"ק מראדוויל... **מרן שליט"א:** הרי הם היו במדינות אחרות.

האדמו"ר מבוהוש: אצל תלמידי הבעש"ט היו כמה שהאריכו יותר ממאה שנים, וכן ידוע על הרה"ק רבי דוד לייקעס זי"ע (שנולד בשנת תמ"ו ונסתלק בגיל קי"ד שנים בשנת תק"ס).

מרן שליט"א: היו יחידים.

מהדורות האחרונים ידוע כן על הסבא קדישא רבי שלמה אליעזר אלפנדרי זצ"ל.

האדמו"ר מבוהוש: שחי מאה ושש עשרה שנה... זהו חידוש...

מרן שליט"א: ועד יום מותו היה בדעה צלולה והשיב תשובות לשואליו.

כשביקר המנחת אלעזר ממונקאטס זצ"ל בארץ ישראל, ביקר אצלו¹ ובירך עליו 'שהחיינו', ונעשה ביניהם קירבה מיוחדת.

האדמו"ר מבוהוש: מסופר שהוא היה עוד אצל החתם סופר זי"ע.

מרן שליט"א (על עלייתו במדרגות לקומת מגוריו): בשביל להגיע לכאן צריכים להיות בעל מדרגה...

האדמו"ר מבוהוש: היו אומרים 'מדרגות' זה טוב, 'טרעפן' איז שווער...

מרן שליט"א: אם אין ראויין... צריכים להיזהר שלא לטפס למדרגות גבוהות מדי...

האדמו"ר מבוהוש: שיתקיים אצל הרבי שליט"א וקווי ה' יחליפו כח...

מרן שליט"א: כששתמשים עם הכח עבור הקב"ה אזי זוכים לרענן ולהחליף כוחות.

האדמו"ר מבוהוש: נולד אצלנו הנין הראשון ב"ה.

מרן שליט"א: ב"ה שהגעתי לכאן בזמן טוב, שעושים שמחה... שיהיה ריבוי של שמחות. לידת הנין הראשון היא שמחה מיוחדת...

האדמו"ר מבוהוש: אצל אמי שתחי' זהו 'דור חמישי'. מאז זקננו הרה"ק מרוזין זי"ע עד אליה לא ראו דור חמישי.

מרן שליט"א: בדורות מלפנים זה כמעט לא היה מצוי. בן כמה היה הרה"ק מרוזין זי"ע בהסתלקותו?

האדמו"ר מבוהוש: בן נ"ד שנים.

מאז המגיד ממעזריטש זי"ע עד הרה"ק מטשארטקוב זי"ע לא עברו את גיל שבעים, וכשהוא נעשה בן שבעים היה אז שמחה גדולה.

מרן שליט"א: פעם היה יותר מצוי שנסתלקו בגיל כזה. צדיקים משלימים עצמם בקיצור שנים, כדאמרו

בירושלמי (ברכות פרק ב, הלכה ח) יגע רבי בון בתורה

¹ עליו גערה גדולה הס"ק זצ"ל ואמר, כי האדמו"ר ממונקאטס הוא למדן ויש לו על מה לסמוך עכ"ל. ובאמת מרן שליט"א טעמו ונימוקו עמו, דתלוי בהתרגשות הנפש דבר המסור ללב, וכיון שהרגיש שמחה עצומה כ"כ, אשר רחש לבו דבר טוב זה כמה שנים ודילג על ההרים וגבעות עד שהגיע לזה בעזה"ת, לא יכול לעצור ברוחו לחיבת הקודש מלהודות לשם ה'. וגם זיל בתר טעמא מש"כ המג"א שם (סי' רכה, ס"ק ג) בזה"ל, דכיון דלא ראהו אינו אוהבו כ"כ עיי"ש, וכאן הלא רבינו היה אוהבו להס"ק במס"נ ממש, יותר מגופו ובכל לבבו. ועי' בספרא דמרא שו"ת מנחת אלעזר (חלק דף סי' סה) מש"כ בשם הב"ח, והחזיק אחריו בישועות יעקב, דכיון דברכת שהחיינו הוא רק רשות יש לברך גם בספק אם נתרגש בשמחה עיי"ש. ע"כ.

² ראה בקובץ אוצרות הסופר (יג, עמ' פט): סיפר הגה"ק רבי שלמה אליעזר אלפנדרי זצ"ל בעמח"ס שו"ת הסבא קדישא, שגר בסוף ימיו בירושלים, שבצעירותו נזדמן לו פ"א להיות ביה"כ בפרעשבורג אצל החתם סופר. אחרי יוה"כ פ' כשנפרד מהחת"ס לנסוע לדרכו, בקשו החת"ס שישאר גם לחג הסוכות והוא לא רצה. אמר לו החתם סופר כמתנבא, שתשארו כאן בסוכות. הוא עקב היותו ספרדי לא הבין כראוי את דברי החת"ס,

^א ראה בספר מסעות ירושלים (יום ראשון, אות יב): הוא עמד ומצפה לקבל בשמחה האורה הנכבד, ורבינו מיהר וזירז גם הוא ליכנס אליו באש לוהט וחיבת הקודש ובהכנעה וקידה נתן לו שלום, והחזיר לו שלום בספ"י בידו הגדולה, ואדמו"ר רצה לנשק ידיו ולא הניחן, והפציר עוד בו בתשוקה לאמר יניחני רבינו לנשק ידיו מנשיקות פי, והשיבו ח"ו לגברא רבא דכוותי, ואדמו"ר אמר בדמעי וגילה ורעדה, הלא אני כתלמיד לפני רבו מול אדוני, והשיב, חלילה. אח"כ ישב את עצמו הסב"ק על הספסל ארוכה, והושיב את אדמו"ר ג"כ עליו סמוך לו ממש, וישבו שניהם יחדיו והתעלסו באהבים, ומי שלא ראה שמחה זו לא ראה שמחה של התועודות צדיקים מימיו. ורבינו כמו נד נוזלים דמעות עיניו בכי' מתוך שמחה, ובקול חוצב להבות אש בירך ברכת שהחיינו בשם ומלכות, וענו כל העם אמן. וגם הס"ק מצהלת פנים המאירים, ונתפעלו ונתרגשו למאוד כל העומדים מסביב.

^ב ראה בספר הנ"ל (שם, הערה ו): רב א' דיבר עם הסבא קדישא זצ"ל אודות ברכת שהחיינו שבירך רבה"ק בשם ומלכות עליו, שהוא לכאורה נגד המבואר בשו"ע או"ח סי' רכ"ה ס"ב [היינו שכתב שם, דלמי שלא ראהו עדיין מעולם, אין לברך עליו], וגער

בשמחה, וא"כ בוודאי יבוא גם אבי הקדוש אל החופה, אי לכך מבקשת אני מכם שתמסרו לאבי את הקוויטל שהכנתי בעבורו. נטל הרה"ק מרוזין את הקוויטל ותחבו בתוך אבנטו, לאחר החופה, כשנכנסה הרבנית אדיל אליו לאחל לו מזל טוב, אמר לה תדעו כי לא מעלתי בשליחותי, מסרתי את הקוויטל לידי אביכם ממש'.

רואים מזה שלא רק האבות מגיעים, אלא גם הרבי'ס... **מרן שליט"א:** שמלווים את תלמידיהם... מי רואה אותם יוצאים ואינו יוצא...

מצינו ברש"י (במדבר כ, טו) שהאבות מצטערים בקבר מפני צרות בניהם. ואם כן כל שכן שהם משתתפים בשמחתם. מרן אאדמו"ר זי"ע סיפר, שכשנולד פעם בן לדודו הרה"ק מבארדיוב זצ"ל, שלח לאחיו זקה"ק מרודניק זצ"ל שהיה אז בצאנז, שבשלחן הטהור בליל שבת יעמיד יין עבורו לרגל שמחת השלום זכר. בליל שבת כשהעמיד היין, שאלו מרן הדברי חיים למה הוא מעמיד יין, והשיב שאחיו עושה שלום זכר. נענה מרן הדברי חיים, כעת אני מבין למה ראיתי את הרבנית בגן עדן כשהיא ששה ושמחה ולבושה עם השטערן טיכל, ועכשיו זה מובן, שהרי יש אצלה שמחה...

לפי שפלות הדור, בוודאי יש להם נחת רוח מהעבודה של כלל ישראל, שיש להם עכ"פ רצון והשתוקקות להיות טוב. בפרט אחרי כל התלאות שעברו רח"ל.

האדמו"ר מבוהוש: אחרי המלחמה לא האמינו... שמעתי מרב זקן אחד, ששאלו אותו אחרי המלחמה אם סובר שצאצאיו ילכו עם שטריימל, וענה, הלוואי יהיו שומרי שבת... אבל ב"ה כל צאצאיו הם יראים ושלמים... **מרן שליט"א:** לאחר החורבן היה נראה שאין עוד תקוה לתורה ח"ו. כאשר הגיע מרן אאדמו"ר זי"ע לאמריקה, לא היו שם חסידישע ישיבות, והוא רצה

מרן שליט"א: על פי חשבון השנים זה יתכן להיות. ידוע מה שכתב הגה"ק החתם סופר זי"ע (פרשת תבא) עה"פ (דברים כח, יא) והותירך ה' לטובה בפרי בטנך וגו', עפ"י דברי הרמב"ם שכתב לבנו 'אשרי מי שחתם ימיו במהרה', שלכל אדם יש קצבה מה הוא צריך לתקן בתורה ובמצוות, ומי שגמר הקצבה היא השלים ימיו, אמנם כל זאת אם הוא לעצמו, אכן באם יש לו בנים ובנות או שפועל למען אחרים להטיבם, אזי אין לו קצבה ויתארכו ימיו ושנותיו למען אשר יפעל בעבורם לטובה. וזהו והותירך ה', שיתן לך ה' מותרות חיים לטובה, בפרי בטנך, כדי שתוכל לפעול על צאצאי מעיך והנלוים אליך לטובה.

כמה שהדורות יורדים יותר, צריכים ללמד יותר את הדורות הבאים, ולכן צריכים לחיות יותר... אנו מאמינים שעומדים כבר בדור אחרון לפני ביאת משיח. **האדמו"ר מבוהוש:** מקובל כן שבזמן שמחה מגיעים האבות מגן עדן. ואם כך היה בדורות הקודמים שהיו חשובים בפנים עצמם, על אחת כמה וכמה צריכים אותם בדור הזה...

מרן שליט"א: מלשון הזה"ק (פר' פנחס, ח"ג, דף ר"ט, ב) משמע דבעידנא חדוותא מגרשים את האבות הק' בעל כרחם להשתתף בשמחת צאצאיהם... בפשטות כי לא קל להגיע מכזה מקום טהור ומזוכך לכזה מקום שפל... זה אינו דבר של מה בכך.

האדמו"ר מבוהוש: ידוע העובדא שלפני החופה של הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא זי"ע נכנסה הרבנית אדיל ע"ה, בתו של הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעזיבוז זי"ע, אל אבי החתן הרה"ק מרוזין זי"ע, ואמרה לו, כי היות שבשמחת נשואין באים גם הצדיקים, המחותרים והקרובים מעלמא דקשוט להשתתף

¹ ראה גליון 'בצילא דמהימנותא' (במדבר תשס"א) מה שסיפר הגה"ח רבי סנדר פריינד זצ"ל: שמעתי העובדא מכמה אנשים בירושלים שעדיין הכירו את הרבנית פייגלע ע"ה, שהיתה בתו של הרה"ק רבי אברהם יעקב מסדיגורא זי"ע, ובסוף ימיה חיתתה כאן בירושלים, שהרוזניער זי"ע השתדך פעם עם נכד הבעש"ט זי"ע והחתונה היה על הגבול, לפי שלא יכל הרה"ק מרוזין לעבור את הגבול של אסטרייך כידוע, והיתה שם גם הרבנית אדל בתו של הרה"ק ר' ברוך ממעזיבוז זי"ע נכדת הבעש"ט, והיא היתה זקנה מאוד, והילדה הנ"ל פייגלעלע היא היתה השומרת שלה שלא ידחקו את הסבתא, וכשהרוזניער עבר שם נתנה לו הרבנית קויטל ואמרה לו היות ובודאי זקנינה הבעש"ט יגיע לחופה מבקשת ממנו שימסור לו הקויטל, ובדרך חזרה אמר לה שמסר הקויטלעל להבעש"ט זי"ע. שמעתי זאת מחותני זצ"ל ומעוד הרבה אנשים ששמעו העובדא מפיה.

ואגב יצוין מהמסופר בגליון 'בצילא דמהימנותא' (שלח תש"ע) מה שסיפר כ"ק האדמו"ר מגארליץ שליט"א: שמעתי מאבי (הרה"צ רבי ברוך הלברשטאם מגארליץ ב"ב) זצ"ל שהיה מקובל במשפחתם, שהרבנית אדל ע"ה בתו של הבעש"ט הק' זי"ע עת שמחת צאצאיה היתה מחכה עד שהיתה רואה את אביה הבעש"ט הק' זי"ע שהגיע ממרומים. פעם היה באחד משמחת צאצאיה שנתאחרה השעה ולא יצאה מחדרה לילך לחופה עד לפנות בוקר שרק אז יצאה, וסיפרה אח"כ שאביה הבעש"ט הק' אמר לה: הנה בכל שמחת צאצאי אני מביט בהמחותנים האין לקשר עצמי אליהם, ובשידוך הזה שלא היה יחסנים אלא געלט-שידוך, היה קשה לי מאוד להתקשר למחותנים עד אחרי חיפוש שמצאתי אותם, לכן אני מבקש שיותר לא תעשו כאלו שידוכים...

ונסע לדרכו. באמצע הדרך נתהוה לו איזה תקלה והוכרח לחזור לפרעשבורג לחוג את חג הסוכות, והחת"ס קראו לביתו להיות אורחו. וסיפר הגה"ק ר' שלמה אליעזר בהתרגשות גדולה שכשבאו בליל יו"ט מביה"כ ונכנסו לסוכתו של החתם סופר, אז זכה לראות את האושפיזין בעיניו. והוסיף שלא רק הוא ראה, רק כל הנוכחים שם זכו לראות בזכות החתם סופר.

עוד סיפר הגה"ק רבי שלמה אליעזר זצ"ל שלאחר הסעודה הכין לו החתם סופר מיטה בסוכה, אבל הוא לא עצם עין רק התבונן בעבודת הקודש של החתם סופר וראה שכל הלילה לא הניח החת"ס עצמו על המטה רק הסתובב בתוך הסוכה ופניו בוערות כלפידים מגודל ההשתוקקות לקיום מצות ארבע מינים, ותיכף כשהאיר היום קיים החתם סופר את הנטילה בשמחה גדולה שאין לשער.

ועוד שם (י"ט, עמ' צב): עוד סיפר ששימש את הס"ק הרב רש"א אלפאנדרי זצ"ל ושמע מפיו שכשהיה אברך בעירו איסטנבול נזדמן לידו הספר שו"ת חתם סופר על יו"ד, והיה זה בשנת הסתלקותו של מרן לחיי העוה"ב, והיה הדבר בעיניו לתמיהה שגדול כזה היה בדרונו ולא ידעו ממנו, וקיבץ את בני עירו ועורר עליו הספד רב בהמון גדול.

וראה בסוף ספר 'חשב סופר' הנדמ"ח: בקרתי את סבא קדישא הרב רבי שלמה אליעזר אלפאנדרי פה עיה"ק ירושלים, ומצאתיו מוטל על ערשו, וקבל אותי בסבר פנים יפות. הרב סיפר לי שיש תחת ידו את תשובות חתם סופר וגם עסק עמהם, וכאשר שאלו אותו מדוע מתעסק באחרונים, אמר, החתם סופר שאני, כי הוא אשר עמד בפרץ בהונגרי' ולחם נגד הריפורם והיה קנאי ביותר, על כן חביבים לו דברי תורתו.

לפתוח ישיבה כזו, ואמר לו איזה רבי, כשיצמחו לי
 שערות על כף היד תוכלו לפתוח כאן חסידישע
 ישיבה כמו שהיה מלפנים...
 ובאמת שעל פי הטבע היה הוא צודק, שהיה אז חושך
 ענן וערפל אחר החורבן הגדול, וב"ה שזוכים לראות
 את התקומה.
 כן גם בארץ ישראל, היהדות פורחת... ובכל העולם...
 רואים בחוש את 'זה לעומת זה'.
האדמו"ר מבוהוש: רואים לאין שיעור יהודי בעלי
 בתים שעוסקים בתורה...
מרן שליט"א: הרבה יותר ממה שהיה פעם.
האדמו"ר מבוהוש: פעם היו סוגי עמי הארצים שאין רואים
 כיום. הגם שגם בעלי השגה אין היום כמו שהיה פעם.
מרן שליט"א: רואים ריבוי לימוד התורה בכל השפות
 והלשונות, בכל קצוי תבל.
האדמו"ר מבוהוש: בשנים עברו כשהייתי בטבריה
 וחפשתי מקום להתפלל שם, היה לי לפעמים ספק
 אם מותר להתפלל עמהם... אבל כיון שלא היה לי מנין
 אחר התפללתי עמהם. ולאחר התפילה ראיתי שני
 היהודים לומדים גמרא...
מרן שליט"א: כשהיינו ילדים היו בעיר נתניה היו כמה
 אונגערישע אידן, ואילו היום יש אלפי אברכים יראים
 ושלמים לאין שיעור. לבד מקרית צאנז...
האדמו"ר מבוהוש: כאשר אביכם מרן זי"ע הגיע לגור
 בנתניה, היה זקני כ"ק האדמו"ר מבוהוש זצ"ל
 הראשון שבא לבקרו...

מרן שליט"א: ידוע כן.
 גם בשנים אחר כך הגיע, וגם היה לבקרו ביוניאן סיטי.
 וכיבד את מרן שליט"א בלחיים ואחלו זה לזה.
האדמו"ר מבוהוש: צריכים הרבה ישועות...
מרן שליט"א: ישנם הרבה 'ציבראכנע הערצער' ה"י.
האדמו"ר מבוהוש: זקני זצ"ל היה אומר, הלוואי יוכל
 לשמוח עם הזולת כמו שיכולים להצטער עמו... שכן
 צער שייך לרגש...
מרן שליט"א: אכן זהו מדרגה מיוחדת. מרן אדמו"ר
 זי"ע עורר על זה בצוואתו, שמלבד מה שמצטערים
 עם הזולת צריכים גם לשמוח עמו.
 אצל זקנכם זצ"ל ראו שהיה תמיד בשמחה. הוא הגיע
 פעם לבקר אצל מרן אדמו"ר זי"ע, והיה אז חלוש
 מאד, והתחיל זקנכם לשיר עם הנוכחים שם.
האדמו"ר מבוהוש: אף שהיה מסובל ביסורים כל
 ימיו... היה יתום מאביו ואמו בגיל שש עשרה,
 ששניהם נסתלקו בחודש אחד. ונשאר ברוסלאנד
 לבדו, בזמנים הכי קשים... שאלתי אותו פעם למה לא
 ברח משם, ואמר שלא היה יכול לברוח כל זמן שאחיו
 הגדול היה שם, ועוד כמה מהיושבים וכו', שלא רצה
 לברוח כל זמן שהם שם. ועוד הרבה מיני יסורים
 שבעולם עברו עליו.
מרן שליט"א: בן כמה היה בהסתלקותו?
האדמו"ר מבוהוש: בן שמונים ותשע.
מרן שליט"א: היה לו אריכות ימים עם כל מה שעבר.
 ונפרדו לשלום.

חצר הקודש צאנז

קרית צאנז נתניה

כסא דברכתא

ברכת מזלא טבא וגדיא יאה שלוחה בזה, קדם האי גברא יקירא, משנתו רב ונקי,
 מורה ודאין, צנא מלא ספרא, מרביץ תורה והוראה, ערוגת הבושם, ה"ה

הרה"ג רבי יצחק יונג שליט"א

דומו"צ קהלתנו הק' בלונדון

לרגל השמחה השרויה במעונו שמחת הכנס בנו כמר יחיאל צבי נ"י

לנועם עול תורה ומצוות

במזל טוב ובשעטומ"צ

ברכותינו שגורות בזה מקרב הלב, כי יזכה לראות דורות ישרים ומבורכים,
 מתוך נחת שפע והרחבת הדעת, מתוך סיד"ש ושובע שמחות עד ביאת ינון בב"א

התחלה

ישראל בכל מקום ובכל זמן, יותר משמחת וצער עצמו, שהוא רק
 פרט ושפל ומה הוא, ועם ה' ונחלתו שנקראו בנים למקום וכבפ"ג
 דאבות ודו"ק ודו"ק ותבן עד היכן הדברים מגיעים.

ה' זל"ק: וח"ו אם יארע איזה מקרה של צער להשתתף בצערך ממש,
 ומכ"ש וק"ו להשתתף בשמחתך של ישראל, ולהשתתף בצרתך של

ועד רבני צאנז לשמירה מפגעי הטכנולוגיה

חברי הועד הרבנים הגאונים: ר"ד אליאס . רפ"ט בינדר . ר"נ גרוס . ר"ה דויטש

הודעה נחוצה

**כ"ק מרן
אדמו"ר
שליט"א**

ביסוד הועד:

"מי שרוצה

להימנות על

עדתינו צריך

לקבל מרות

ולשמוע

בשלימות

לדברי הרבנים

שנתמנו לעמוד

על משמרת

הקודש בעיני

הטכנולוגיה"

לאור קריאת הקודש בשוה"ט ביומא
דהילולא ט' תמוז לעמוד על משמרת
הקודש בכל עיני הטכנולוגיה

והיות ורבני הועד שליט"א אמורים
בעזהשי"ת לדון בקרוב בענינים העומדים
על הפרק,

על כן כל מי שיש לו דרכים בעצה ובמעש
לחזק בדק הבית בקרב קהילתינו הק'
בארה"ק יפנה למזכירות הועד בפלא':

0548463309

נא להשאיר הודעה בצורה ברורה

מזכירות הועד

בחצרות קדשינו

ברנה יקצורו

מעמדי כבוד התורה ע"י מפעל התורה "יקצורו" שע"י ועד ראשי הכוללים דחסידי צאנו בארה"ק

בקריית צאנו הגאון רבי יעקב ישראל שמרלר שליט"א ראש הכוללים, והדומו"צ הגאון רבי מרדכי לויןשטיין שליט"א, באלעד הרה"ג ר' חיים ויזל, בב"ב הרה"ג ר' יעקב מאיר שווארץ, בביתר הרה"ג ר' חיים נתן גלנץ, בבית שמש הרה"ג ר' פישל רובינשטיין, בחיפה הרה"ג ר' נפתלי צבי בלך, בטבריה הרה"ג ר' יצחק יהודה גומבו, והמנה"ר הרה"ג ר' אברהם יהושע אוורבך, בירושלים הרה"ג ר' יעקב שמואל בלומנטל, בפתח תקווה הרה"ג ר' יעקב הרבסט, בצפת הרה"ג ר' דוד אסקל.

בסיום דבריו כיבד את הרה"ג רבי שמואל יעקב לנדאו שליט"א דומו"צ קהל מחזיקי הדת בבית שמש לשאת את משא המעמד.

בדבריו הערבים תיאר את מעלתו של הכולל יונגערמן אשר מתענג על ה' מתוך הדחק ברוב נעימות ומתיקות ועריבות התורה, וזוכה להבין ולהשכיל ללמוד וללמד, כן העלה במשך הדרשה כמה ענינים בעמקות ההלכות בבשר בחלב, ונענה מיד בתשובות מחכימות ע"י האברכים החשובים והפליא מאוד את הידיעות.

בדברי סיום כובד נאמן בית רבוה"ק הרה"ג ר' בן ציון רייך שליט"א לשאת מדבריו. בדבריו האריך במפעלות התורה של כ"ק מרן זי"ע שאנו עומדים עכשיו לקראת יומא דהילולא רבא, וכן העלה כמה רעיונות ופנינים מהלכות בשר בחלב ע"פ חסידות ודברי רבוה"ק.

לאחר ניגוני שמחה בירכו ברכהמ"ז כשעל הכוס מברך הגה"צ אב"ד קרית צאנו טבריה שליט"א, ובהגבהת הכוס כובד הרה"ג ר' משה דוד מוטצען שליט"א מב"ב נכד מרן זי"ע שנמנה על חשובי הנבחרים במפעל התורה.

לאחמ"כ הקריא הרב זלמן לייב בינדר יו"ר המפעל את שמות האברכים שעברו לקבל מידי הגה"צ אב"ד קרית צאנו טבריה שליט"א מלגת הוקרה והערכה מכובדת.

במפעל התורה "יקצורו" מסכמים את מעמדי הקודש ברוב הצלחה וסייעתא דשמיא, ובעז"ה מקווים בקרוב להיות אנשי בשורה לעוד תוכניות ומסגרות לאחד יחדיו את כלל האברכים בעדתנו הק' להגדיל תורה ולהאדירה ומבקשים מכלל האברכים להעיר ולהאיר על מנת לרומם את כבוד התורה בקרב לגיונו של מלך.

עשרות השתתפו השבוע בקורס המבוא של השידוכים - ביחזמת מרכז 'שמחה' המסבסד את הקורס בחצי מחיר

עשרות השתתפו השבוע, בקורס המבוא של 'מרכז השידוכים', קורס שחולל מהפך כביר בקהילות ישראל והביא להצלחה מרובה בעבודת הקודש של השדכנים. מדובר בקורס יסודי בסיסי, מתומצת ומקוצר, מלווה בתהליך עמוק

ברוב פאר והדר זכו עשרות אברכים מרשת הכוללים בארה"ק למעמדי הוקרה לרומם ולייקר קרן התורה בקרב הממיתים עצמה באוהלה לרגל שסיום החזרה הגדולה במשך חודשי החורף על כל הלכות "בשר בחלב" שלמדו בנוסף לסדרי הכולל, המבחרים שנערכו ע"י הבוחנים הגאונים הדומו"צ הגאון רבי הלל דויטש שליט"א והרה"ג רבי שמואל מרמרשטיין שליט"א היו מקיפים ועמוקים והיו למראה עיניו של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א שכמה פעמים התבטא בקורת רוח מרובה על עומק השאלות ורוחב היקפים, ועתה זכו לברך על המוגמר בהצלחה מרובה ובידיעה ברורה.

בשמחה רבה התקבלה ההודעה שכ"ק מרן שליט"א הורה לקיים את המעמד בהיכלא דמלכא בביתו נאווה קודש בכדי לייקר את לומדי התורה לגיונו של מלך, ואכן ביום א' העעל"ט אור לא' דר"ח תמוז התכנסו ובאו עשרות האברכים מעשרת מושבות אנ"ש בארה"ק להיכלא דמלכא, לקבל כוחות והדרכות ישרות מפי ממלל רברבן כ"ק מרן שליט"א.

בשעה היעודה נכנס מרן שליט"א לקליינע זאל שהיה מלא בכלל האברכים, ובתוכם האברכים החשובים מסיימי הלכות שבת במסגרת "יוצאים להוראה" בכלל מבצר התורה מעיה"ק טבריה שקיבלו כתב הורמנא מגדולי הפוסקים.

בתחילת המעמד שוררו הנאספים ניגוני תורה, ולאחמ"כ פתח בדברים הגה"צ אב"ד קרית צאנו טבריה שליט"א העומד בראש מפעל התורה בדברים נגשים לכבוד התורה ולומדיה. בקשב רב נשמעו דברות קודשו של כ"ק מרן שליט"א דברי הדרכה והכוונה לעמלי התורה כפי שאיפת ורצון רבינו הק' זי"ע בדרך ההוראה, וכן בדברי חיזוק ושבח לאברכים עמלי התורה שמוסיפים עוד ועוד (דברות הקודש מובאים במלואם בראש הגליון).

עם סיום המעמד בהיכלא דמלכא התקבצו כולם לסעודת הסיום בשילוב סעודת ראש חודש שנערכה ברוב פאר והדר באולמי שיקאגו הסמוכים שהוכן ברוב יופי לכבוד התורה ולומדיה, המעמד לווה בפרקי שירה וזמרה ע"י מקהלת אזמרה בליווי כלי זמר.

לאחר תפילת ערבית ונטילת ידיים לסעודה פתח בדברים המנחה פמ"מ הרב יששכר יהודה שווארץ שליט"א מירושלים, שבלשון לימודי קידם את פני האברכים החשובים שזכו להגיע עד הלום, וכן העלה ושיבח בדברים את הגה"צ אב"ד קרית צאנו טבריה שליט"א העומד בראש מפעל התורה.

כן זימר בתודה קדם ראשי הכוללים שעמדו בניהול המסגרת איש על מחנהו ואיש על דגלו במסירות ה"ה הרבנים הגאונים,

ברכת מזל טבא

שלוחה בזה קדם ידידינו הנכבד והנעלה, יקר הערך ופאר המעלות, מוכתר בנימוסין ורב קילוסין, העומד לימין המערכת בכל עת, מהעומדים לשרת בקודש בבית כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הבה"ה אהרן צבי מוטצען הי"ו

בן ידידינו הרה"ג רבי אשר ישעי' שליט"א - דומו"צ בב"ד זכרון מאיר בב"ב

לרגל השמחה השרויה במעונו - שמחת נישואיו במזל טוב ובשעטומ"צ

עב"ג הכלה תחי' בת הרה"ח ר' שלמה יצחק הרשקוביץ הי"ו - פעיה"ק

ויהא רעוא שאך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד, מתוך נחת והרחבה, ושיהא הזיווג עולה לקשר של קיימא ולבנין עדי עד, ויזכה לראות סייעתא דשמיא עד עולם, ואך טוב וחסד ירדפוהו כל הימים, אמן.

המאחלים ברוב הערכה

חברי מערכת "בצילא דמהימנותא"

אלכסנדר שכטר

בעהש"ת

גם בחיפה בונים

מגדלים

השבוע!

ההגדלה

המקדמים לבוא עד השעה 22:00 יימסו להגדלה על שובר בסך

₪1,000

למימוש ב"דסה" או ברשתות יוקרה לבני-הבית

בשעה

21:45

בזיקה

באולמי

בעלזא

י"ג 5 חיפה

חמישי

י"ז תמוז

תשפ"ג

את הזמנת לזכור מפתחות למגדלים

ניתן יהיה לזכור באותו ערב

100% תשואה לזרות

למעלה

10 שנים

אחים לשמחה

אני'ש בחיפה בונים את המגדל

ואישי, עוצמתי, חווייתי ומשנה חיים, שיתן לכם בעז"ה את הכלים להפוך לשדכנים מוצלחים ומצליחים.

קורס המבוא נערך בקרית צאנז נתניה והתקיים בחינם. עשרות השתתפו בו, כאמור, הן בעזרת גברים והן בעזרת נשים, ולאחר מכן נרשמו לקורס המיוחד הממומן ע"י מרכז שמחם, כל שעל המשתתפים בו מחצר הקודש צאנז, מוטל לשלם רק מחצית מחיר.

הר"ר ישראל חיים בלומנטל הי"ו, מנהל מרכז 'שמחם', מוסר שעדיין ניתן להירשם לקורס הקרוב שנמסר במקצועיות ע"י הרב דוד יונה קליין, שדכן נודע, שנותן כלים ייחודיים הן בשעת הקורס והן בתהליך של ליווי לאחריו. ניתן להירשם בטלפון של מרכז שמחם: 09-88-515-88. שלוחה 1. השיעור וסדרת הקורסים מיועדים הן לגברים והן לנשים. ניתן לשמוע את שיעור המבוא במספ' הנ"ל בשלוחה 8 שידורים חוזרים.

הלכה למעשה בדיני עשיית עירוב

במרכז התורה קרית צאנז נתניה

כמסורת הנהוגה במרכז התורה כשאברכים הלומדים גפ"ת או שו"ע והסוגיא עוסקת במקצוע מיוחד בהלכה, הנהלת הכולל טורחת להביא לפנייהם רבנים דיינים הבקיאים בנושא הנלמד בכדי ללמדם את המעשה אשר יעשון.

עתה עם סיום לימוד וחזרה על מס' עירובין במסגרת 30 ו-50 דף, וכן אברכי כולל ש"ס הוראה, ומסגרת או"ח הלומדים כעת דיני עירובין, סייר הדומ"צ הרה"ג רבי הלל דויטש שליט"א ראש כולל הלכה במרכז התורה סביב גבולות קרייתנו המעטירה עם קבוצה נבחרת מאברכי הכולל, והראה להם הלכה למעשה ההלכות בדיני עשיית העירוב, כפי שקיבל מפי הדומ"צ הגה"צ רבי שלמה זלמן בריל זצוק"ל דיינא רבא דקרייתנו הק'.

הנושאים שנידונו באופני צורת הפתח הנחשב למחיצה כשרה שהופכת את השטח המוקף לרשות היחיד, והאם ואיך אפשר לסמוך על גדרות, על ידי תל המתלקט, קווי חשמל, ואיך בדיוק צריך החוט לעבור מעל העמוד, אופנים שע"י גוד אסיק נעשה צורת הפתח, ומתי נפסלה המחיצה אם יש בה פירצה, ועוד.

אברכי הכולל מלאים שיר ושבח למנהל מרכז התורה מוה"ר יודל שפירא הי"ו על עמידתו האיתנה לימין האברכים ועזרתו התמידית, ישלם ה' שכרו מן השמים.

בשורה טובה לבית שמש ולחיפה: השבוע בעז"ה יפתחו

בהם הסניפים של "אחים לשמחה"

בשני אירועים נכבדים, בבית שמש ובחיפה, יפתחו אי"ה בשבוע הקרוב הסניפים של מפעל "אחים לשמחה", מתוך מטרה להיות לעזר ולאחיסמך למחותנים בקהילות חשובות ונכבדות אלה.

כידוע, "אחים לשמחה" מחלק מזה שנים, מענקים גדולים של ביגוד יוקרתי לחתנים וכלות בשווי אלפי ₪ לכל מחותן (קרוב ל-12,000 ₪ כיום לכל הפחות). ההתרחבות לכלל הקהילות הקדושות של צאנז, באה בסימן חגיגות העשור של "אחים לשמחה".

הגה"צ אב"ד קהילתנו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א המשמש כיו"ר מפעל "אחים לשמחה", פועל רבות כדי להקל את העול הכלכלי, כמה שיותר, ולכלל אנשי שלומנו. לשם כך הוכרז כאמור אשתקד על התכנית המיוחדת "למעלה – כאן בונים מגדלים", בכל רחבי הארץ. תכנית זו הוכיחה את עצמה בחסדי ה' בקרית צאנז נתניה, כאשר קרית צאנז בנתה את המגדל שלה שנה קודם לכן ולעומת זאת "אחים לשמחה" בנו את המגדל המקביל באמצעות גבירים ופילנתרופים מכל רחבי העולם, וכך זינקה הפעילות של אחים לשמחה כלפי מעלה, כאשר יכלו לעזור הרבה יותר, להרבה יותר מחותנים.

במהעשית

גם בבית שמש בונים

מגדלים

השבוע!

ההגרלה

המהדורים לבא עד השעה 21:30 ייכנסו להגרלה על שובר בסך 1,000 ₪

1,000 ₪

למימוש ב'דסה' או ברשתות יוקרה לבני-הבית

בשעה

21:15

בדייק

באולמי

באיאן

נר הירדן 18 ב'ש

שני

י"ד תמוז

תשפ"ג

את הכפאת לקבל מפתחות למגדלים ניתן יהיה לקבל באותו ערב

100% חשואה לזחנת

➤ אנו'ש בבית שמש בונים את המגדל ➤

בברכת הקודש של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א התרחבה תכנית זו לכלל הקהילות הקדושות, כאמור מתוך מטרה להפוך את כלל אנשי שלומנו להיות חלק ממשפחת "אחים לשמחה", כאשר כל המחנות מוקבלים את הסיוע. בשבוע הקרוב יקומו אי"ה עוד שני סניפים. בחיפה ובבית שמש, לאור בקשות גדולות מקהילות אנ"ש שם, הן מהמבוגרים שמשאיים ילדים והן מהצעירים שמבקשים לעזור לבני קהילתם. גם באירועים אלה שיתקיימו בראשות הגה"צ אב"ד קהילתנו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א, יחלקו את המפתח המיוחד "מפתח לדורות", כפי שכינוהו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א: "מפתח של טובה וברכה", ושם נחרטה הבטחת כ"ק מרן זי"ע לדורות למי שמסייע במצות הכנסת כלה. מפתח זה יינתן לכל מי שבוחר להיות חלק ממשפחת "אחים לשמחה" ולהיות שותף בבניית המגדלים, ובוודאי היא תהווה שמירה עילאה לכל בית כזה.

הקמת המגדל בבית שמש: ביום שני, י"ד תמוז, אור לט"ו תמוז יומא דהילולא של האור החיים הקדוש, תתקיים סעודת הילולא רחבה כיד המלך בעיר בית שמש באולמי באיאן, רח' נהר הירדן 18. ההתכנסות החגיגית תחל בשעה 21:15 בדיוק. הבאים אל המעמד עד 21:30 ייכנסו להגרלה שוה על 1,000 ₪ למימוש ברשת דסקל או ברשתות יוקרה אחרות. הקמת המגדל בחיפה: ביום חמישי, מוצאי י"ז בתמוז, אור לי"ח בתמוז יומא דהילולא של רבינו הק' מטאלטשאווה זי"ע, תתקיים סעודת הילולא בחיפה, באולמי בעלזא רח' יל"ג, בשעה 21:45 בדיוק. הבאים אל המעמד עד 22:00 ייכנסו להגרלה שוה על 1,000 ₪ למימוש ברשת דסקל או ברשתות יוקרה אחרות. פרטים נוספים ניתן לקבל אצל מוה"ר ישראל גולדשטיין הי"ו: 052-7129114.

מעמד כבוד התורה וסיום מסכתות סדר מועד במכינה לשיבה 'דרכי חיים' ירושלים

בראש חודש תמוז התכנסו ובאו תלמידי מכינה לשיבה 'דרכי חיים' בירושלים, יחד עם הוריהם וזקניהם והצוות החינוכי, בראשות אדמו"רים, רבנים וגדולי תורה שליט"א, למעמד כבוד התורה וחלוקת תעודות ופרסים לרגל סיום כל מסכתות סדר מועד שנלמד על ידי תלמידי המכינה בני עלייה ממשפחות החשובות והיקרות שבירושלים עיה"ק, אשר חלקו ביניהם את המסכתות ולמדו אותם בזמנם הפרטי, בחשק והתלהבות ובשמחת תורה אמיתית.

המעמד המרשים נערך באולם בית מלכה, בו הוגשה סעודת מצוה בהרחבה ובטוב טעם ודעת כיד המלך, בליווי כלי שיר וזמר, שהלהיבו את המשתתפים בניגוני תורה בקול צהלה ורנה, כפי הראוי לכבודה של תורה משוש חיינו.

מה נהדר היה לחזות מראה מרומם של בחורי חמד צורבים ויראי שמים השמחים וששים בשמחת התורה, כאשר היה ניכר על פניהם השמחה האמיתית מעומק הלב, החדוה העילאית כשעדינות ואצילות חסידית נסוכה על פניהם, ששים ושמחים במשוש חיהם – התורה הקדושה. היה זה תוצאה של מסע ארוך של בחירת ולימוד המסכתות על ידי התלמידים שהיה מחזה מרגש כשלעצמו, כשכל אחד מבקש יותר ויותר דפים. היו שהוסיפו ולמדו יותר מהתחייבותם, עד כדי שהיה אחד מהבחורים שהיה צריך ללמוד רק חלק ממסכת עירובין ומרוב הנאה וסיפוק למד את כל המסכת בזמנו הפרטי.

את המעמד פתח והנחה מנהל המוסדות הרה"ח ר' מאיר בורד שליט"א, שברוב רגש קידם את פני ההורים שבאו להשתתף וליטול חלק בשמחה הגדולה, עת הגיעו צאצאיהם ליום זה אחרי שקידה והתמדה ע"י גיעה עצומה בנוסף לכל סדרי הלימודים הרגילים של העיון הבקיאיות וההלכה שהתנהלו בעוז, לקחו ע"ע התלמידים לימוד נוסף בזמנם הפרטי.

לאחר פרקי שירה וזמרה הודה המנחה לנדיבים הנכבדים שיחי' שעמדו לימין המפעל ובפרט במעמד זה ראש וראשון

נציג התלמידים, הביע את שמחת חבריו שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, ואת רגשות הכרת הטוב שהם מרגישים כלפי הבית הגדול והקדוש שמגדלים בה תורה ותפילה, ולהעוסקים בקדשים, על כל ההשקעה והיגיעה שמשקיעים בהם כדי שיגדלו לאילנא רברבא.

בהתרגשות עצומה נערך "מעמד הסיום", כאשר הבחורים שיחי' עולים בזה אחר זה כל אחד לסיים את המסכת שלמד, כשלאחמ"כ אמרו כולם יחד את ההדרן, אשרי עין ראתה קהל רוגשים בעת סיום המסכתות, לאחר מכן יצאו כולם בריקודי שמחה וצהלה לכבוד שמחת התורה ועמליה בטהרה, בתפלה ובבקשה על אלו שנתקיים בהם "אשרי מי שגדול בתורה ועמלו בתורה".

משא המרכזי נשמע מפני האורח הדגול, הגה"צ אב"ד קרית צאנז טבריה שהגיע בשליחת אביו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שבתחילת דבריו הביא את ברכות קדשו של מרן שליט"א למעמד והביע קורת רוח מרובה לשמוע על המעמד המרומם הזה, תחילה הביא את מאמרו הנפלא הידוע של כ"ק מרן זי"ע שאמר בתוך המחנות בשואה הנוראה על זאת חוקת התורה שרומז על ג' עצות להצלחה בלימוד התורה הקדושה.

בהמשך דבריו הרחיב על החיבה היתירה הנודעת לסיים זה שכן המסכתות נלמדו מרצונם הטוב ובזמנם הפנוי, בנוסף לשיעורים כסדרן שיושבים והוגים על התורה ועל העבודה בהתמדה נפלאה, כאשר שמה הטוב של המכינה לשיבה נשמע למרחוק ורבים מתדפקים על דלתותיו ואף במוסדות אחרים רוצים לחקות את הצלחותיה. כאן ציין ושיבח את כל העוסקים במלאכת הקודש בהנהלה הרוחנית, המשגיח הרה"ג ר' אברהם שלומוביץ שליט"א והר"מים החשובים והנכבדים, הרה"ג ר' מנחם זאב שטערן שליט"א והרה"ג ר' יעקב יוסף ליכטער שליט"א, אשר שמו הטוב נשמע למרחוק בין גדולי אישי החינוך, על השקעתם התמידית בכל בחור ובחור שיגדל לשם ולתפארת. כן מסר ברכה מיוחדת למנהלים המסורים של מוסדות צאנז בירושלים, העושים לילות כימים למען הצלחת הבחורים ושאר מוסדות התורה החינוך והחסד, הרה"ח ר' מאיר בורד הי"ו והרה"ח ר' שמעון גוטמן הי"ו, שדואגים תמיד בכל יום ובכל שעה שלא יחסר המזג בגשמיות וברוחניות, והכל במסירות ומתוך אהבת תורה טהורה. את דבריו סיים בברכה שיזכו להמשיך ללמוד תורה בשמחה, ואך טוב וחסד ירדפו אותם כל הימים.

נציג ההורים והסבים, הגאון הגדול רבי שמחה רבינוביץ שליט"א בעמח"ס פסקי תשובות שנכדו נמנה בין התלמידים - שהפליג בשבח המכינה בטוב טעם והפליא להביע את התרגשות הורי התלמידים והוקרתם לצוות המכינה שמשקיעים כל כוחם במסירות נאמנה, למען יצמחו התלמידים בני עלייה בלימוד מתוך אהבה ויראה בדרכי החסידות.

הודה להנגיד הנכבד לבית צאנז הרה"ח ר' מנחם מענדל רייך שליט"א מפתח תקווה שהרים את תרומתו הנדיבה לחלוקת המלגות לאברכים, כן הודה להרה"ח אוהב התורה ר' אהרן הופמן הי"ו מנהל רשת הכוללים 'מבצר התורה' שעומד תמיד לימין המפעל בעצה ובמעש, כמו גם להרה"ח ר' יחזקאל רייך הי"ו מנהל מוסדותינו הק' בבני ברק, הרב שרגא שמואל דוד רייניץ הי"ו מפעיה"ק והרה"ח ר' משה חיים יוספוביץ הי"ו מפעיה"ק, וכן לפרנס הסעודה לכבוד התורה הרה"ח ר' משה טורנר שליט"א ממונסי, ולהרה"ח ר' מרדכי אליעזר שווארץ שליט"א מאלעד שנדב את הספרים "מטעמי חיים" כולם ישאו ברכה מאת ה'.

המג"ש במכינה, הרה"ג רבי יעקב יוסף ליכטער שליט"א, תיאר בפני האורחים את הנעשה והנשמע בין עמודי דגירסא, בית היוצר של מכינה לשיבה 'דרכי חיים', אשר כשמו כן הוא, מנווט את דרך החיים בבניית הבחורים הצעירים לקראת עלייתם והצלחתם בעולם הישיבות, על ההתעלות וההתקדמות הנפלאה שרואים מיום ליום אצל כאו"א מהתלמידים החשובים בין כותלי המכינה, ובמיוחד בתקופה האחרונה כאשר בין הסדרים הפך לנחלת העבר בנצלם כל דקה פנויה ללימוד והבנת הדפים, וכן סדר הבוקר קודם התפלה שהתארך כאשר הבחורים מקדימים בואם זמן רב קודם השיעור גמ' שקודם התפלה בכדי להספיק עוד דף ועוד דף. כן הסביר בטוב טעם גודל התועלת של לימוד סדר המועד שנלמד בדיבוק חברים ובפלפול התלמידים, אשר בדרך כלל הורגלו לשמוע שיעורים כסדרן בעיון ובבקיאות, וכעת ניתן להם ההזדמנות והיכולת ללמוד דפי גמרא לבד, והסיפוק להצליח ביגיעת עצמם להבין ולהשכיל דברי הגמ' על נכון, שפותח להם שער ופתח להצליח בס"ד בהמשך דרכם בישיבה קטנה.

כן העלה על נס ההתמסרות ושיתוף הפעולה הנפלאה של ההורים החשובים, אשר ניכר על התלמידים שמגיעים מבתיים חשובים שמשקיעים בהם יסודות נפלאים ביראת שמים וחסידות, וכל רואיהם יכירום כי זרע ברח' ה' המה.

בסוף דבריו, הביע בשם הצוות רגשי תודה לבביות שנרגש אצל כל אחד כלפי ההנהלה אשר מוסרים לבם ונפשם להצלחת והתעלות הבית הגדול והקדוש הזה, וכמו שאחז"ל "אם אין קמח אין תורה", שהקמח מקדים את התורה בבחי' טרם יקראו ואני אענה במסירות נפלאה ונאמנה, והיינו דאהני להו לראות ברכה בפרי עמלם לשם ולתפארת.

כ"ק האדמו"ר מקרעטשניף שליט"א, שנכדו נמנה על תלמידי המכינה, הביע את התפעלותו במיוחד מכך שהצורבים הצעירים השקיעו שעות רבות מזמנם הפרטי ללימוד המסכתות, ולא שהיה על חשבון הלימודים הקבועים.

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,

הרה"ח ר' אהרן גרוסמאן הי"ו

אב"י בפאנסי

לרגל השמחה השרויה במעונו בפז"ט

שפחת נישואי הבת תחי'

עב"ג החתן הפו"מ בתו"ש

כמו אשר אנשיל נ"י

בן הרה"ח ר' יונתן ריצוג הי"ו

ובברכת פזל טוב לאביו

העומד ליפנינו בהפצת הגליונות בפאנסי

הרה"ח ר' ישראל מרדכי הי"ו

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד

פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיא

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,

הרה"ח ר' יעקב שטפר הי"ו

אב"י באלעד

לרגל השמחה השרויה במעונו בפז"ט

שפחת נישואי הבן

הבה"ח הפו"מ בתו"ש כמר ישראל נ"י

ובברכת פזל טוב

לאביו הרה"ח ר' שלום הי"ו

ולסבים, הרה"ח ר' משה הרשקוביץ הי"ו - לונדון

והרה"ח ר' יחזקאל פרפורשטיין פעיה"ק

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד

פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיא

שפחת החתונה תתקיים א"ה

ביום שני בהיכלי רוזנברג

בכריכה מהודרת.
בברכת המזון על הכוס התכבד הגאון רבי שלום אייזנברגר שליט"א דומ"צ קרית צאנז ירושלים בירושלים. בסיומו של המעמד יצאו כל התלמידים בצוותא חדא עם רבני הצוות וההורים לריקודים נלהבים כששלהבת שמחת התורה גואה לאין שיעור.

כאן הקריא מנהל המוסדות הרה"ח ר' שמעון גוטמן שליט"א את שמות הבחורים המסיימים שיחי', שיעלו ויבואו לקבל תעודת הוקרה והערכה על המסכת שסיימו, ועל מספר השעות רצופות שלמדו. התלמידים עברו בזה אחר זה לקבל מידי הרב דטבריה שליט"א את התעודה, וכן קיבלו מהמנהל שליט"א כמזכרת שי מיוחד "סידור המפורש לשבת קודש"

גליון זה נדבת
ידידיו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,
הרה"ח ר' זאב נחמן ויינברגר הי"ו
אב"י בביתר עילית
לרגל השפחה השרויה במעונו
שפחת הכנס בנן הינ"ח
כמר נפתלי צבי נ"י
לנועם עול תורה ומצוות
בפזל טוב ובשעטומ"צ
ובברכת פזל טוב לאביו
הרה"ח ר' משה פאיר הי"ו - ב"ב
אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד
פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

גליון זה נדבת
ידידיו הנכבדים והנעלים, יקרי הערכין, המחותרים
הרה"ח ר' ישעי צבי פריזנט הי"ו
אב"י באלעד
והרה"ח ר' משה אברהם גלנץ הי"ו
אב"י באלעד
לרגל השפחה השרויה במעונם בפז"ט
שפחת נישואי הבן
הבה"ח הפו"מ בתו"ש כמר יקותיאל יהודה נ"י
עב"ג בתו הכלה תחי'
ובברכת פזל טוב
לסב הגאון רבי יהודה צבי גלנץ שליט"א
אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד
פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה
שפחת החתונה תתקיים אי"ה
ביום שלישי בהיכלי רוזנברג

גליון זה נדבת
ידידיו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,
הר"ר נפתלי טעסלער הי"ו
אב"י בפאנסי
לרגל השפחה השרויה במעונו
שפחת הכנס בנן הינ"ח
כמר יהודה נ"י
לנועם עול תורה ומצוות
בפזל טוב ובשעטומ"צ
ובברכת פזל טוב לאביו
הרב מרדכי שליט"א
אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד
פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

גליון זה נדבת
ידידיו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,
הרה"ח ר' חיים שרגא פאביל שר הי"ו
אב"י פעיה"ק
לרגל השפחה השרויה במעונו
שפחת הכנס בנן הינ"ח
כמר מיכאל נ"י
לנועם עול תורה ומצוות
בפזל טוב ובשעטומ"צ
ובברכת פזל טוב לאביו
הרה"ח ר' יעקב שמעון הי"ו
אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד
פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

גליון זה נדבת
ידידיו הנדיב הנכבד והנעלה,
יקר שבערכין
הרה"ח ר' משה יוסף שווארץ הי"ו
אב"י בבארא פארק
לע"נ
אביו הרה"ח ר' יצחק ז"ל
בן הרה"ח ר' משה יוסף ז"ל
נלב"ע ט"ו תמוז תשע"ז

גליון זה נדבת
ידידיו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,
הרב פאיר וינגרטן הי"ו
פטובי סופרי הפלך, אב"י בביתר עילית
לרגל השפחה השרויה במעונו בפז"ט
שפחת היכנס בנן הינ"ח כמר מנחם מענדל נ"י
לנועם עול תורה ומצוות
ולרגל שפחת התורה של אחיו
הבה"ח הפו"מ בתו"ש כמר עפרם יצחק נ"י
התעוררותו בעטרת פורינו ע"י כ"ק מרן שליט"א
ובברכת פזל טוב לאביו
הרה"ג רבי משה שליט"א - אב"י בב"ב
אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד
פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

בעזרת השם יתברך

בשעת התפילה מדברים רק עם הקב"ה

כלל ישראל

מקבלים

על עצמם

לא לדבר בשעת התפלה

פה נגזר ונשמר הגאון הגדול מפלג בדורו
 כמוהו דרשון שארל יוש ליפמן
 העליר בן מזה נתן הלוי וצל אשר צלל
 במים אדידים וחבר כמה ספרים הלא המה
 מקובים בשמותם ספר צורת הבית ותוספות
 יוש על שישה סדרי מעשה ומעדיני מלך
 ולחם המדות על האשרי ותורת האשם
 על תורת התטאת והרביץ תורה בישראל
 בכמה קהלות קדושות הלא המה
 מפורסמים בלק ויען ובלק פראג בסוף
 ימיו היה תופשי ישיבה בעדינות פולין
 בכמה קהלות קדושות ופה לק קראמא
 ותבטי בישיבה על מעלה יום ד' ו'
 להדשי אלוף תיג לפי התעלה

הדרים

נוסעים

לציון בעל ההבטחה בקראמא
ביום ההילולא ו' אלול

10
זכים

נושעים

כהבטחת התוספות יום טוב
בנחת ועשירות וכל הישועות

לקראת העליה הגדולה לציון של רבינו הקדוש בעל התוספות יום טוב ז"ע בקראמא ביום ההילולא ו' אלול, שנודע כתל תלפיות שרבים נשעו שם בישועות גלויות, תתקיים הגרלה מיוחדת על כרטיסי טיסה חינום סולל הכל, בקרב ההולכים בדרכי ומקיימים רצונו שלא לדבר בשעת התפילה, וכפי שתיקן את ה'מי שבך' הידוע.

כל מי שיקבל על עצמו 'קבלה' להתחזק בענין השתיקה בעת התפילה, אפילו רק באופן חלקי, ייכנס להגרלה בה יוגרלו כרטיסי טיסה לקראמא ליום ההילולא קדישא לפעול ישועות בציון רבינו הקדוש בעל ההבטחה.

לשליחת הקבלה במייל:

A0747461606@GMAIL.COM

או להשאיר הודעה בטל:

074.746.1606